

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

Biblioteca Jud. Huned. No.
SALA DE LECTURĂ

REVISTA
ECONOMICA
ANUL 1980

REALIZĂRI REMARCABILE ÎN CREȘTEREA NIVELULUI DE TRAI AL OAMENILOR MUNCII

NOI LOCURI DE MUNCĂ CREEATE

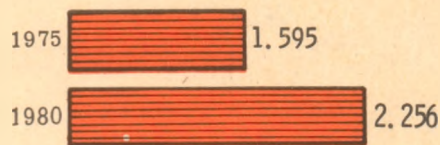
PESTE 1.100.000

1976 - 1980

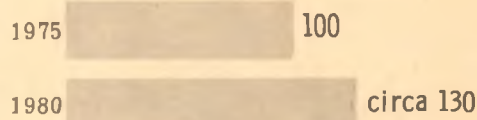
RETRIBUȚIA MEDIE NETĂ A PERSONALULUI MUNCITOR

- lei lunar -

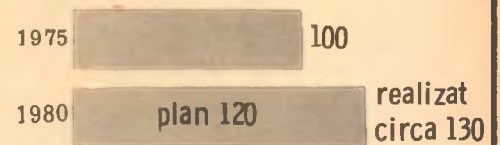
DINAMICA VENITURILOR REALE ALE ȚĂRANILOR COOPERATORI

- în procente -

DINAMICA RETRIBUȚIEI REALE

- în procente -

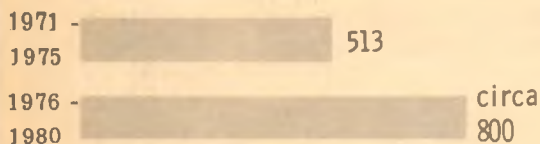
VENITURILE POPULAȚIEI DIN FONDURILE SOCIALE DE CONSUM

- în procente -

CONSTRUCȚII DIN FONDURILE STATULUI

- mii apartamente -

● În cincinalul 1976 - 1980 s-au mai construit din fondurile statului peste 250 de mii locuri în cămine pentru oamenii muncii nefamiliști și peste 240 mii locuri în creșe, grădinițe, internate și cămine pentru studenți.

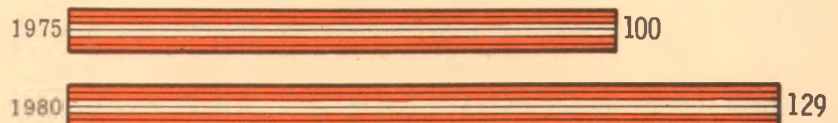
VOLUMUL DESFACERILOR DE MĂRFURI CU AMĂNUNTUL PRIN COMERȚUL SOCIALIST

- în procente -

VOLUMUL PRESTĂRILOR DE SERVICII CĂTRE POPULAȚIE

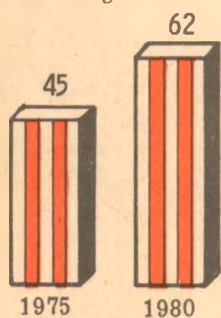
- în procente -

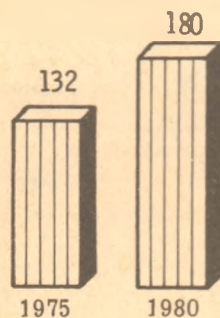
EVOLUȚIA CONSUMURILOR LA UNELE PRODUSE, ÎN MEDIE PE LOCUITOR

PRODUSE ALIMENTARE

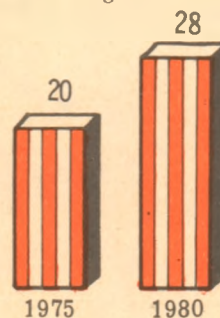
CARNE
- kg -

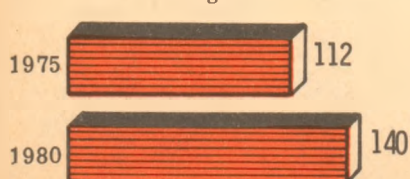
LAPTE
- litri -

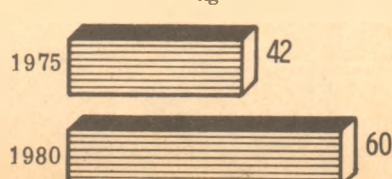
ZAHĂR
- kg -

LEGUME
- kg -

FRUCTE
- kg -

PRODUSE INDUSTRIALE

ȚESĂTURI
- metri -

ÎNCĂLȚĂMINTE
- perechi -

● A crescut, de asemenea desfacerea de bunuri de folosință îndelungată: radiouri, televizoare, aparatură electrocasnică, biciclete, automobile și altele.

HOTĂRÎREA

Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român

DIN 16 — 17 DECEMBRIE 1980

Plenara Comitetului Central al P.C.R., întrunită sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, în zilele de 16—17 decembrie a.c., a luat în dezbateri următoarele probleme înscrise pe ordinea de zi :

1. Raportul cu privire la actualizarea și îmbunătățirea corelării, pe principii economice, a prețurilor de producție și de livrare a produselor către unitățile socialiste, precum și a prețurilor de producție, de contractare și de achiziții în agricultură.

2. Raportul privind proiectul Bugetului de stat pe anul 1981.

3. Programul privind aprovizionarea populației pe trimestrul IV 1980 și semestrul I 1981.

4. Raportul cu privire la încheierea acțiunii de majorare a retribuțiilor, pensiilor, alocațiilor de stat pentru copii și altor venituri.

5. Probleme internaționale.

În urma dezbaterilor, plenara a adoptat următoarele hotărâri :

I. Plenara adoptă în unanimitate Raportul cu privire la actualizarea și îmbunătățirea corelării, pe principii economice, a prețurilor de producție și de livrare a produselor către unitățile socialiste, precum și a prețurilor de producție, de contractare și de achiziții în agricultură.

Plenara își însușește pe deplin și dă o înaltă apreciere concluziilor și orientărilor stabilite de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, cu privire la importanța deosebită și rolul perfecționării prețurilor pentru rentabilizarea sectoarelor producătoare de materii prime și materiale, a tuturor activităților economice, realizarea unor raporturi mai corespunzătoare între diferite ramuri și subramuri ale economiei naționale, aplicarea consecventă a principiilor noului mecanism economico-financiar, gospodărirea și valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor, ridicarea calitativă și creșterea eficienței întregii activități economice. Plenara consideră ca actualizarea prețurilor, concepută ca o acțiune politică majoră, impune fiecărui colectiv de muncă să acționeze cu fermitate pentru diminuarea cheltuielilor materiale, pentru reducerea mai accentuată, suplimentară, față de prevederile planului pe

anul viitor și pe întregul cincinal, a consumurilor materiale, pentru modernizarea tehnologiilor și reproiectarea produselor, folosirea completă a capacităților de producție, a utilajelor și mijloacelor de transport, atingerea parametrilor proiectați la toate instalațiile, pentru utilizarea eficientă a resurselor materiale re-folosibile și înlăturarea oricăror forme de risipă, pentru reducerea personalului auxiliar și neproductiv și sporirea continuă a productivității muncii. O însemnătate deosebită o are realizarea de către fiecare unitate a sarcinilor de reducere suplimentară a cheltuielilor de producție și circulație, astfel încât să se compenseze în cit mai mare măsură efectul majorării prețurilor de producție și de livrare către unitățile socialiste, la materii prime, materiale, energie și combustibili.

Plenara dă o înaltă apreciere hotărârii Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al P.C.R. care, în spiritul grijii față de condițiile de viață ale oamenilor muncii, stabilește menținerea, în anul 1981, a actualelor prețuri de desfacere cu amănuntul către populație, urmînd ca influența majorării prețurilor de producție și de livrare la produsele industriale și agricole asupra unor bunuri de consum să fie suportată din bugetul statului.

Creșterea prețurilor cu amănuntul și a tarifelor pentru servicii prestate populației se va face eșalonat, începînd cu anul 1982, în cadrul indicelui de 6—8 la sută prevăzut pentru cincinalul 1981—1985, corelat cu majorarea planificată a veniturilor populației.

II. Plenara Comitetului Central al P.C.R. apreciază că proiectul bugetului de stat pe anul viitor, elaborat sub conducerea și îndrumarea nemijlocită a secretarului general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, este în concordanță cu prevederile planului național unic adoptat de Marea Adunare Națională și în conformitate cu obiectivele și sarcinile puse în fața întregii noastre economii privind creșterea sustinută a eficienței în toate domeniile, asigurarea unui regim strict de economii și aplicarea fermă a noului mecanism economico-financiar.

Avînd la bază marile realizări obținute de poporul român, în actualul cincinal, în dezvoltarea industriei și agriculturii, în celelalte sectoare de activitate, în ridicarea nivelului de trai material și spiritual, Bugetul de stat pe anul 1981 reflectă forța și trăinicia economiei românești, stabilitatea finanțelor țării și a monedei na-

ționale. Proiectul de buget asigură resursele financiare necesare desfășurării acțiunilor economice și sociale planificate pentru anul viitor.

Plenara consideră că, în spiritul orientărilor date de secretarul general al partidului, este necesar ca Ministerul Finanțelor, toate organele financiar-bancare să acționeze cu înaltă responsabilitate pentru realizarea veniturilor în toate sectoarele, buna gestionare și folosire a mijloacelor materiale și bănești, instaurarea unei discipline financiare ferme, a unui riguros spirit de economie, pentru respectarea strictă a legilor țării și utilizarea cu maximă eficiență, de către toate unitățile socialiste, a fondurilor financiare ce le sînt încredințate spre administrare.

III. Plenara aprobă în unanimitate programul cu privire la aprovizionarea populației pe trimestrul IV 1980 și semestrul I 1981, întocmit pe baza indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, în strînsă corelare cu prevederile planului unic de dezvoltare economico-socială pe anul 1981, ale planului cincinal și ale Directivelor celui de-al XII-lea Congres al P.C.R. Plenara apreciază că acest program asigură o aprovizionare corespunzătoare a populației cu produse agroalimentare și bunuri industriale de consum. În acest sens, sînt prevăzute cantități superioare de produse agroalimentare de bază și produse nealimentare față de perioada corespunzătoare a anului trecut. La stabilirea cantităților de produse agroalimentare înscrise în program s-a avut în vedere aplicarea unor măsuri pentru gospodărirea judicioasă a resurselor destinate fondului pieței, o cit mai rațională și echitabilă repartizare pe teritoriu, înlăturarea unor tendințe de supraaprovizionare și de stocare de către unii cetățeni și unele unități a produselor agroalimentare, de eliminare a risipei în consum, paralel cu mobilizarea într-o mai mare măsură a disponibilităților existente în gospodăriile populației.

Plenara cere ministerelor, consiliilor populare, organelor centrale furnizoare și celor cu activități comerciale, organelor și organizațiilor de partid, de masă și obștești să acționeze ferm pentru îndeplinirea planurilor de producție și realizarea, pe această bază, a livrărilor și desfacerilor stabilite prin program, pentru respectarea structurii și calității produselor contractate, pentru îndeplinirea integrală a prevederilor programului, în scopul asigurării unei cit mai bune aprovizionări a populației cu produse agroalimentare și nealimentare.

IV. Plenara a examinat și aprobat raportul cu privire la încheierea, la 1 decembrie a.c., a acțiunii de majorare a retribuțiilor, pensiilor, alocației de stat pentru copii și a altor venituri, constatînd cu deosebită satisfacție că sarcinile prevăzute în Programul de creștere a nivelului de trai în anii 1976-1980 - elaborat din inițiativa și cu participarea directă a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu - se îndeplinesc cu succes, asigurînd realizarea celei mai mari creșteri a veniturilor populației din întreaga istorie a construcției socialiste din țara noastră.

Plenara își exprimă convingerea că eforturile făcute de societatea noastră pentru creșterea bunăstării populației vor constitui un continuu și puternic factor mobilizator pentru toți oamenii muncii de a lucra mai bine și mai eficient, de a-și îndeplini exemplar sarcinile ce le revin, de a contribui la sporirea venitului național, singura cale trainică a creșterii nivelului de trai, a îmbunătățirii continue a calității vieții - țelul suprem al politicii partidului, esența operei de construcție socialistă din patria noastră.

V. Plenara dă o înaltă apreciere și aprobă în unanimitate activitatea desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la înlăturarea conducătorilor de partid și de stat ai țărilor participante la Tratatul de la Varșovia, care a avut loc la 5 decembrie a.c., relevînd că aceasta corespunde pe deplin orientărilor celui de-al XII-lea Congres al P.C.R., liniei politice generale, interne și externe, a partidului și statului nostru.

Plenara apreciază că reafirmarea de către secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele țării, a pozițiilor con-

structive ale României socialiste îndreptate spre întărirea unității statelor socialiste, a colaborării tuturor forțelor progresiste și democratice și promovarea neabătută a cauzei destinderii, securității și păcii corespund pe deplin intereselor fundamentale ale națiunii noastre socialiste, ale tuturor popoarelor lumii.

Plenara își exprimă satisfacția față de hotărîrea țărilor socialiste participante la întîlnirea de la Moscova de a-și aduce contribuția la însănătoșirea climatului internațional, la întărirea păcii, la continuarea politicii de destindere și promovare a unei largi colaborări internaționale, la soluționarea tuturor conflictelor numai și numai pe calea tratativilor, la dezvoltarea relațiilor cu toate statele, indiferent de orînduirea lor socială, pe baza principiilor depline egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, ale nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forța.

Pornind de la situația deosebit de încordată existentă pe plan mondial, de la necesitatea unirii tuturor forțelor progresiste, înaintate, în lupta pentru împiedicarea agravării vieții internaționale, pentru reluarea și continuarea cursului destinderii, pentru trecerea la măsuri concrete, eficiente de dezarmare, și în primul rînd de dezarmare nucleară pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea noii ordini economice, plenara reafirmă cu putere hotărîrea Partidului Comunist Român, a României socialiste de a milita și în viitor, cu toate forțele, împreună cu celelalte țări socialiste, cu popoarele iubitoare de pace din întreaga lume, pentru soluționarea constructivă a marilor și complexelor probleme ce confruntă omenirea contemporană, pentru afirmarea fermă a politicii de pace, de independență și colaborare între toate națiunile.

Luînd cunoștință de schimbul de informații pe care participanții la întîlnirea de la Moscova l-au făcut cu privire la construcția socialismului și comunismului în țările lor și de informarea reprezentanților P.M.U.P. referitoare la evoluția situației din R.P. Polonă, Comitetul Central reafirmă sentimentele de caldă prietenie față de Partidul Muncitoresc Unit Polonez, față de clasa muncitoare și întregul popor polonez și își exprimă deplina încredere că oamenii muncii din Polonia prietenă, sub conducerea P.M.U.P., vor reuși să depășească greutățile apărute, să asigure dezvoltarea în continuare a Poloniei pe calea socialismului. Plenara exprimă deplina solidaritate și sprijinul față de lupta comunistilor, a forțelor progresiste, a clasei muncitoare, a poporului polonez pentru soluționarea într-un timp scurt a problemelor cu care se confruntă în construcția socialistă a țării, manifestîndu-și ferma convingere că problemele care s-au creat în Polonia pot și trebuie să fie soluționate de polonezii înșiși, corespunzător intereselor oamenilor muncii din Polonia, ale cauzei generale a socialismului, păcii și progresului.

Comitetul Central al Partidului Comunist Român dă o înaltă apreciere cuvîntării rostite la încheierea lucrărilor de tovarășul Nicolae Ceaușescu și hotărăște ca orientările și sarcinile cuprinse în cadrul ei să stea la baza activității viitoare a tuturor organelor noastre de partid și de stat, a tuturor oamenilor muncii în perioada următoare.

Plenara își exprimă încrederea că documentele adoptate vor fi primite cu satisfacție și vor mobiliza energiile creatoare ale întregului nostru popor, că oamenii muncii - români, maghiari, germani și de alte naționalități - sub conducerea organizațiilor de partid, vor acționa cu dăruire și abnegație, cu toată răspunderea pentru înlăturarea hotărîrilor stabilite, care corespund pe deplin intereselor societății noastre și care asigură înaintarea neabătută a României pe calea progresului și civilizației socialiste.

Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român adresează eroicei noastre clase muncitoare, țărănimii, intelectualității, tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, calde mulțumiri și felicitări pentru întreaga muncă desfășurată și succesele obținute în îndeplinirea obiectivelor planului de dezvoltare economică și socială a țării și le urează noi și tot mai mari realizări în activitatea viitoare, iar cu prilejul Anului nou - multă sănătate și fericire.

RODNIC BILANȚ AL CINCINALULUI

Legătură indisolubilă între creșterea puternică a economiei naționale și ridicarea nivelului de trai

IN SOCIETATEA NOASTRĂ, întreaga activitate de dezvoltare și modernizare a economiei, de sporire continuă a avuției naționale, uriașa desfășurare de energie și inteligență a oamenilor au drept țel suprem creșterea bunăstării celor ce muncesc, ridicarea calității vieții lor. Punerea producției sociale în serviciul maselor, al ridicării nivelului de civilizație al întregului popor constituie însăși esența politicii partidului nostru, a societății socialiste multilateral dezvoltate pe care o edificăm. „Tot ceea ce se înfăptuiește în țara noastră — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — este destinat omului, satisfacerii cerințelor de viață a celor ce muncesc, înfloririi multilaterale a personalității umane“.¹⁾

Evident, realizările remarcabile obținute în anii construcției socialiste și cu deosebire în ultimul deceniu și jumătate confirmă cu mare forță de expresie consecvența cu care partidul și statul nostru urmăresc ca tot ceea ce se înfăptuiește să servească realmente oamenilor, ridicării sistematice a bunăstării lor generale. Bunăstare, deci, nu doar ca deziderat, ca idee generoasă, ci ca acțiune practică, stăruitoare, concretă, resimțită din plin în munca și viața fiecărui membru al societății. Calitatea vieții omului, bunăstarea și fericirea lui constituie, așadar, obiectivele permanente ale politicii Partidului Comunist Român — partid a cărui existență se identifică deplin cu interesele vitale ale poporului.

INTRUCÎT gradul de satisfacere tot mai deplină a nevoilor de consum ale societății este direct dependent de nivelul producției, de volumul, structura și dinamica acesteia, partidul nostru a orientat și orientează cu fermitate eforturile oamenilor muncii în direcția dezvoltării neconținute a forțelor de producție, a bazei tehnico-materiale, în vederea creșterii producției socialiste, a avuției naționale, a venitului național. Astfel, prin promovarea neabătută a politicii de industrializare socialistă, pe fondul unei concepții unitare și de perspectivă, poporul nostru a realizat o creștere continuă a potențialului industrial al țării, fapt ce și-a găsit și își găsește expresia în sporirea și diversificarea producției industriale, în capacitatea industriei de a obține cantități tot mai mari de produse, cu parametri calitativi superiori în concordanță cu exigențele mereu sporite ale consumatorilor. (vezi tabelul nr. 1) În mod constant, creșterea rapidă a producției industriale a fost însoțită, pe de o parte, de o permanentă îmbunătățire a structurii sale în strânsă corelare cu nevoia socială prezentă și de perspectivă, iar, pe de altă parte, de importante realizări obținute în celelalte ramuri ale producției materiale — ca urmare a contribuției industriei la înzestrarea lor tehnică. În felul acesta, au fost create condițiile necesare pentru dezvoltarea continuă a agriculturii, pentru creșterea aportului ei la progresul general al țării, la aprovizionarea populației cu produse agrolimentare și a industriei cu materii prime.

Succese de deosebită însemnătate și amploare în dezvoltarea economiei naționale au fost obținute în anii actualului cincinal, cind țara noastră s-a ridicat pe o nouă treaptă de progres și civilizație. Fondurile fixe din economie au crescut de la 1 203 miliarde lei în 1975 la 1 950 miliarde lei în 1980, cu un ritm mediu anual de 10%, creîndu-se astfel o puternică bază materială pentru realizarea cu succes a Programului adoptat de Congresul al XI-lea. Producția industrială a crescut în acest

cincinal cu ritmuri de 10,6% în cazul producției nete și cu 10% pentru producția globală. În acest cadru construcția de mașini a înregistrat un ritm de 13%, metalurgia feroasă de 11,6%, industria chimică de 10,8%, industria ușoară de la 10,3%, iar industria alimentară de 7,3%. S-a dezvoltat, de asemenea, producția agricolă care, în acest cincinal, a cunoscut un ritm de creștere de peste 5% anual.

Datorită dezvoltării în ritm intens a producției industriale și agricole, a celorlalte activități economice, în cei 30 de ani de construcție socialistă avuția națională a crescut de 7,6 ori, venitul național de 15 ori și odată cu ele, bunăstarea și calitatea vieții celor ce muncesc.

În mod necesar, dezvoltarea și perfecționarea producției socialiste — ca mijloc de ridicare continuă a bunăstării celor ce muncesc — a necesitat și necesită un mare efort de investiții, o rată înaltă de acumulare, în măsură să determine ritmul susținut de făurire a bazei tehnico-materiale, la cele mai înalte cote ale tehnicii moderne. În concepția Partidului Comunist Român, o rată înaltă a acumulării răspunde necesității obiective pentru țara noastră de a realiza o reproducție socialistă largită de mare amploare, capabilă să asigure dezvoltarea și perfecționarea bazei tehnico-materiale, atragerea în producție a noilor generații, să ridice mai rapid din punct de vedere economic județele mai puțin dezvoltate și să creeze condiții pentru ca România să poată ajunge într-un timp scurt la un venit național pe locuitor comparabil cu acela al țărilor avansate, să reducă, în vederea lichidării, decalajele care o despart încă de aceste țări, rezultat al greii moșteniri primite de la regimul burghez, al exploatării la care ani de-a rândul a fost supusă de către marile monopoluri.

„Puteam spune, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara din 14—15 octombrie a.c., că tocmai orientarea de a aloca o parte însemnată din venitul național pentru dezvoltare — stabilită în Programul partidului de Congresul al XI-lea pentru etapa care o încheiem — a asigurat realizarea acestui vast program, care a ridicat România pe o treaptă nouă de dezvoltare economică-socială, devenind o țară cu o industrie modernă, cu o agricultură socialistă avansată. Am parcurs un drum important pe calea dezvoltării economiei socialiste unitare, puternice, baza temeinică a înfăptuirii Programului partidului, a ridicării bunăstării poporului, a independenței și suveranității patriei“.

DAR, paralel cu creșterea cantitativă a forțelor de producție, partidul nostru, promovind elementele de ordin calitativ, a pus și pune în fața oamenilor muncii din toate compartimentele economiei naționale sarcina de mare importanță de a folosi din plin cu înclinații tot mai ridicate mașinile și utilajele în funcțiune, potențialul tehnic productiv al societății, de a valorifica superior materiile prime și materialele și de a spori pe această bază eficiența utilizării lor, de a reduce, cu alte cuvinte, cheltuielile materiale de producție, care au încă o pondere mare în structura valorii produsului social, de a face să crească mai rapid productivitatea muncii sociale etc. condiții de cea mai mare importanță pentru creșterea bunăstării poporului.

În concepția partidului nostru creșterea bunăstării poporului, presupune, în mod firesc, existența unui întreg complex de factori, de a căror imbinare armonioasă depinde tocmai calitatea reală a vieții omului. Concret, este vorba de asigurarea și garantarea unui loc de muncă pentru fiecare și retribuția echitabilă a muncii depuse, de realizarea unei producții de bunuri de consum care să asigure satisfacerea tot mai deplină a ne-

1) Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 15, București, Ed. politică, 1978, p. 275

Tabelul nr. 1

Indicatori ai dezvoltării economiei naționale și creșterii nivelului de trai
in perioada 1951—1980

	1950	1965	1980	1980
				1950
Produsul social (mld. lei)	83	344	1 317	15 ori
Venitul național (mld. lei)	35	146	546	15 ori
Producția globală industrială (mld. lei)	27,5	178,4	965	34 ori
Producția globală agricolă (mld. lei)	32,4	62,5	147,7—	3,3—4,1 ori
Investițiile totale în economie (mld. lei)	6,3	47,0	157,2	36 ori
Fondurile fixe totale (mld. lei)	207	517	232,9	8,6 ori
Productivitatea muncii în industrie (calculată pe baza producției globale (mii lei/persoană))	30,6	105,0	1 950	9,3 ori
Productivitatea muncii în agricultură (calculată pe baza producției globale)	5,2	11,4	47,6—	9,2—9,8 ori
(mii lei/persoană)	8,3	43,9	50,7	42 ori
Comerțul exterior (mld. lei)	10,1	57,2	335,8	21 ori
Veniturile din retribuirea muncii personalului muncitor (mld. lei)	337	1 028	2 256	6,7 ori
Retribuirea medie netă a personalului muncitor (lei/lunar)	100	225,6	422,8	4,2 ori
Retribuirea reală total personal (%)	167	495	1 290	7,7 ori
Veniturile nominale nete ale țărănimii (obținute din munca în C.A.P. și din gospodăriile personale, pe o persoană activă) (lei/lunar)	215	1 204	3 666	17 ori
Veniturile obținute de populație din fondurile sociale de consum ce revin în medie pe un locuitor (lei/lunar)				

cesităților oamenilor muncii, stabilite în mod rațional; de crearea tuturor condițiilor necesare totalei împliniri a personalității umane, a celor în măsură să determine o sănătate fizică și morală viguroasă, un mediu ambiant în care viața să poată fi trăită potrivit principiilor eticii și echității care guvernează în societatea noastră etc.

Pentru a asigura bunăstarea generală a întregului popor, satisfacerea nevoilor materiale și spirituale ale celor ce muncesc, afirmarea pleneră a personalității omului, obiective principale ale misiunii istorice a partidului nostru, dintre marile cuceriri ale societății noastre le-a constituit și le constituie garantarea pentru fiecare cetățean a dreptului la muncă, crearea posibilităților concrete pentru fiecare de a desfășura o activitate utilă societății și lui însuși, asigurarea retribuirii muncii după cantitatea, calitatea și importanța ei socială, potrivit principiilor eticii și echității socialiste. Sugestiv în această privință este faptul că numai în cincinalul actual au fost create, în industrie și în ramurile neagricole ale economiei, peste 1 100 000 noi locuri de muncă, urmînd ca pînă în anul 1985 numărul acestora să se majoreze cu încă 900 000. Evident că, în astfel de condiții, realizările tot mai impunătoare obținute de oamenii muncii în dezvoltarea dinamică a potențialului economic al țării, în creșterea productivității muncii și a venitului național au făcut posibil ca retribuirea tuturor categoriilor de personal muncitor să sporească neconținut.

PE BAZA REZULTATELOR remarcabile înregistrate în actualul cincinal, a dezvoltării în ritm susținut a întregii economii naționale, a creșterii venitului național, a fost înfăptuit cu consecvență programul elaborat de conducerea partidului, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, de sporire mai accentuată a retribuirii tuturor categoriilor de oameni ai muncii. Ca urmare, retribuirea reală a crescut în anii cincinalului cu aproape 29%, față de 18—20% cît fusese prevăzut inițial, iar veniturile reale ale țărănimii cooperatiste cu circa 30%.

Veniturile reale au sporit, în principal, pe calea majorării

retribuirii nominale în condiții de stabilitate a prețurilor. Astfel, retribuirea medie netă lunară a fost majorată de la 337 lei cît era în 1950, la 1 595 lei în 1975 și la 2 256 lei în 1980. În această acțiune s-a urmărit aplicarea cu consecvență a principiilor echității socialiste, asigurîndu-se creșterea mai accentuată a retribuirii muncii și realizarea unui raport just și, în același timp stimulator între veniturile mari și cele mici.

Semnificativ este faptul că odată cu dezvoltarea potențialului economiei noastre naționale, ca urmare a politicii științifice a partidului, dimensiunile sporului absolut al retribuirii, au crescut de la un an la altul. Astfel, dacă în cincinalul 1965—1970, sporul a fost de 216 lei, în cincinalul 1971—1975 de 306 lei, în actualul cincinal el este de 661 lei, deci mai mult decît dublul creșterii din cincinalul precedent.

Acest lucru a creat și creează posibilitatea oamenilor muncii să-și ridice neconținut nivelului lor de trai, să achiziționeze cantități sporite de bunuri materiale și spirituale, să folosească cantități sporite de bunuri materiale și spirituale, să folosească un volum tot mai mare de servicii.

Încercînd să exprimăm prin alte mijloace creșterea veniturilor reale ale oamenilor muncii, respectiv creșterea puterii lor de cumpărare, redăm în tabelul nr. 2, reducerea timpului de muncă necesar pentru achiziționarea a diferite produse alimentare și nealimentare.

Evident, nu trebuie pierdut din vedere faptul că în afara retribuirii directe pentru munca depusă statul nostru a pus și pune la dispoziția celor ce muncesc un volum sporit de venituri suplimentare, provenite din fondurile de consum social (bunuri, servicii, ajutoare bănești, burse, alocații pentru copii, pensii etc.). Calculate pe o familie aceste venituri au crescut la 11 700 lei în acest an, cu circa 3 000 lei

mai mult decît în anul 1975. Mărirea sistematică a veniturilor populației, provenite din retribuirea muncii, cît și a cheltuielilor statului pentru finanțarea acțiunilor social-culturale a determinat o creștere a veniturilor totale ale populației de la 247 miliarde lei în 1975 la 363 miliarde lei în 1980, cu un ritm mediu anual de 8%.

Avînd în vedere scopul întregii sale activități — bunăstarea materială și spirituală a întregului popor — partidul nostru acordă cea mai mare atenție satisfacerii cerințelor de consum ale populației, îmbunătățirii condițiilor de hrană și confort casnic. Eforturile depuse, în acest sens, se reflectă în creșterea volumului de mărfuri vindute prin comerțul socialist, fapt ce a contribuit și contribuie la satisfacerea cerințelor variate ale populației. Astăzi, de pildă, valoarea mărfurilor pe care le achiziționează oamenii muncii a crescut de 16 ori față de anul 1950. A sporit continuu ponderea mărfurilor de calitate superioară cu valoare nutritivă ridicată, precum și a bunurilor de folosință îndelungată. Numai în cincinalul actual consumurile fizice pe locuitor la unele produse alimentare și industriale au evoluat astfel: consumul de carne de la 45 kg. în 1975 la 62 kg. în 1980; consumul de lapte — de la 132 litri la 180 litri; de zahăr — de la 20 kg. la 28 kg.; de legume — de la 112 kg. la 140 kg.; de fructe — de la 42 kg. la 60 kg.; de țesături — de la 24 metri pe locuitor la 29 metri; de încălțăminte — de la 3 perechi pe locuitor la 3,5 perechi. A crescut, de asemenea, desfacerea de bunuri de folosință îndelungată: radiouri, televizoare, aparatură electrocasnică, automobile ș.a. De altfel, statisticile internaționale situează România între primele 10 țări în privința consumului de calorii pe un locuitor.

Creșterea veniturilor populației pe seama majorării retribuirii nominale și a celor provenite din fondurile de consum social a determinat și determină orientarea acesteia spre folosirea în măsură mereu crescîndă a diverselor prestații de servicii; ca urmare, volumul serviciilor a sporit într-un ritm mult mai dinamic decît evoluția tuturor celorlalți indicatori ai con-

Tabelul nr. 2

Timpul de muncă utilizat pentru achiziționarea unor produse de larg consum

Produsul	U.M.	1955	1965	1975	1980
Piine albă	500 g	54'	26'	17'	12'
Mălai tip superior	1 kg	1 h	30'	19'	13'
Zahăr tos	1 kg	3 h 41'	1 h 47'	1 h 9'	48'
Lapte de vacă	1 l	49'	25'	18'	17'
Cartofi	1 kg	22'	13'	11'	8'
Orez calit. I	1 kg	3 h 16'	1 h 35'	1 h 1'	43'
Paste făinoase	1 kg	2 h 42'	1 h 19'	51'	35'
Ouă	1 buc.	21'	12'	8'	6'
Carne de porc tranșată	1 kg	5 h 19'	3 h 58'	3 h 12'	2 h 14'
Pui de găină	1 kg	7 h 9'	4 h 58'	3 h 4'	2 h 8'
Salam italian	1 kg	8 h 59'	5 h 33'	4 h 36'	3 h 12'
Bere blondă	500 ml	1 h 14'	36'	23'	16'
Costum fără vestă (stofă 360 lei/m) pt. bărbați	1 buc.	522 h	253 h 22'	163 h 19'	113 h 46'
Palton (stofă 400 lei/m) pt. bărbați	1 buc.	549 h 53'	266 h 52'	172 h	119 h 50'
Rochie (stofă 130 lei/m) pt. femei	1 buc.	157 h 24'	71 h 50'	46 h 18'	32 h 15'
Pantofi din piele bărbătești	1 per.	85 h 51'	41 h 40'	26 h 51'	18 h 42'
Pantofi din piele pt. femei	1 per.	77 h 16'	37 h 30'	24 h 10'	16 h 50'

sumului. În prezent, sectorul prestării servicii către populație a înregistrat o creștere de 15,9 ori comparativ cu anul 1950.

O recentă expresie a grijii partidului pentru continua ridicare a nivelului de trai al populației o constituie discutarea și aprobarea de către Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. și de către Plenara Comitetului Central al partidului a Programului privind aprovizionarea populației pe trimestrul IV a.c. și semestrul I 1981 și supunerea acestuia spre aprobare și Marii Adunări Naționale.

TOTODATĂ, inseriindu-și pe frontispiciu, ca țel suprem, omul, ridicarea continuă a bunăstării sale materiale și spirituale, partidul nostru are în vedere, în chip firesc și formarea omului nou, ca personalitate multilaterală, cu o înaltă conștiință politică, cu un larg orizont de cunoaștere și cultură, animat de idealurile nobile ale socialismului și comunismului, educat în spiritul dragostei de patrie și partid, al tradițiilor internaționaliste. Din punctul acesta de vedere, răspîndirea științei și culturii în rîndul celor ce muncesc, dezvoltarea spirituală a acestora constituie o preocupare de seamă a societății noastre. Așezămintele și instituțiile de artă și cultură de la orașe și sate, prin bogata și variata lor activitate desfășurată în rîndurile populației, aduc — alături de școală — o contribuție importantă la culturalizarea maselor, la formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste. În anii socialismului s-au construit numeroase edificii de artă și cultură.

Măsuri importante a întreprins și întreprinde partidul nostru pentru asigurarea ocrotirii sănătății. Astfel, ca urmare a volumului sporit de cheltuieli pentru finanțarea asistenței medicale, numărul paturilor ce revin la 1 000 de locuitori a crescut de la 4,2 în 1950 la 9,3 în 1978; a crescut numărul medicilor și al cadrelor medicale; a scăzut continuu numărul de locuitori ce revine unui medic; au fost date în folosință unități spitalicești dintre cele mai moderne, complexe de cazare și tratament cu zeci de mii de locuri etc. Ca rezultat al creșterii necontenite a bunăstării materiale și spirituale și al măsurilor luate în domeniul sanitar s-a îmbunătățit sensibil starea sănătății populației. Mortalitatea generală a scăzut de la 19—20 la mia de locuitori, în trecut, la mai puțin de jumătate, astăzi, iar durata medie a vieții a ajuns la peste 70 de ani.

În anii construcției socialiste, îmbunătățirea repartizării forțelor de producție pe teritoriul țării, ridicarea economică și social-culturală a localităților și județelor rămase în urmă au avut drept rezultat intensificarea continuă a procesului de urbanizare, cu efecte pozitive asupra nivelului de viață al populației. Zeci și sute de localități au trecut în categoria orașelor. În continuare, transpunerea în viață a Programului național de sistematizare va contribui, desigur, la realizarea unuia din cele mai importante obiective ale edificării societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintării spre comunism — dispariția treptată a deosebirilor esențiale dintre oraș și sat, satisfacerea tot mai deplină a necesităților materiale și spirituale ale cetățenilor

din toate localitățile țării, ridicarea generală a gradului de cultură și civilizație. În acest cadru, un loc principal îl ocupă construcția de locuințe. Numai în anii actualului cincinal s-au construit din fondurile statului circa 800 mii apartamente, peste 250 de mii locuri în cămine pentru oamenii muncii nefamilisti și peste 240 mii locuri în creșe, grădinițe, internate și cămine pentru studenți. Toate acestea au contribuit la îmbunătățirea condițiilor de viață ale oamenilor muncii, a condițiilor de creștere și dezvoltare a copiilor și tineretului țării noastre.

TOATE CELE RELATATE mai sus sînt incontestabil dovezi grăitoare ale grijii partidului și statului pentru îmbunătățirea sistematică a condițiilor de viață și de muncă ale oamenilor, o expresie elocventă a legăturii indisolubile dintre dezvoltarea economiei naționale și creșterea nivelului de trai. Nivelul de bunăstare pe care l-a atins poporul nostru reprezintă — firește — numai o treaptă a scării pe care el o urcă. Desigur că mai sînt încă multe de făcut pentru a asigura ridicarea condițiilor de viață și de civilizație ale națiunii noastre socialiste pe culmi tot mai înalte. În legătură cu aceasta, potrivit Programului-directivă de creștere a nivelului de trai, în perioada 1981—1985 și de ridicare

continuă a calității vieții, adoptat de Congresul al XII-lea al partidului, poporul nostru se va bucura de un standard de viață tot mai ridicat. În cincinalul viitor, se vor majora veniturile tuturor categoriilor populației, urmărindu-se realizarea unei corelații mai echilibrate între câștigurile oamenilor muncii de la orașe și sate. Astfel, este prevăzută ca veniturile totale ale populației să sporească cu 23—25%; retribuția medie reală — cu 16—18%; veniturile reale ale țărănimii — cu 20—25%; pensiile nominale de asigurări sociale de stat — cu 23% etc. Cheltuielile pentru finanțarea dezvoltării învățămîntului, ocrotirii sănătății, asistenței sociale, culturii și artei vor crește cu circa 37%, în 1985 ajungînd să reprezinte 14 200 lei pe o familie. Volumul desfacerilor de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist va fi în anul 1985 cu 30—35% mai mare decît în 1980. Se va urmări satisfacerea necesităților de consum științific fundamentate, punîndu-se accentul, în principal, pe ridicarea calității și diversificarea sortimentală a mărfurilor destinate aprovizionării populației. În același timp, volumul prestărilor de servicii va spori cu peste 54%.

În cincinalul 1981—1985 se vor construi alte 1 100 000 apartamente din fondurile de investiții ale statului. Sistematizarea teritoriului, a orașelor și comunelor, crearea unei rețele de noi centre urbane, diversificarea activității economico-sociale în mediul rural — toate acestea vor contribui la omogenizarea condițiilor de trai ale întregii populații.

Înfăptuirea tuturor acestor obiective va determina ridicarea pe o treaptă superioară a bunăstării poporului și realizarea unei noi calități a vieții, dezvoltarea generală a civilizației materiale și spirituale a societății noastre socialiste, afirmarea tot mai puternică a umanismului revoluționar, în centrul căreia se află demnitatea, libertatea și fericirea omului.

Desigur, aceasta impune din partea tuturor oamenilor muncii desfășurarea unei activități susținute pentru îndeplinirea exemplară a obiectivelor dezvoltării economiei noastre naționale. Așa cum sublinia secretarul general al partidului la Plenara C.C. al P.C.R. din 14—15 octombrie a.c. „numai pe măsura dezvoltării forțelor de producție, a creșterii producției materiale, este posibil și se pot realiza și programele de creștere a bunăstării materiale și spirituale a poporului. Fără muncă nu se pot realiza nici programele de ridicare a nivelului de trai material și spiritual al poporului! Nu există o altă posibilitate pentru noi!” Tocmai de aceea, acum, în aceste zile cînd înțocmim bilanțul rodnic al unui cincinal și ne pregătim să intrăm într-o nouă etapă a progresului multilateral al societății noastre, conștienți de această indisolubilă legătură, oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, își exprimă voința fermă de a face totul pentru înfăptuirea sarcinilor de răspundere stabilite de cel de al XII-lea Congres al partidului.

M. MEHEDIŢU

„Viitorul cincinal trebuie să asigure dezvoltarea proporțională a industriei și agriculturii, a tuturor ramurilor economiei, realizarea unui echilibru optim între toate sectoarele de activitate și, în același timp, continuarea politicii de amplasare rațională a forțelor de producție pe teritoriu, dezvoltarea rapidă a tuturor zonelor, apropierea județelor în ceea ce privește nivelul producției globale pe locuitor“.

NICOLAE CEAUȘESCU

Creșterea calitativă a activității — trăsătură a prezentului, imperativ al perspectivei

Iulian PLOȘTINARU

prim-secretar al Comitetului județean Mehedinți al P.C.R.

BENEFICIIND de roadele politicii partidului de repartizare proporțională, echilibrată a forțelor de producție pe teritoriu, de dezvoltare în ritm susținut a tuturor județelor și localităților țării, Mehedințiul este un județ care s-a înscris pregnant pe traiectoria unei dezvoltări economico-sociale accelerate. Îndeosebi în perioada de după Congresul al IX-lea al partidului, prin înfăptuirea unui amplu program de investiții, economia județului Mehedinți, până nu de mult lipsită de o industrie reprezentativă, dar cu reale posibilități materiale și umane, a cunoscut profunde transformări. Energiile și capacitățile creatoare ale oamenilor muncii au fost revigorate cu prilejul vizitelor de lucru, al întilnirilor pe care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, le-a avut cu locuitorii județului.

Premise și expresii ale unei mai bune valorificări a potențialului

CA O TRĂSĂTURĂ definitorie a dezvoltării economico-sociale a județului Mehedinți, ca, de altfel, a întregii țări, se înscrie orientarea efortului material și de creativitate al oamenilor muncii spre creșterea pronunțată a ramurilor purtătoare de progres tehnic, apte să permită o valorificare mai bună a întregului potențial material și uman. În aceste condiții, fondurile fixe din industria județului au crescut în 1980 față de 1968 de 19 ori, volumul total al fondurilor fixe din economia județului sporind și el de peste 10 ori. Unitățile economice de subordonare republicană, întreprinderile și șantierele de construcții, întreprinderile de transporturi auto, rețeaua complexă a cooperăției meșteșugărești și cea comercială, precum și numeroasele unități agricole de stat și cooperatiste alcătuiesc în prezent o puternică bază tehnico-materială.

Pentru punerea acesteia în valoare sînt implicate forțe umane însemnate, în măsură să asigure cote superioare de valorificare a bogățiilor județului. Repere semnificative ale utilizării cit mai depline a acestei baze materiale se relevă în faptul că la nivelul anului 1980 se realizează producția industrială a anului 1965 în numai 48 de zile, cea a anului 1970 în 84 de zile, iar cea a anului 1975 în 223 zile. În acest cadru, pentru Mehedinți, ca de altfel pentru toate județele țării, cincinalul revoluției tehnico-științifice a reprezentat o nouă etapă pe linia dezvoltării economico-sociale, a determinat schimbări ample, de profunzime, atît în îmbunătățirea structurii pe ramuri a producției și a forței de muncă, cit și în creșterea aportului acestora la dezvoltarea economiei și la sporirea venitului național.

Se înregistrează o dinamică susținută la producția industrială (tabelul nr. 1), domeniu asupra căruia ne vom opri mai mult în cele ce urmează. Energia electrică, construcțiile de mașini și chimia reprezintă aproape 63% din producția industrială mehedințeană ce se realizează în 1980. Ca urmare, o serie de produse din industria județului ocupă astăzi ponderi apreciabile în totalul producției pe țară: peste 10% la energie electrică; 23% la vagoane de marfă; 20% la celuloză, hîrtie și cartoane; 9% la plăci fibrolemnoase etc.

Un obiectiv prioritar al acestui cincinal l-a constituit realizarea unor capacități care să asigure o producție industrială de minimum 10 miliarde lei. Pentru atingerea acestuia, eforturile au fost orientate spre crearea de noi capacități de producție, extinderea și modernizarea celor existente, utilizarea la indici superiori a mașinilor și instalațiilor aflate în dotarea unităților economice, ridicarea continuă a nivelului productivității muncii, urmărindu-se asigurarea unor ritmuri mai ridicate de creștere a producției industriale. De exemplu, în cincinalul pe care îl vom încheia peste puțin timp, a intrat în producție întreprinderea de armături industriale din oțel Strehai; s-au extins și modernizat capacitățile de producție de la întreprinderea de construcții navale și prelucrări la cald, întreprinderea energoreparații, Secția de mobilă a Combinatului de prelucrarea lemnului; s-au extins și modernizat secțiile întreprinderii mecanice, instalațiile de prelucrare a mineureurilor nemetalifere de la întreprinderea minieră Orșova; au fost atinși parametri proiectați la toate capacitățile Combinatului de celuloză și hîrtie.

Prin utilizarea cit mai deplină a capacităților de producție existente, s-a reușit ca, an de an, să crească indicele de utilizare al mașinilor și instalațiilor, care în 1980 este, la nivelul județului, de 87,3% față de 73,5% în anul 1975. Creșteri importante s-au înregistrat la întreprinderea de construcții navale și prelucrări la cald (87% față de 70,8%), întreprinderea de vagoane (86,2% față de 70,4%), Șantierul naval Orșova (87,3% față de 75,4%), Combinatul de celuloză și hîrtie (88,6% față de 82%).

Tabelul nr. 1
Dinamica producției industriale pe ramuri

	1980	Ritm mediu anual de creștere 1976—1980 %
INDUSTRIE TOTAL	164	10,4
Energie electrică	118	3,4
Construcții de mașini și prelucrarea metalelor	182	12,7
Chimie	214	16,4
Extracția minereurilor nemetalifere	109	1,8
Materiale de construcții	559	41,1
Exploatarea și prelucrarea lemnului	159	9,8
Industria ușoară	162	10,3
Industria alimentară	150	8,5

Acțiunea factorilor intensivi de sporire a producției s-a concretizat într-un ritm susținut de creștere a productivității muncii, pe această bază realizîndu-se mai mult de jumătate din producția suplimentară obținută. În acest context, se poate sublinia că 12 unități economice au asigurat un spor de producție industrială de peste 2,5 miliarde lei prin înfăptuirea înainte de termen a obiectivelor cincinalului 1976—1980. Rit-

mul mediu anual de creștere a industriei a fost de 10,4%, nivelul de 10 miliarde lei producție industrială fiind depășit.

În condițiile cotelor amintite atinse în dezvoltarea industrială a județului, se vădese însemnele unui salt calitativ: creșterea an de an a valorii nou create. Producția netă a crescut într-un ritm mediu anual de 26%, devansând ritmul de creștere al producției globale industriale, în timp ce costurile de producție au fost diminuate; considerând anul 1975 = 100, pentru costuri totale, ca și pentru cele materiale, reducerea este la 79,9 în 1980. Această reducere constituie și o rezultantă a sporirii preocupărilor pentru funcționarea eficientă a mecanismului economico-financiar, a autoconducerii muncitorești, și autogestiei economice. În mod deosebit, ca urmare a preocupărilor de accentuare a factorilor calitativi în procesul dezvoltării, se vădește creșterea, în acest cincinal, a valorii realizate pe unitatea de materie primă (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Valoarea producției realizate pe unitatea de materie primă

	U/M	1975	1980
Metal	lei/t	17 870	25 260
Lemn	lei/mc	1 530	3 120
Fire bumbac	lei/t	72 180	85 650
Energie electrică	lei/kw	17 070	21 650

Odată cu creșterile în industrie, au avut loc importante modificări în structura populației ocupate pe ramuri, a crescut numărul personalului muncitor ocupat în industrie, au apărut noi profesii circumscriind activități complexe, de calificare ridicată. Peste 40% din personalul ocupat în această perioadă revine industriei, îndeosebi unităților din ramura construcțiilor de mașini. Acest cadru structural oferă posibilități mai ample pentru concentrarea eforturilor consacrate îndeplinirii sarcinilor în cincinalul care urmează.

Concentrarea maximă a eforturilor pentru îndeplinirea sarcinilor viitorului cincinal

ÎN PERSPECTIVA realizării acestor obiective, deopotrivă, trebuie ținut seama de necesitatea înlăturării unor neajunsuri care în acest cincinal au influențat negativ utilizarea capacităților de producție, a forței de muncă, nivelul de realizare a unor indicatori. Unele dintre acestea se înscriu în sfera calității muncii pe care am prestat-o, unde se mai relevă încă minusuri, îndeosebi în ce privește organizarea producției și a muncii, folosirea timpului de muncă, corelarea pregătirii și desfășurării producției etc. Alte neajunsuri se referă la neasigurarea cu contracte a întregului volum de producție, a unor materiale, piese și subsansamble din cooperare, a documentațiilor tehnice de execuție pentru obiectivele de investiții, a utilajelor tehnologice și a unor materiale de construcție. Creșterea producției la nivelul posibilităților impune, deci, acțiunea coroborată a unităților noastre, a centralelor industriale și întreprinderilor de comerț exterior, pe linia unei mai bune contractări a producției pentru export; în special a definitivării și încheierii contractelor pentru asigurarea bazei tehnico-materiale, cu deosebire a aceluia pe durate mai mari de 1 an. Neajunsuri în producție pot fi prevenite în condițiile definitivării documentațiilor de execuție, contractării și asigurării utilajelor necesare punerii în funcțiune a obiectivelor de investiții și realizării în termen a parametrilor proiectați, în mod deosebit la Întreprinderea de anvelope, Forja de piese grele matrițate, Turnătoria de oțel Strehăia ș.a. — obiective care în anul 1980 trebuiau să realizeze o producție de peste 1 miliard lei.

În cincinalul următor este prevăzut ca județul Mehedinți să dispună de capacități care să asigure sporirea considerabilă a producției industriale. În acest sens, o atenție deosebită s-a acordat: a) urmării finalizării obiectivelor de investiții ale căror lucrări au început încă din acest cincinal — așa cum sînt Sistemul hidroenergetic și de navigație „Porțile de Fier II”, care va pune mai bine în valoare resursele energetice ale Dunării în această zonă, combinatul chimic „Dunărea”, Întreprinderea de anvelope, Laminorul de profile mici; b) pregătirii condițiilor optime pentru începerea și realizarea în termen a obiectivelor prevăzute în cincinalul următor: centrala electrică de termoficare, Întreprinderea de utilaj chimic, Întreprinderea de boghiuri, Filatura și țesătoria de lână și altele.

Fundamentate pe o bază materială în continuă creștere, pe resursele umane de care dispune județul, sarcinile etapei următoare înscrise în planul-directivă de dezvoltare în profil

teritorial apar ca realiste, pe deplin realizabile. Avem în vedere înainte de toate obiectivul major, acela al realizării în județul nostru a unei producții globale pe locuitor de aproape 85 000 lei, din care peste 58 000 lei îl va reprezenta producția industrială, nivele superioare celor stabilite pe ansamblul economiei naționale.

Tocmai în această perspectivă, a exigențelor sporite, se relevă importanța deosebită a sarcinii trasată de secretarul general al partidului, de trecere de la acumulările cantitative la o nouă calitate în toate domeniile vieții economice și sociale. Este necesitatea obiectivă, condiție hotărâtoare a valorificării depline a tuturor resurselor din județ. Înfăptuirea obiectivului amintit impune promovarea mai fermă a inițiativei maselor, a inteligenței și experienței colectivelor de oameni ai muncii pentru intensificarea cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și introducerii progresului tehnic, economisirii resurselor și energiei — temeuri decisive ale creșterii mai accentuate a eficienței întregii activități economice.

În programul de dezvoltare economico-socială în profil teritorial se prevede materializarea unui volum de investiții de peste 21 miliarde lei, din care peste 70% revine industriei — ceea ce va permite realizarea și intrarea în funcțiune a unui număr important de obiective industriale judicios repartizate în teritoriu, de mare însemnătate pentru valorificarea maximă a resurselor materiale și de forță de muncă. În acest cadru se înscriu exploatarea minierei Ghelmeșioaia, Prunișor, Husnicioara, Vinju Mare în valoare a rezervelor de cupru din zona Baia de Aramă. De asemenea, localități ca Vinju Mare, Orșova, Pătule, Bălăcița, Cujmir, Gogoșu, Strehăia etc. vor beneficia de obiective industriale, agrare ș.a., cu însemnate efecte economice și sociale.

Înfăptuirea amplului program de investiții, utilizarea mai bună a puternicei baze tehnico-materiale de care dispune județul vor permite ca la finele anului 1985 industria mehedinteană să realizeze produse în valoare de peste 20 miliarde lei: practic dublarea producției obținute la finele actualului cincinal. Este un nivel mobilizator pentru atingerea căruia este necesară — potrivit prevederilor — asigurarea unui ritm mediu anual de 14,5%, superior celui stabilit de Congresul al XII-lea la nivelul economiei naționale.

Reflectînd sarcini calitative în procesul dezvoltării, ca o trăsătură a industriei mehedintene în cincinalul următor se relevă amplificarea gradului de devansare a ritmului de creștere a producției globale industriale de către cel al producției nete (un ritm mediu anual de creștere de 18% la producția netă față de cel amintit de 14,5% pentru producția globală industrială). Realizarea acestei corelații presupune intensificarea preocupărilor pentru reducerea continuă a consumurilor energetice și costurilor de producție și încadrarea în nivelele prevăzute, astfel ca la finele cincinalului să rezulte o economie totală de peste un miliard lei față de cheltuielile din 1980. În măsură însemnată, acest nivel de economii este fundamentat, de asemenea, pe creșterea productivității muncii (calculată pe baza producției nete), indicator unde se prevede un ritm de 11%, față de 9—10% cît este planificat la nivelul economiei naționale.

Folosirea deplină a capacităților de producție existente și atingerea parametrilor proiectați la capacitățile noi; ridicarea nivelului tehnic al producției și perfecționarea tehnologiilor de fabricație; extinderea mecanizării și automatizării proceselor de producție, care să asigure realizarea în mod ritmic și la parametrii de calitate a producției fizice; întărirea spiritului de răspundere, a ordinii și disciplinei în toate sectoarele și perfecționarea conducerii și organizării producției; participarea directă a cadrelor de conducere din economie, a cadrelor de partid în desfășurarea activității concrete, în rezolvarea problemelor din această sferă — imperative subliniate de secretarul general al partidului la plenara C.C. al P.C.R. din octombrie a.c., sînt în măsură să ofere premise esențiale pentru îndeplinirea obiectivelor prevăzute. Deopotrivă, de o deosebită importanță se remarcă măsurile privind creșterea eficienței economice prin aplicarea fermă a noului mecanism economico-financiar, a principiilor autoconducerii muncitorești și autogestiei economice în fiecare unitate. Pentru județul nostru, ca pentru întreaga economie, unitățile trebuie să devină verigi ale economiei unde trebuie să se știe cu exactitate ce să se producă, ce se produce, cu ce cheltuieli și venituri, care sînt obligațiile față de societate. În această perspectivă ne revine sarcina de a acționa cu toată răspunderea pentru creșterea competenței organelor de conducere colectivă din unități, a adunărilor generale ale oamenilor muncii în elaborarea și îndeplinirea planului, a programelor de dezvoltare economico-socială, proces ce se înscrie ca o parte inseparabilă a democrației muncitorești, a participării maselor la decizie, la conducerea tuturor sectoarelor de activitate.

Actualizarea prețurilor de producție și de livrare, stimulent pentru sporirea eficienței economice

DUPĂ CUM SE ȘTIE, perfecționarea prețurilor de producție și de livrare se înscrie printre constantele politicii partidului și statului nostru, sistemul de prețuri constituind o importantă pihrchie pentru realizarea sarcinilor de dezvoltare a economiei, lărgirea schimburilor interne și externe de mărfuri, asigurarea stabilității monetare și creșterea continuă a nivelului de trai al populației. În acest context, în concordanță cu înaintarea procesului de dezvoltare economică și schimbările calitative produse în structura economiei naționale, îndeosebi prin accentuarea factorilor intensivi de creștere economică, în țara noastră au avut loc în anii 1954—1955, 1963, 1974—1975 și 1976 modificări de amploare în nivelul și corelația prețurilor de producție și de livrare, ceea ce a așezat periodic **prețurile cât mai aproape de baza lor reală de formare, respectiv de costurile sociale de producție.** An de an, în conformitate cu legea prețurilor, au mai fost aduse modificări, de mai mică cuprindere, prețurilor de producție și de livrare. Toate acestea, alături de un control riguros al evoluției prețurilor în limitele planificate, au asigurat stabilitatea de ansamblu a prețurilor în țara noastră.

Datorită însă mutațiilor intervenite în ultimul timp în nivelul și structura costurilor de producție din unele ramuri și subramuri ale industriei, îndeosebi din industria extractivă, **prețurile de producție și de livrare nu mai acoperă actualele costuri sociale necesare pentru exploatarea și punerea în valoare a resurselor naturale de care dispune economia noastră,** ajungându-se în prezent ca o parte însemnată a acestora să fie suportată din fondurile centralizate ale statului. În același timp, pe de o parte datorită reducerii continue a costurilor de producție, iar pe de altă parte prin neevaluarea materiilor prime și materialelor primite la nivelul corespunzător, prețurile la unele produse, mai ales din ramurile de prelucrare finală, cuprind rentabilități necorelate cu eforturile efective ce se depun în fabricarea produselor respective.

Și într-un caz și în altul — fie că prețurile de producție și de livrare, care au fost stabilite la reșezarea generală din 1974—1975 sau cu îmbunătățirea și corectarea acestei reșezări de la 1 ianuarie 1977, nu mai acoperă costurile reale, social necesare ale producției, fie

că au acumulat în ele un volum supra-dimensionat al venitului net — avem de a face în fapt cu o decolare a cărei existență și amplificare nu este de natură să întărească rolul prețurilor în economie, neputând fi în primul rînd un corect măsurător al valorii. O analiză a nivelului rentabilității realizate în perioada 1975—1979 scoate în evidență faptul că, pe ansamblul industriei republicane, rata acesteia față de costurile totale a continuat să crească în ritm susținut; însă, în timp ce, în unele subramuri, îndeosebi al industriei extractive, aceasta tinde spre zero sau chiar sub zero, în ramurile prelucrării finale (construcția de mașini, industria chimică, industria ușoară) rata venitului net în prețurile de producție, calculată la costurile totale, depășește 35% la nivelul anului 1979. Dispersia ratei rentabilității este și mai pronunțată pe subramuri, grupe de produse și mai ales pe produse.

Un alt factor important care a îndepărtat prețurile interne de baza lor de formare o constituie lipsa de reflectare în actualele prețuri de producție și de livrare a **substanțialelor creșteri ale prețurilor externe la materiile prime, materialele și alte produse aduse din import** (mai ales la purtătorii de energie).

Pe piețele externe, prețurile materiilor prime au marcat creșteri substanțiale, așa cum se poate vedea din tabelul nr. 1. La principalele materii prime

nereu de fier, cupru, plumb, zinc, piei), au fost stabilite prețuri de livrare medii, ponderate cu luarea în calcul a structurii aprovizionării din anul 1975. Influențele determinate de modificarea structurii, a prețurilor externe, ca și din depășirea costurilor au fost preluate de buget, pentru a feri economia noastră de efectele inflaționiste.

Luarea în considerare, în etapa actuală, a nivelului prețurilor externe la determinarea prețurilor de producție și de livrare este o necesitate obiectivă, întrucât țara noastră participă tot mai activ la circuitul economic mondial, mărindu-și considerabil exportul și acoperindu-și o parte tot mai însemnată din nevoile de materii prime de bază din import, așa cum rezultă din tabelul nr. 2.

Supportarea de la buget, în continuare, a influențelor determinate de creșterea de durată a prețurilor externe în condițiile menținerii nemodificate a prețurilor de livrare interne, denaturează costurile de producție, împiedică cunoașterea reală a eficienței activității de producție și a exportului cu toate consecințele ce decurg din aceasta. Avem de a face în această situație cu o decolare între prețurile externe ale materiilor prime și ale materialelor de bază și prețurile interne ale acestora, precum și între prețurile produselor finite livrate la export și costurile reale ale acestora.

În aceste condiții, devine evident că

Tabelul nr. 1

Evoluția prețurilor externe la unele materii prime de bază din import 1975=100

Materia primă	Anii				
	1976	1977	1978	1979	1980 *)
Țiței	115,7	118,4	118,5	154,0	285,0
Cocs furnal	101,9	110,7	138,9	153,3	160,2
Cositor	110,3	157,1	187,5	225,0	240,0
Cauciuc natural	137,3	144,5	174,6	223,8	245,5

*) estimări pe baza prețurilor externe din nov.-dec. 1980.
Calculat pe baza prețurilor internaționale din „Conjunctura Economiei Mondiale” 1979—1980, editată de Revista economică.

și materiale din import, prețurile de livrare actuale au fost, de asemenea stabilite în 1976, cu aplicare de la 1 ianuarie 1977, pe baza prețurilor externe din acea perioadă. La unele materii prime și materiale de bază importante pentru economia națională, care provin atât din producția internă cât și din import (țiței, cărbuni cocsificabili, mi-

prețurile de producție și de livrare în vigoare nu-și mai pot îndeplini corespunzător funcțiile care le sînt atribuite, în mod special acelea de stimulare a laturilor calitative ale procesului de producție, a realizării unor produse de înalt nivel calitativ și tehnic, cu consumuri cât mai reduse de muncă.

Actualizarea prețurilor de producție și de livrare, precum și a tarifelor pen-

Tabelul nr. 2

Ponderea importului României în total resurse la unele materii prime de bază în %

Materia primă	Sursa	Anii			
		1975	1976	1977	1978
1. Țiței	— import	25,8	36,6	37,6	48,5
	— producție internă	74,2	63,4	62,4	51,5
2. Cărbune cocsificabil	— import	53,0	52,0	55,6	59,1
	— producție internă	47,0	48,0	44,4	40,9
3. Cocs	— import	49,6	49,9	59,1	54,2
	— producție internă	50,4	50,1	40,9	45,8
4. Minereu de fier	— import	78,0	80,5	83,4	84,6
	— producție internă	22,0	19,5	16,6	15,4

Date din „Anuarul statistic“ al R.S.R. 1979 — prelucrate.

tru serviciile prestate unităților socialiste are în vedere crearea premiselor pentru aplicarea în cât mai bune condițiuni a autoconducerii muncitorești, a autogestunii economice a tuturor unităților; realizarea unei corelații corespunzătoare între ramurile și subramurile economiei prin dimensionarea, justificată economic, a rentabilității; corelarea mai bună a prețurilor de producție și de livrare cu costurile interne ale materiilor prime, materialelor, energiei și combustibilului, precum și cu prețurile externe ale importurilor; trecerea tuturor activităților productive din economie pe principiul autofinanțării, în primul rând pe seama reducerii costurilor de producție și aplicarea unui regim riguros în utilizarea valorilor materiale.

La baza noilor prețuri de producție și de livrare stau cu precădere costurile sociale de producție, analizate critic. La principalele materii prime și materiale din import, destinate producției, se are în vedere nivelul actual al prețurilor externe, calculat cu cursul de revenire diferențiat pe grupe de produse, menținându-se metoda determinării prețurilor de livrare medii la unele materii prime de bază care provin atât din producția internă, cât și din import.

În cadrul acțiunii de actualizare a prețurilor de producție și de livrare, precum și a tarifelor pentru servicii prestate unităților socialiste, se vor modifica, începând cu 1 ianuarie 1981, prețurile din unele ramuri și subramuri ale industriei, prețurile de livrare la principalele materii prime, materiale și altor produse din import pentru producție, prețurile de deviz în construcții-montaj, tarifele în transportul de mărfuri, precum și prețurile de producție și de contractare ale produselor agricole și animale.

Creșteri mai însemnate de prețuri de producție și de livrare vor avea loc în sectorul extractiv și la materiile prime și materialele de bază din import destinate producției. Prin aceasta întreg sectorul extractiv va deveni rentabil.

tuturor unităților asigurându-li-se, în condiții normale de activitate, acoperirea prin prețuri a costurilor planificate de producție și un beneficiu. Totodată, s-a asigurat ca unitățile beneficiare să primească materiile prime din sectorul extractiv, la prețuri de livrare corelate ca valoarea de întrebuintare a mărfii, pe criterii de calitate și funcționale.

În funcție de modificările de prețuri la materiile prime și materialele din producția internă și din import, se produc modificări de prețuri de producție și de livrare și la unele subramuri ale industriei consumatoare ale materiilor prime respective cum sînt; energia electrică și termică livrată sectorului socialist, industria prelucrării țiteiului, petrochimică, metalurgică, a materialelor de construcții și altele. **Este de subliniat faptul că în aceste ramuri numai o parte din influența modificării prețurilor materiilor prime, materialelor, energiei și combustibililor se va reflecta în noile prețuri de producție și de livrare a produselor, o parte însemnată din aceste influențe urmînd a fi absorbită prin reducerea suplimentară a costurilor sau în cadrul rentabilității acestor subramuri.**

Pe aceleași criterii se au în vedere modificări ale prețurilor și tarifelor pentru serviciile prestate unităților socialiste, din sectorul de construcții-montaj și transportul de mărfuri.

În ramurile de prelucrare finală ale industriei, ca de exemplu construcția de mașini, industria ușoară, industria chimică și altele, pe ansamblu, prețurile de producție și de livrare se mențin la nivelul actual, efectuîndu-se unele corecturi determinate de necesități de corelare, precum și în cazurile în care actualele prețuri de producție și de livrare, în condițiile reducerii costurilor, nu acoperă influențele din majorarea prețurilor de livrare la materii prime, materiale, energie, combustibili și transporturi. În cazul unor grupe de produse și servicii cum sînt: piese, ansamble subansamble destinate cooperării în producție, reparații capitale și curente,

unele semifabricate, fire și fibre sintetice etc. se au în vedere modificări de prețuri de producție și de livrare, în sensul diminuării acestora.

Este de menționat în mod cu totul special că actualizarea prețurilor de producție și de livrare, precum și a tarifelor pentru servicii prestate unităților socialiste, la unele produse și servicii din industrie, construcții-montaj, transportul de mărfuri, precum și la unele produse vegetale și animale nu va modifica prețurile cu amănuntul la mărfurile destinate aprovizionării populației și nici tarifele pentru serviciile prestate populației. Așa după cum se știe, evoluția prețurilor cu amănuntul constituie o problemă care stă în permanentă atenție a conducerii de partid și de stat; nivelul prețurilor cu amănuntul la bunurile de consum și a tarifelor pentru populație evoluează strict coordonat cu sporirea veniturilor populației, ceea ce asigură creșterea nivelului de trai în conformitate cu prevederile din documentele de partid și de stat. Tocmai de aceea Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a stabilit ca pentru anul 1981, influența majorării prețurilor de producție și de livrare la produsele industriale și agricole asupra unor bunuri de consum să fie suportată din bugetul statului.

Rezultă clar faptul că, suportarea majorării prețurilor de producție și de livrare în urma acțiunii de actualizare a acestora, se face în întregime de către unitățile socialiste consumatoare în cadrul veniturilor nete planificate sau formate ca urmare a modificării prețurilor.

În strînsă legătură cu actualizarea prețurilor de producție și de livrare și a tarifelor pentru servicii prestate unităților socialiste, se desfășoară în prezent acțiunea de reducere suplimentară a costurilor de producție, îndeosebi a cheltuielilor materiale, în toate unitățile, acțiune care are ca obiectiv esențial fundamentarea noilor prețuri, asigurarea realizării, la proporțiile prevăzute, a venitului național, cerință obiectivă pentru asigurarea realizării prevederilor programului partidului de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și de înaintare a României spre comunism.

Atingerea acestor obiective presupune ca ministerele, centralele, întreprinderile din toate ramurile economiei naționale să ia măsuri ferme pentru reducerea cheltuielilor de producție și de circulație prin valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor, utilizarea cu înaltă chibzuință a acestora, modernizarea tehnologiilor și produselor, punerea în valoare a tuturor resurselor refolosibile, creșterea mai accentuată a productivității muncii, optimizarea structurii producției și, nu în ultimul rând, creșterea eficienței în activitatea de comerț exterior și cooperare economică internațională.

Viorel BASCA

Comitetul de Stat pentru Prețuri

Cerințe ale realizării sarcinilor de plan

ACCELERAREA PUNERII ÎN FUNCȚIUNE A INVESTIȚIILOR

În obiectivul „R. E.“: noile capacități
de la întreprinderea „Republica“
din Capitală

SPORIREA EFICIENȚEI activității desfășurate în investiții, înfăptuirea prevederilor din planurile de producție și export pe anul în curs și în cel viitor fac necesară concentrarea, în continuare, a eforturilor factorilor implicați în realizarea punerii în funcțiune a capacităților de producție prioritare, conectarea acestora la circuitul productiv, la sistemul de aprovizionare pentru toate domeniile. În lumina acestor cerințe Revista economică (nr. 23, 27, 39, 40, 44/1980), a urmărit, îndeosebi din luna iunie a.c., desfășurarea lucrărilor la unele obiective de investiții prioritare de la întreprinderea de țevi „Republica“. La jumătatea ultimei luni din anul care încheie cincinalul în curs am efectuat o analiză-bilanț a stadiului de dezvoltare atins și a problemelor cu care se mai confruntă șantierul noilor obiective productive de la această întreprindere.

În anii cincinalului actual întreprinderea „Republica“ a cunoscut o nouă și importantă dezvoltare; au fost investite fonduri însemnate pentru realizarea unor noi capacități moderne de producție, pentru promovarea progresului tehnic. Pe această cale, înnoirea și modernizarea producției au avut un curs ascendent, urmînd să ajungă la aproape 40% din totalul producției marfă. Intrarea în funcțiune în anul 1980 a unei capacități de 20 mii tone/an de țevi din oțeluri aliate și înalt aliate dă posibilitatea realizării în numai 11 luni a întregii producții de țevi pentru cazane din 1979 și a creșterii exporturilor de țevi cu 67%. Pe de altă parte, efortul de gîndire inovatoare și de aplicare pe scară mai largă a tehnologiilor moderne a făcut ca greutatea pe metrul linear de teavă să fie redusă cu 0,5 kg față de anul precedent. Aceasta a însemnat valorificarea superioară a metalului și economisirea acestuia, obținerea unei producții suplimentare de peste 2 milioane metri liniari teavă față de 1979.

În aceste zile se depun eforturi susținute pentru amplificarea realizărilor de pînă acum, pentru pregătirea condițiilor necesare desfășurării unei activități superioare, mai eficiente în anul 1981. Astfel, capacitatea de țevi trase la rece urmează și ea să fie pusă parțial

în funcțiune, cu aproape jumătate din producția anuală; la cealaltă jumătate, ca și la țevi din oțel inoxidabil, se fac demersuri pentru ca lucrările să fie terminate în primul trimestru din 1981. În ce privește dezvoltarea la uzina de țevi de extracție și prăjini de foraj cu racorduri sudate, se va da în exploatare în lunile următoare o capacitate de 5 mii tone țevi de extracție.

Dar în complexul de activități investiționale din acești ani s-au înregistrat și unele neajunsuri, care au condus la întâzieri în punerile în funcțiune.

Eliminarea acestora necesită, în primul rînd, concentrarea tuturor mijloacelor disponibile în vederea abordării mai sistematice a lucrărilor prioritare. Programarea realizării și deschiderea succesivă a finanțării lor în etape bine determinate și fundamentate tehnic și economic — așa cum se subliniază în documentele de partid — pregătirea temeinică și asigurarea la timp a proiectelor, a utilajelor, a bazei materiale corespunzătoare sînt necesare și în măsură să înlăture restanțele și reprogramările în punerea în funcțiune a unor noi capacități.

Pe de altă parte, apare deosebit de clară, importanța predării la timp a temelor de proiectare. Dacă acțiunea de reducere a efortului valutar, de procurare a tehnologiilor și utilajelor prin proiectarea și executarea în țară a unor componente și subsansamble, este salutară, perioada de la achiziția utilajelor de bază din import și pînă la conceperea, proiectarea și execuția celor de servire este mult prea mare. Astfel de situații au determinat lansarea cu întâzriere de către întreprinderea beneficiară a comenzii la furnizori, sau chiar trăgănarea încheierii unor contracte de execuție.

IN ACESTE CONDIȚII se impune atât reducerea duratei de achiziționare a utilajelor speciale din import (de către „Mașinimportexport“) cît și intensificarea activității proprii de cercetare și proiectare în vederea înlăturării neclarităților din temele de proiectare și, mai ales, reducerea duratei de executare și predare a proiectelor de execuție. Aceasta nu este o cerință abstractă, ci o acută necesitate pentru a se ajunge, așa cum opinează

unii specialiști din domeniul investițiilor, la devansarea documentației de execuție a utilajelor cu circa 1 an. Și aceasta cu atît mai mult cu cît programele de aprovizionare cu materii prime și materiale ale întreprinderilor trebuie încheiate și predate pînă la 30 aprilie ale anului anterior celui pentru care se face aprovizionarea.

O importantă contribuție la desfășurarea normală a procesului investițional o are respectarea unor obligații contractuale de către executanții și furnizorii de utilaje tehnologice. În nr. 23, 27, 39 ale revistei ne-am ocupat mai pe larg de această problemă. Cu acest prilej trebuie să consemnăm că unele întreprinderi („Independența“ - Sibiu, „Metalurgica“-Aiud și „Unio“-Satu Mare), fac progrese evidente în onorarea contractelor. Altele însă („23 August“ din București și colaboratorii ai săi) nu au făcut, în ciuda promisiunilor, a reprogramărilor (consemnate și în paginile „R. E.“), nici un pas înainte în această privință.

Apare astfel necesar ca întreprinderile implicate în realizarea noilor capacități de la această unitate economică să-și amplifice eforturile pentru găsirea de soluții adecvate grăbirii executării și livrării în timp cît mai scurt a utilajelor necesare, în așa fel încît să se recupereze, cît mai mult posibil din restanțele înregistrate pînă în prezent.

În ceea ce o privește, întreprinderea „Republica“, prin serviciul său mecanic, a preluat circa 100 tone utilaje pentru capacitățile prăjini de foraj și extracție pe care le realizează prin forțe proprii (jumătate din acestea au și fost predate). Totodată, întreprinderea participă cu muncitori calificați, alături de specialiști, la operațiile de montare a utilajelor care sosesec nu întotdeauna în ordinea necesară. Livrarea pînă la sfîrșitul lunii decembrie a presei de expansiune (utilaj de 270 t, realizat în premieră pe țară de I. M. Aiud) a impus luarea unor măsuri adecvate pentru transportarea părților agabaritice și de pregătire a tehnologiei de montaj de către Trustul de instalații și montaj-București, a acestei prese. De altfel se scotează că termenul de montare a acestui utilaj, prin mobilizarea și concentrarea eforturilor montatorilor, va fi scurtat de la 5 la 3 luni de zile.

Punerea în funcțiune a acestor obiective sub toate aspectele presupune și urgentarea de către T.I.M.B. și Trutul de izolații pentru lucrări industriale-București a lucrărilor la stația de neutralizare a apelor reziduale de la atelierul de decapări de țevi, terminarea montajului și instalațiilor aferente la macaralele portal și bancurile de tras țevi, la cuptoarele de virfuit, fierăstraiile de tăiat semifabricate și altele.

Tot în perioada de iarnă — (decembrie 1980 — martie 1981), forțele vor fi îndreptate spre montarea utilajelor aflate în stoc sau care vor sosi între timp, astfel încît pînă la sfîrșitul acestui an și în primul trimestru din 1981 să fie puse în funcțiune obiective cu capacități de circa 50 mii t/an țevi din oțel inoxidabil, trase la rece și prăjini de foraj cu racorduri sudate, produse de înaltă tehnicitate și valoare, necesare la export și în diferite sectoare ale activității economice.

Gh. DRĂGHICI

Investigație „R.E.”

PREGĂTIREA PRODUCȚIEI PE ANUL 1981

AU MAI RĂMAS PUȚINE ZILE pînă la încheierea acestui an și a cincinalului 1976—1980. În această perioadă eforturile tuturor colectivelor de întreprinderi sînt îndreptate, deopotrivă, spre realizarea integrală a planului pe acest ultim trimestru și pe întregul an, cit și spre soluționarea tuturor problemelor legate de pregătirea temeinică a condițiilor materiale în vederea îndeplinirii exemplare a prevederilor planului pe 1981. Așa cum s-a subliniat la recenta Consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R. este imperios necesar să fie mobilizate toate forțele astfel ca în cursul acestei luni să fie îndeplinite toate sarcinile de producție prevăzute pentru 1980, lichidarea rămășițelor în urmă în vederea realizării întregului fond de marfă stabilit, livrării lui la calitatea corespunzătoare și asigurării condițiilor pentru trecerea la îndeplinirea în mod ritmic a planului de producție pe anul viitor.

În ce privește pregătirea condițiilor îndeplinirii sarcinilor pe 1981, pe lângă măsurile de ordin intern ce se iau în fiecare întreprindere, care trebuie să asigure folosirea mai intensă a mașinilor și utilajelor, a forței de muncă, utilizarea cu maximum de raționalitate a materiilor prime, materialelor, combustibilului și energiei electrice, în prima urgență se impun, de asemenea, rezolvate grabnic unele probleme cum sînt: nominalizarea integrală a producției, încheierea contractelor de aprovizionare tehnico-materială și de desfacere a produselor prin urgentarea repartițiilor de către coordonatorii de balanțe, încheierea contractelor de cooperare și colaborare interuzinală.

În legătură cu aceste probleme „Revista economică” a întreprins o investigație în câteva întreprinderi din Capitală ale cărei concluzii le publicăm în cele ce urmează.

Programe speciale de măsuri

ANUL 1981, primul din cincinalul viitor, marchează la nivelul întregii economii, al fiecărei ramuri, centrale industriale și întreprinderi sarcini calitativ superioare, mai ales în utilizarea eficientă a materiilor prime, reducerea consumurilor energetice, ridicarea calității produselor și micșorarea costurilor pe unitatea de produs. Îndeplinirea exemplară a acestora necesită luarea unor măsuri care să permită realizarea ritmică, lună de lună, a pro-

● Pe agenda urgențelor : nominalizarea producției și încheierea contractelor de aprovizionare și desfacere a produselor ● Pirghii eficiente în ridicarea calitativă a activității întreprinderilor : programele speciale de creștere a productivității muncii, de reducere a costurilor de producție, de ridicare a calității produselor ● Economii în aprovizionare prin întocmirea de programe pentru valorificarea maximă a materiilor prime și reducerea importului

ducției fizice, la toate sortimentele în condiții de înaltă eficiență. În acest scop în întreprinderile investigate au fost elaborate programe de măsuri tehnico-organizatorice care cuprind toate laturile activității productive și prevăd termene de aplicare și eficiența economică ce va fi obținută. Așa, spre exemplu, prin cele 16 măsuri prevăzute a fi realizate în 1981 la întreprinderea „Electronica” se va obține o economie relativă de personal de 580 de oameni sau un spor de producție, pe seama creșterii productivității muncii, de peste 58 milioane lei. La întreprinderea de calculatoare electronice sînt prevăzute măsuri care vizează 169 de obiective menite să asigure îndeplinirea în bune condițiuni și cu o înaltă eficiență economică a tuturor indicatorilor de plan pe anul viitor. În sfîrșit, pentru a demonstra diversitatea acțiunilor ce se preconizează pentru îndeplinirea indicatorilor de plan pe 1981 este suficient să arătăm că la Filatura românească de bumbac va fi intensificată executarea pieselor de schimb în atelierul mecanic propriu, întrucît s-a dovedit că ele costă cu circa 50% mai puțin decît cele procurate de la diferiți furnizori, fapt ce va contribui la reducerea cheltuielilor materiale cu 14,5 lei la 1 000 lei producție marfă.

Se mai impune a fi remarcat un fapt. În condițiile dificultăților existente în procurarea materiilor prime și al nivelului ridicat al consumurilor la o serie de produse, o atenție deosebită se acordă valorificării într-un grad mai înalt a materiilor prime, reducerii importului. La întreprinderea de prelucrare a maselor plastice, spre exemplu,

s-a prevăzut, între altele, extinderea tehnologiei de injectare în culee calde la un număr de 10 matrițe ce prelucrează repere din tehnopolimeri din import și din țară, fapt ce va duce la utilizarea integrală a materiilor prime și la reducerea importului de tehnopolimeri cu circa 2 tone. La rîndul lor, muncitorii și tehnicienii de la Filatura românească de bumbac își propun să prelucreze, peste plan, 20 de tone de resurse materiale refolosibile, scăzînd în mod corespunzător cantitatea de bumbac din import.

Desigur, este lăudabil că în fiecare întreprindere sînt prevăzute măsuri care să înlesnească realizarea sarcinilor de plan pe 1981 și în condiții de calitate și eficiență ridicate. Important însă este ca aceste măsuri să fie aplicate la termenele prevăzute și chiar în devans, căci numai astfel vor putea fi puse în valoare marile rezerve disponibile în fiecare unitate. Spunem aceasta întrucît și în 1980 în diferite întreprinderi au fost prevăzute asemenea măsuri tehnico-organizatorice dar, din păcate, unele au fost aplicate cu întîrziere, iar altele au rămas pînă la urmă nefinalizate, neputîndu-se fructifica eficiența lor.

Din investigația noastră a rezultat însă insuficiența fundamentare a unor studii și acțiuni menite să ducă la întocmirea unor programe de măsuri adecvate cerințelor de creștere accentuată a productivității muncii, de reducere sistematică a cheltuielilor materiale, a costurilor de producție, de ridicare a calității producției. Sigur, la fiecare unitate sînt stabilite măsuri tehnico-organizatorice care vizează valorificarea unor importante rezerve interne. Ele însă nu sînt defalcate pe direcții de acțiune în vederea întocmirii unor programe speciale pentru ridicarea productivității muncii sau reducerea costurilor. Or, tocmai acest fapt face ca nu numai în unitățile investigate, ci și în multe altele, să nu se fi adîncit studiile și analizele necesare în vederea depistării rezervelor care pot fi valorificate într-un domeniu sau altul.

Experiența acumulată în decursul cincinalului pe care îl încheiem evidențiază faptul că acolo unde au existat asemenea preocupări, acolo unde programele întocmite au fost îmbunătățite permanent, în funcție de îndeplinirea propunerilor ca și de condițiile noi apărute în producție, au fost obținute realizări deosebite. Întreprinderile au datoriat de a întocmi programe de acțiune cit mai concrete pentru reali-

zarea saltului calitativ prevăzut în planul pe 1981.

Nominalizarea și contractarea producției cu beneficiarii

PREGĂTIREA DIN VREME a condițiilor ca întreprinderile să-și poată mobiliza, chiar din primele zile ale noului an de muncă toate posibilitățile și rezervele de care dispun — tehnice, umane și materiale, în vederea realizării ritmice a sarcinilor de producție — este nemijlocit legată nu numai de cunoașterea globală a planului, ci și de precizarea în amănunt a producției fizice, a sortimentelor ce urmează a fi executate, cu alte cuvinte de **nominalizarea producției**. Această operațiune este de o extremă importanță nu numai pentru eșalonarea producției în funcție de nevoile beneficiarilor, ci și pentru **întocmirea specificațiilor de materii prime și materiale**, în așa fel încât necesarul de aprovizionat să fie în deplină concordanță cu nevoile stricte ale producției și să nu se creeze stocuri supranormative purtătoare de dobânzi care afectează apoi nivelul rentabilității. Acest lucru este pe deplin posibil în condițiile în care, în ultimii ani, pe baza procesului amplu de perfecționare a organizării, conducerii și planificării economiei naționale, sarcinile de plan și cele de investiții pe anul următor se cunosc cu multe luni înainte.

De altfel, marea majoritate a întreprinderilor investigate se află într-o fază avansată de nominalizare a producției pe 1981. Astfel, întreprinderea de calculatoare electronice are în prezent nominalizată producția în proporție de 95,2%, iar la întreprinderea „Electronica” produsele nominalizate asigură realizarea producției marfă în proporție de 97,9%. Sint și situații când producția n-a putut fi în întregime nominalizată, din necesitatea adaptării planului la cerințele economiei sau pieței externe (de pildă, cazul întreprinderii de prelucrare a maselor plastice). Dar în asemenea situații se impune ca unitățile în cauză să fie ajutate de centralele industriale, ministerele sau întreprinderile de comerț exterior.

Firește, nominalizarea producției nu poate avea loc decît în condițiile **încheierii contractelor cu beneficiarii produselor**. Practica arată ce importanță are această acțiune în stabilitatea producției, în crearea siguranței întreprinderilor că ceea ce produc va avea desfacerea asigurată. Dar nu numai atât. Avînd contracte ferme de desfacere a produselor, întreprinderile pot să-și prevadă în mod corect necesarul de aprovizionare cu materiale pe sorto-tipo-dimensiuni corespunzătoare, fără a mai recurge la stocuri de rezervă pentru care plătesc dobânzi.

În domeniul **contractării produselor** cu beneficiarii, aproape toate întreprinderile investigate acuză greutăți, ceea

ce face ca, la ora actuală, acțiunea să nu fie în întregime încheiată, cu excepția întreprinderilor „Filatura românească de bumbac” și „Postăvăria română”. Întreprinderea de aparate electronice de măsură și industriale are la ora actuală contractată producția în proporție de 56% din plan, datorită întârzierilor în primirea de către diferitele unități din economie a repartițiilor de la Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale pentru aparatele de măsură. La rîndul ei, întreprinderea de calculatoare electronice a încheiat contracte numai pentru 71% din volumul producției marfă planificată. Și aici sînt de rezolvat unele probleme care necesită intervenția mai operativă a centralei industriale cit și a ministerului.

Așadar, în timpul scurt ce a mai rămas, se cer soluționate toate problemele care stînjesc încheierea contractelor cu beneficiarii produselor, în așa fel încît toate unitățile producătoare să cunoască precis destinatarii produselor lor, să fie sigure că nu vor lucra pe stoc, că vor avea desfacerea asigurată și vor putea, la expedierea produselor, să încaseze contravaloarea acestora.

Repartițiile de materii prime și contractele cu furnizorii

ÎN PREGĂTIREA în bune condițiuni a planului pe 1981 o importanță deosebită prezintă repartițiile de materii prime și încheierea contractelor cu furnizorii acestora. Și în aceste domenii în decursul ultimilor ani s-au înregistrat însemnate progrese. Așa, spre exemplu, în multe întreprinderi s-a instaurat practica de a se întocmi **programe de aprovizionare**, care au în vedere atît valorificarea maximă a materiilor prime și materialelor, cit și reducerea importului prin extinderea utilizării înlocuitorilor. Astfel de programe judicios întocmite, au condus la o aprovizionare mai aproape de nevoile reale, evitîndu-se stocurile și, în același timp, asigurîndu-se o utilizare maximă a resurselor refolosibile. De asemenea, un ajutor prețios în folosirea rațională a resurselor energetice și valorificarea resurselor energetice refolosibile l-a constituit întocmirea și reactualizarea anuală a **bilanțurilor energetice**.

Pentru 1981 numeroase întreprinderi și-au întocmit necesarul de aprovizionat pe baza unor programe judicios întocmite, avînd în vedere utilizarea maximă a materiilor prime, a resurselor energetice, cit și diminuarea importurilor. Procedînd în acest mod, unele unități au încheiat, pe baza repartițiilor, toate contractele cu furnizorii de materiale. Așa stau lucrurile, de pildă, la Filatura românească de bumbac, întreprinderea de prelucrare a maselor plastice și altele.

Dar și în acest domeniu se înregistrează unele neajunsuri. Între acestea,

întîrzierile în emiteria repartițiilor constituie o greutate în încheierea contractelor de aprovizionare. Întreprinderea de aparate electronice de măsură și industriale, de pildă, nu a primit încă repartiții pentru diferite materiale — carburanți, oțeluri pentru scule, componente electronice etc. De asemenea, n-a primit pînă la ora actuală **contracte** pentru o serie de materiale și produse (lamine din aluminiu etc.) și nici pentru diverse comenzi de la „Tehnoton”-Iași, „Electromagnetica”-București ș.a.

Așadar, atît în domeniul repartițiilor, cit și în cel al perfectării contractelor economice cu furnizorii de materii prime se ridică încă numeroase probleme ce se cer grabnic soluționate. Desigur, pe ansamblul economiei naționale resursele materiale sînt cunoscute și acestea se cer distribuite în funcție de prioritățile și necesitățile unităților economice. Dar și aici se ridică unele probleme: pe de o parte, coordonatorii de balanță să accelereze operațiunea de emiterie a repartițiilor; pe de altă parte, acolo unde aceste reparații nu acoperă în întregime nevoile producției, este necesar să se restudieze în amănunt situația și, în funcție de structura sortimentală a producției, de normele de consum judicios stabilite și de măsurile preconizate pentru reducerea lor să se adopte soluțiile corespunzătoare.

În ce privește acțiunea de încheiere a contractelor economice cu furnizorii de materii prime și materiale, în special de metal, ea este, de asemenea, întârziată. Apreciem ca bună măsura luată ca **la acțiunea de contractare în principalele unități metalurgice producătoare să participe cite un reprezentant al ministerului, care va avea competența să acționeze prompt pentru soluționarea neînțelegerilor precontractuale**. Reprezentanții la această acțiune vor avea atît ministerele beneficiare, cit și Ministerul Aprovizionării, astfel încît nici un beneficiar de metal să nu plece de la producător fără a fi perfectate toate clauzele contractuale.

Urgentarea emiterii repartițiilor, ca și încheierea contractelor cu furnizorii de materii prime constituie o problemă de mare însemnătate. Tot atît de importantă este însă și întărirea responsabilității pentru respectarea întocmai a clauzelor contractuale de către întreprinderile furnizoare de utilaje, subansamble sau de materii prime și materiale, în așa fel încît economia națională să primească la timp produsele de care are nevoie, iar comenzile la export să fie onorate întocmai.

În general, în timpul scurt ce a mai rămas din acest an, problemele legate de pregătirea producției anului viitor se cer rezolvate de așa manieră încît toate întreprinderile să aibă asigurate atît baza de materii prime cit și desfacerea producției, să poată acționa cu succes pentru obținerea unei înalte eficiențe, în spiritul noului mecanism economic-financiar.

**B. VASILE
L. ȚINTEA**

Dezvoltarea accelerată și cu eficiență sporită
a bazei de materii prime și energetice

PRODUCȚIA DE CĂRBUNE LA NIVELUL CERINȚELOR ECONOMIEI (V)

În sprijinul activității desfășurate în bazinul carbonifer al Olteniei

DESCOPERIREA și punerea în valoare a resurselor de materii prime și energetice constituie una din problemele cardinale ale dezvoltării noastre economice. Aceasta, pe de o parte, datorită creșterii vertiginoase a prețurilor materiilor prime la furnizorii externi, iar, pe de altă parte, ca urmare a restrîngerii volumului rezervelor disponibile pe plan mondial. Conjunctura economică internațională a făcut ca prețul cărbunelui cocsificabil să crească de la 27,70 dolari tona în 1972, deci înainte de declanșarea crizei petrolului, la peste 71 dolari tona în acest an. Dar nu este vorba numai de valuta-forțe pe care o reprezintă cărbunele la ora actuală. Să reținem că **dintr-o tonă de lignit se obține energia necesară pentru 320 de apartamente într-o zi.** Ținînd seama de importanța deosebită pe care o are cărbunele pentru economia noastră, conducerea partidului a urmărit și urmărește îndeaproape mersul producției în acest

sector, stabilind măsuri pentru realizarea prevederilor planului. În acest sens, în Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 5 noiembrie a.c. s-au examinat probleme legate de extracția de cărbune, buna aprovizionare și funcționare a centralelor termice care folosesc cărbune. Au fost stabilite măsuri de îmbunătățire a activității de extracție și, în special, pentru livrarea zilnică a întregii cantități de cărbune extras către termocentrale.

În lumina acestor sarcini de o deosebită importanță pentru întreaga economie națională, continuăm investigația întreprinsă de revista noastră în marile bazine carbonifere (nr. 31, 33, 37, 39/1980), privind modalitățile de antrenare mai activă a principalilor factori capabili să conducă la realizarea sarcinilor planificate, la pregătirea în cit mai bune condițiuni a îndeplinirii sarcinilor din cincinalul viitor.

Creșterea capacității de extracție

EXPLOATĂRILE din bazinul Olteniei ocupă un loc de frunte în producția de cărbune a țării, avînd sarcina să extragă și să livreze centralelor electrice în acest an peste 32 milioane tone de lignit. O serie de exploatări ale marelui combinat își realizează în mod ritmic prevederile de plan și, pe această bază, onorează la vreme contractele economice încheiate. Așa, de pildă, minierii ce-și desfășoară activitatea în cadrul microcarierelor din Valea Motrului au depășit cu 17 procente sarcinile de plan ce le reveneau de la începutul anului în activitatea de extracție și expediție a cărbunelui la beneficiari. Printre colectivele ce și-au adus contribuții deosebite la această realizare se află cele de la „Meriș-2” și microcarierele Roșița și Ploștina, unde producția suplimentară depășește 300 000 tone de lignit extras și expedit beneficiarilor. De asemenea, peste 8 000 tone de lignit a livrat zilnic beneficiarilor în ultimele 2 luni întreprinderea minieră Jilț. Rezultate bune în îndeplinirea sarcinilor de plan au înregistrat și colectivele exploatărilor Leorda, Lupoia, Gîrla, Mătăsari și Albeni. Un fapt pozitiv îl reprezintă și îmbunătățirea calității cărbunelui. În acest an, așa cum apreciază specialiștii din cadrul Combinatului minier Oltenia, puterea calorică a cărbunelui livrat termocentralelor s-a ridicat în medie la 1 673 calorii pe tonă față de 1 400 în 1979.

Creșterea aportului unităților miniere din bazinul Olteniei la asigurarea cărbunelui pentru centralele electrice are la bază îndeosebi **amplificarea gradului de mecanizare a lucrărilor.** În cariere funcționează în prezent cinci tipuri de excavatoare cu o productivitate cuprinsă între 600 și 2 500 tone

cărbune pe oră. Aceste adevărate „uzine pe șenile” au fost asimilate, începînd din anul 1973, de industria noastră constructoare de mașini, gradul lor de integrare atingînd la sfîrșitul acestui an peste 90 la sută. În carierele Gîrla, Tismana I și II, Roșița de Jiu, Rovinari-Est, Peșteana, Jilț-Sud. Lupoia funcționează în prezent 26 de astfel de agregate gigant față de numai 11 cîte existau în această zonă în 1975. Așa cum prevăd planurile de înzestrare tehnică, pînă în anul 1982 vor fi construite în țara noastră pentru unitățile carbonifere de profil cel puțin 15 excavatoare cu rotor și cupă, fiecare putînd să extragă cîte 1 800 tone cărbune pe oră.

Și în exploatările carbonifere în care activitatea se desfășoară în subteran au fost puse în funcțiune utilaje perfecționate și s-au introdus tehnologii de mare randament — mașini de producție autohtonă pentru susținerea abatajelor și tăierea mecanizată a cărbunelui, transportoare cu racleți și cu bandă, combine de înaintare pentru săparea galeriilor etc., care au contribuit la realizarea în acest an, față de 1975, a unui spor de producție de peste 11 milioane tone cărbune net (lignit și cărbune bun).

Analizînd, la capătul celor 11 luni ce au trecut din acest an, nivelul realizărilor rezultă totuși că din restanțele vechi au mai rămas de recuperat cantități însemnate. Măsurile luate pentru ultimul trimestru din 1980 asigură în prezent realizarea zilnică a unei producții la nivelul combinatului de 85 000—92 000 tone lignit, nivel apropiat de prevederile planului. În ultimele două luni ale acestui an minierii gorjenii au extras din cariere și abataje circa 3 milioane tone cărbune, urmind ca 2 milioane tone să fie realizate în luna decembrie — îndeplinind astfel angajamentul luat de a extrage în ultimul trimestru din acest an cel puțin 5 milioane tone de cărbune. Tot în sprijinul

creșterii producției, în perioada imediat următoare vor fi puse în funcțiune noi capacități în carierele Jilț-Sud, Tismana II, Peșteana-Nord, Moi, care vor asigura zilnic 12 000—14 000 tone lignit. Subliniem faptul că pentru anul 1981 sint asigurate capacitățile de producție necesare îndeplinirii în mai bune condițiuni a sarcinilor de plan.

Utilizarea la capacitatea proiectată a agregatelor

EXTRACȚIA CĂRBUNELUI în carieră, face necesară în primul rînd, existența în cadrul unităților miniere a agregatelor tehnologice de excavare și transport la nivelul prevederilor din planul de dotare. Din acest punct de vedere se cere semnalat **decalajul** care există între prevederile și realizările în livrarea, montarea și punerea în funcțiune în special a excavatoarelor și a mașinilor de haldat. Potrivit programului de dotare a industriei extractive, în ultimii doi ani exploatările carbonifere ale Olteniei trebuie să primească 15 excavatoare cu rotor de mare capacitate și 6 mașini de depozitare a sterilului. Or, deși sintem aproape la încheierea anului 1980, se înregistrează unele întâzieri în punerea în funcțiune a acestor utilaje. De altfel, nu de mult s-a întocmit un nou grafic cu reprezentanți ai Ministerului Industriei Constructoare de Mașini, potrivit căruia majoritatea utilajelor vor fi montate în prima parte din anul 1981.

Pentru recuperarea restanțelor apare necesară **concentrarea cu prioritate a eforturilor în unitățile furnizoare** pentru fabricarea și expedierea de urgență a acestor agregate, îndeosebi pentru marile bazine din Oltenia și Valea Jului. De asemenea, este necesară **creșterea operativității în montarea agregatelor tehnologice** prin livrarea de subsansamble mari gata montate de că-

tre furnizori și prin intensificarea sprijinului beneficiarului la montajul general al instalațiilor productive noi. Este vorba la Rovinari, de pildă, de definitivarea punerii în funcțiune a 4 excavatoare și a liniei 3 halde la Roșia, de terminarea lucrărilor pe linia de cărbune Jilt și a excavatorului nr. 2, de punerea în funcțiune a magistralei de cărbune Tismana II, a unui nou excavator și a unei linii de haldă la Lupoia etc.

Totodată, nerealizarea ritmică a sarcinilor de plan se datorează și faptului că unele utilaje din dotare nu lucrează la întreaga capacitate. Fondul de timp disponibil de lucru este folosit în proporție de numai circa 80 la sută, față de 75 la sută cit se prevede prin plan. Cauzele rezidă în faptul că, așa cum arătau specialiștii Întreprinderii miniere Rovinari, unele utilaje (buldozere, mașini de haldat, instalația hidraulică de la talpa complexului de susținere la combinatele de înaintare, stația de acționare la transportoarele de benzi pentru subteran) nu sînt adaptate condițiilor concrete de exploatare din mine și cariere. La buldozerele existente, de pildă, capacitatea motoarelor este mai redusă față de cea necesită de tehnologia de exploatare din cariere. De asemenea, se apreciază că actualele tipuri de autobasculante livrate nu sînt în concordanță cu specificul condițiilor impuse de efectuarea lucrărilor de descoperță în cariere, ceea ce determină întreruperi în funcționare, diminuarea cantității de cărbune extras și transportat la beneficiari față de prevederile de plan.

La rîndul lor constructorii de mașini susțin că apar unele discrepante între caracteristicile utilajelor și condițiile concrete de exploatare din mină; aceasta se datorează prevederilor documentației tehnico-economice de execuție elaborate de Institutul de cercetări și proiectări miniere (care este chiar al beneficiarului) și care, probabil, nu a luat în calculul inițial toți factorii necesari. Dat fiind că unitățile producătoare execută produsele numai în funcție de prevederile înscrise în proiect, apare necesar ca la comanda utilajelor tehnologice să nu se consemneze în proiectele de execuție de către beneficiar doar condițiile ideale de lucru, ci să se țină seama și de dificultățile reale și complexe pe care le presupune în fapt exploatarea în carieră și de probabilitatea apariției pe parcurs a unor condiții mai dificile de exploatare.

În alte cazuri, indizele de utilizare a unor mașini — și, evident, cantitatea de cărbune livrat — a fost considerabil diminuat datorită unui **service necorespunzător acordat de unitățile furnizoare** la întreținerea și repararea unui număr de circa 200 de excavatoare cu cupă și peste 400 de buldozere. Și aceasta deoarece sînt rămase în urmă la producători o serie de asimilări de subsamblate care condiționează buna funcționare a utilajelor existente. În cadrul problemei întreținerii necorespunzătoare a anumitor utilaje trebuie menționată și întreprinderea I.U.T.C.C.R., care are în dotare utilajele auxiliare (buldozere, excavatoare cu cupă, autogredere etc.), pentru că această unitate nu reușește întotdeauna să asigure efectuarea (cantitativă și calitativă) a operațiilor de întreținere și reparare a utilajelor la nivelul cerin-

țelor. Principalele cauze sînt lipsa de piese de schimb, de personal, de capacități de întreținere și reparații, nerespectarea riguroasă a disciplinei tehnologice și a muncii, adică cauze care pot fi remediate rapid.

Pe de altă parte, este de consemnat și faptul că anumite echipe de service și întreținere ale furnizorului au constatat la beneficiarii unel neajunsuri în exploatarea și, mai ales, în întreținerea utilajelor tehnologice. Este vorba, de exemplu, de benzile tehnologice de transport ale cărbunelui extras, ale căror covoare cauciucate se rup și datorită faptului că beneficiarul nu asigură curățirea roților și a capetelor benzii de depunerile de cărbune care, prin frecare continuă, deteriorează banda de transport. În acest context se impune o preocupare mai consecventă pentru perfecționarea continuă a exploatării și întreținerii instalațiilor tehnologice din dotare, astfel ca indicii de folosire să se ridice în scurt timp la toate utilajele și, în special, la cele din cariere, la peste 80 la sută.

Ritmicitate în livrarea cărbunelui la termocentrale

BAZINUL carbonifer al Olteniei aprovizionează trei mari termocentrale (Rogojelu, Turceni și Ișalnița). În aceste condiții apare necesară intensificarea eforturilor factorilor implicați pentru asigurarea stocurilor necesare de cărbune la termocentrale, pentru ca ele să poată funcționa din plin în timpul iernii. Cit aveau la începutul lunii noiembrie a.c. în depozitele proprii, cele trei mari termocentrale la care ne referem? Ișalnița — 525 000 tone cărbune, Turceni — 175 000 tone, Rogojelu — 140 000 tone. Cit ar fi trebuit să aibă în depozitele lor, la sfîrșitul lunii decembrie a.c., cele trei mari termocentrale spre a fi capabile să facă față eventualelor condiții meteorologice mai dificile: Ișalnița — 900 000 tone, Turceni — 360 000 tone, Rogojelu — 800 000 tone. Diferența este, fără îndoială, mare, dar trebuie spus că la începutul lunii noiembrie a.c. combinatul avea, în cele 38 de depozite ale sale, nu mai puțin de 2,4 milioane tone de cărbune extras și stocat. În ce fel de depozite? În 10 organizate și circa 30 neorganizate, de unde și gradul avansat de depreciere a cărbunelui stocat în asemenea condiții precare.

De ce a apărut totuși o asemenea situație paradoxală, în care cantitatea de cărbune necesară la beneficiar este extrasă, dar se află la producător? Pe de o parte, deoarece — așa cum susțin specialiștii din cadrul Combinatului minier Oltenia — termocentralele nu preiau cantitățile de cărbune planificate din depozitele producătorului. Termocentrala Turceni, de pildă, în loc de circa 20 mii tone cărbune pe zi, nu preia decît 12—14 mii, iar cea de la Rogojelu în loc de 34 mii tone, nu preia zilnic decît 21 mii tone. Pe de altă parte, deoarece este necesară suplimentarea numărului de vagoanelor de transport.

Situația se cere de urgență rezolvată, deoarece realizările minerilor sînt apreciate direct proporțional cu cantitatea de cărbune livrat, iar termocentralele nu pot produce fără combustibilul necesar. De aceea în planul de acțiuni

comune al ministerelor interesate (M.M.P.G., M.E.E., M.T.Fc.) se prevede că toate cele 28 de depozite neorganizate de pe cuprinsul combinatului carbonifer vor fi lichidate pînă la sfîrșitul anului, prin transferarea cărbunelui la termocentrale. De aici și necesitatea unor eforturi suplimentare. Pentru că, în afară de producția zilnică, în continuă creștere, a exploatărilor miniere, va trebui transportată pe calea ferată și o enormă cantitate de cărbune din stocurile existente. Este necesar ca Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini să asigure realizarea și livrarea, încă în acest an, a cel puțin 100 de vagoane autodescărătoare, care să sporească rapid capacitatea de transport pe calea ferată, spre termocentrale. O sută de vagoane în acest an pentru că, potrivit programului stabilit, alte 350 vagoane necesare traficului din Oltenia vor trebui livrate în primele două luni ale anului viitor. După cum va trebui ca și Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe să asigure cu prioritate repartițiile de carburanți, anvelope și piese de schimb pentru funcționarea continuă și la întreaga capacitate a parcului auto și de buldozere cu care este dotat bazinul carbonifer al Olteniei.

De o deosebită importanță este luarea în studiu a propunerii ca **unitățile producătoare ale Combinatului minier Oltenia și termocentralele beneficiare de la Rovinari și Turceni, care se află pe aceeași platformă industrială, să se unifice din punct de vedere organizatoric într-o singură centrală de extracție și utilizare a cărbunelui**, așa cum de altfel este organizată această activitate complexă miniero-energetică și în alte țări. Propunerea merită toată atenția factorilor implicați, dat fiind însemnatele avantaje pe care le comportă și sub aspectul economisirii unui însemnat număr de personal TESA care se ocupă în prezent cu înregistrări și evidente separate ale cărbunelui la producător și utilizator.

Tot în acest scop ar trebui mai atent examinată propunerea că **indicatorul fizic de bază în aprecierea activității desfășurate în sectorul minier să fie o anumită cantitate de gigacalorii** (și nu ca în prezent tona de cărbune extras), iar la nivel de combinat de extracție și valorificare a cărbunelui ca indicator să fie instituționalizat **kilowatul-oră de energie produsă**.

Tot în vederea asigurării ritmicității în extracția și livrarea producției se cere extinsă măsura de a se construi în continuare depozite pentru stocare alături la furnizori cît și la beneficiari, dat fiind că avantajele sînt substanțiale dacă se are în vedere că în acest fel se creează condiții pentru uscarea mai bună a cărbunelui și pentru creșterea calității, a conținutului său în calorii, prin sortare și amestecare. Pe această bază, se poate crea un stoc-tampon de cărbune (care va trebui să crească cu mult peste 1,5—2 milioane de tone) capabil să asigure o anumită independență a termocentralelor față de furnizori, evitînd situațiile critice în aprovizionare și asigurînd continuitate în livrarea cărbunelui în perioada iernii.

Vasile BOESCU
Bogdan PADURE

RELAȚIA ORGANIZARE – EFICIENȚĂ ÎN ACTIVITATEA FERMELOR DE VACI DE REPRODUCȚIE [III]

— Studiu de caz în sectorul zootehnic al unui I. A. S. —

Creșterea productivității muncii

DINAMICA, accelerată a acestui indicator trebuie să caracterizeze, cu deosebire, acele ramuri ale agriculturii în care sistemul de organizare de tip industrial poate fi mai ușor asimilat.

Sporirea productivității muncii și, deci, economisirea muncii sociale se reflectă, la nivel microeconomic, prin: creșterea producției nete pe o persoană ocupată, reducerea consumului de ore-om pe unitatea de produs, producția fizică pe lucrător/an etc. Nivelul acestor indicatori, în cazul fermelor de vaci de lapte de la I.A.S. Ograda, ar trebui să reflecte efortul investițional important făcut de către stat. Volumul fondurilor fixe pe lucrător a crescut, pe întreaga întreprindere, de la 162 mii lei în anul 1977 la 232 mii lei în anul 1979, ceea ce reprezintă o performanță în înzestrarea tehnico-materială a muncii. O

Numărul de vaci în îngrijirea unui muncitor este de 20 în fermele parțial mecanizate și de 20-25 în fermele complet mecanizate, cifră care – datorită neajunsurilor în conducere și organizare – este inferioară posibilităților.

În cazul fermei 19, ca urmare a investițiilor făcute în modernizare, amortismentele pe vacă se ridică în anul 1980 la de peste 3 ori față de celelalte ferme. Prin urmare, eficiența mecanizării este, aici, numai virtuală și de perspectivă. Dacă la aceasta mai adăugăm și construcțiile extrem de costisitoare, avem imaginea necesității unor serioase fundamentări economice în procesul de luare a deciziilor de investiții și, mai ales, a coordonării mai bune a efortului investițional.

În cazul celor cinci ferme de vaci de lapte, nu poate fi vorba de un volum mic de investiții. Însă ele s-au efectuat eşalonat pe o perioadă de de timp lungă, realizându-se construcții scumpe, în dauna

Intrucât producția se obține zilnic și se poate urmări potențialul biologic al fiecărei vaci, deciziile care privesc, consumurile de furaje pot fi riguros fundamentate la perioade scurte de timp. Evoluția producției în raport cu cheltuielile se poate urmări lunar, prin sistemul de evidență deja existent. Pe baza acestei evidențe considerăm necesară introducerea „bugetului lunar de venituri și cheltuieli”, ca instrument de conducere eficientă. Urmărirea lunară a realizării producției, veniturilor și a cheltuielilor variabile permite: să se ia măsurile necesare, din timp să se urmărească valorificarea ritmică a producției. În ce privește realizarea producției, urmărirea se poate face zilnic.

Este firesc ca sporirea producției în lunile de vară, să nu ducă la creșterea cheltuielilor de producție. După cum a rezultat din calculele făcute, în luna iulie raportul dintre ritmul de creștere al producției de lapte și dinamica înregistrată de cheltuielile de producție este de 1,76, asigurând o rentabilitate maximă, comparativ cu lunile de iarnă și primăvară; activitate rentabilă se mai asigură și în lunile aprilie, august și septembrie. Se poate estima că dacă s-ar menține nivelul actual al cheltuielilor de producție anuale pe vacă, reducerea costurilor pe hl și realizarea unei rentabilități de circa 10% ar fi posibile numai dacă producția medie de lapte pe vacă furajată ar fi de 5200 litri; pînă la atingerea acestui obiectiv, rentabilizarea trebuie asigurată și prin raționalizarea cheltuielilor de producție.

Cheltuielile de producție – iar în cadrul lor și cheltuielile cu furajele – au variații lunare nesemnificative, în raport cu variațiile foarte mari ale producției de lapte (aceasta scăzînd în perioada ianuarie-martie). Nivelul, evoluția și structura cheltuielilor de producție pe o vacă furajată ne duc la concluzia că aplicarea prevederilor noului mecanism economico-financiar încă nu se face în mod corespunzător. Se poate vorbi de o situație economică favorabilă numai în cazul unei corelații corespunzătoare între producția netă, cea globală și cea marfă, în sensul că: **ponderea producției nete să reprezinte cel puțin 30% din producția globală, iar creșterea producției nete să o devanseze pe cea a producției globale și marfă.**

Se impune, așadar, o analiză atentă și

Tabelul nr. 2

Productivitatea muncii și înzestrarea tehnico-materială

	Total I.A.S.			Plan 1980		
	1977	1979	Complex	Ferma 7	Ferma 19	Total I.A.S.
Ore-om pe vacă, anual	4 470	2 760	953	1 032	1 032	991
Ore-om pe hl lapte	11,4	9,3	2,4	2,4	2,4	2,4
Prod. anuală de lapte pe lucrător (hl)	x	x	336	365	378	350
Prod. globală (lapte+carne) pe lucrător (mii lei)	x	x	76,2	69,6	72,0	x
Prod. netă (lapte+carne) pe lucrător (mii lei)	x	x	16,7	18,5	16,1	x
Fonduri fixe pe lucrător (mii lei)	162,0	231,8	x	169,5	348,1	x
Fonduri fixe pe o vacă complexă (mii lei)	x	x	x	22,2	39,6	x

mare parte din aceste investiții s-au făcut pentru modernizarea fermelor de vaci, unde s-au introdus adăpători cu nivel constant, curățirea dejecțiilor cu lopata mecanică și evacuarea lor în bazin, transportul prin conductă al laptelui muls etc.

După cum rezultă însă din datele tabelului nr. 2, condițiile create nu au fost încă valorificate corespunzător. De pildă, faptul că la ferma 19 valoarea fondurilor fixe pe un lucrător este mai mare de 4,8 ori decît producția globală și de aproape 22 ori decît producția netă planificate a fi obținute de un lucrător în anul 1980 reflectă o înzestrare tehnică a muncii ridicată și o productivitate a muncii scăzută.

Prima parte a articolului a apărut în nr. 50/1980 ale revistei

creșterii gradului de mecanizare interioară. Îmbunătățirea raportului între construcții-montaj și utilaje este un imperativ al creșterii eficienței investițiilor pentru zootehnie în această zonă a țării, cu rezerve limitate de forță de muncă.

Reducerea costurilor de producție și sporirea rentabilității

PRINCIPALA cale de reducere a costurilor de producție pe hectolitru de lapte este creșterea producției medii pe o vacă furajată, al cărei ritm trebuie să-l devanseze pe cel al creșterii cheltuielilor de producție.

amănunțită a cheltuielilor materiale și în mod deosebit a celor cu furajele, care dețin ponderea cea mai mare (vezi tabelul nr. 3).

rilor, dar nu și la sporirea producției de lapte.

Cuquantumul ridicat al cheltuielilor cu furajele se datorește nu numai consumu-

produs. Corelația între dinamica producției muncii și cea a cheltuielilor cu retribuirea muncii, respectiv a câștigului mediu trebuie respectată la toate nivelurile de organizare (fermă, întreprindere). Corelația dintre dinamica cheltuielilor cu amortismentele pe o vacă și pe hectolitrul de lapte și dinamica cheltuielilor cu retribuirea muncii este nesatisfăcătoare, mai cu seamă la ferma 19.

Creșterea rentabilității este condiția funcționalității optime a mecanismului economico-financiar. În cazul I.A.S. Ograda, lichidarea pierderilor (5-6 sute de lei pe o vacă/an, circa 15 lei pe hl de lapte) este primul pas, ce poate fi realizat prin măsuri ferme de organizare a producției, printr-o reală autoconducere și autogestione, prin mobilizarea colectivelor de lucrători din ferme și îmbunătățirea colaborării cu unitățile economice cu care acestea cooperează, pentru realizarea integrală a planului de producție și de beneficii.

Pornind de la situația reală a costurilor de producție în sectorul agricol, de la faptul că actualul sistem de prețuri nu era stimulat, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a hotărât, în ședința din 2 decembrie a.c., majorarea cu 11,8% a prețurilor de contractare și de producție la unitățile agricole de stat și cooperatiste, precum și la producătorii individuali.

Ca urmare a acestor măsuri, unitățile agricole de creștere a vacilor de lapte vor beneficia de importante venituri suplimentare. Prin aplicarea noului sistem de prețuri se creează condiții ca toate unitățile agricole să funcționeze pe principiile autoconducerii și autogestiei economico-financiare.

Acest sprijin trebuie să stimuleze competența, inițiativa și responsabilitatea zootehnicienilor de la I.A.S. Ograda, pentru realizarea unor cantități sporite de produse animaliere, de calitate bună și cu costuri scăzute.

Letiția ZAHIU

Tabelul nr. 3

Structura cheltuielilor de producție pe o vacă furajată (%)

	Plan			
	1977	1978	1979	1980
Furaje	43,5	42,7	43,5	52,0
Retribuții	20,3	22,3	23,8	18,6
Amortismente	5,2	6,6	3,3	3,3
Alte cheltuieli directe	22,1	18,3	19,4	15,2
Cheltuieli indirecte	8,9	10,1	10,0	10,9

Cheltuielile cu furajele pe o vacă au scăzut, în perioada 1977-1979, cu 27 la sută. Totuși, încă există rezerve pentru a le diminua în continuare. Reducerea ponderii lor cu 10% ar însemna economii de 400-500 lei pe o vacă anual. Această se poate realiza, în primul rând, prin îmbunătățirea structurii efectivelor matcă, reformarea vacilor sterpe, care consumă furaje fără să producă lapte.

Rația medie zilnică a unei vaci trebuie să fie determinată în funcție de nivelul productiv. În cazul I.A.S. Ograda, ea este de 13 unități nutritive, fiind compusă, în perioada de vară, din lucernă masă verde, lolium (în prima jumătate a verii), porumb siloz, porumb masă verde sau sfeclă furajeră (în a doua parte a verii) și furaje combinate (circa 25% din totalul u.n.) sau furaj unic. Lipsa pășunilor, discontinuitățile în organizarea conveierului verde duc la suplinirea parțială a furajelor verzi cu concentrate, asociate cu paie tocate. O asemenea rație nu este economică în condițiile țării noastre. Nici structura furajelor combinate nu este economică și nu asigură principii nutritivi necesari. Ea se realizează în funcție de sezon, și nu de nevoi. Un consum mare de furaje combinate, neasociate cu furaje de volum de valoare nutritivă corespunzătoare, poate duce la creșterea în greutate a va-

rilor specifice mai mari decât prevede normativul, ci și costurilor ridicate.

Deținind suprafețe proprii cultivate cu furaje de volum ce reprezintă doar circa 0,40 ha pe vacă complexă, întreprinderea este nevoită să cumpere cantități însemnate de lucernă fin ș.a., la prețuri mai ridicate. Totodată, costurile la care se produc pe terenurile proprii furajele de volum (în anul 1979 ele au fost de 201 lei tona de lucernă masă verde, 176 lei tona de porumb siloz în ogor propriu, 339 lei tona de porumb siloz în cultură dublă etc.) nu asigură fermei de furaje un prag minim de rentabilitate.

Prepararea furajelor combinate se face în incinta întreprinderii, în apropierea complexelor de animale, ceea ce reduce cheltuielile de transport.

Atribuțiile ce revin I.A.S. Ograda - în cadrul autoconducerii și autogestiei - în legătură cu asigurarea volumului de furaje necesar și structurii optime a bazei furajere impun eforturi susținute pentru organizarea producerii furajelor de volum în jurul fermelor de vaci, utilizând ca îngrășămint cantitățile mari de gunoi de grajd. Responsabilitatea principală în această privință trebuie să revină șefului de complex sau de fermă.

Rentabilizarea presupune și reducerea cheltuielilor cu munca vie pe unitatea de

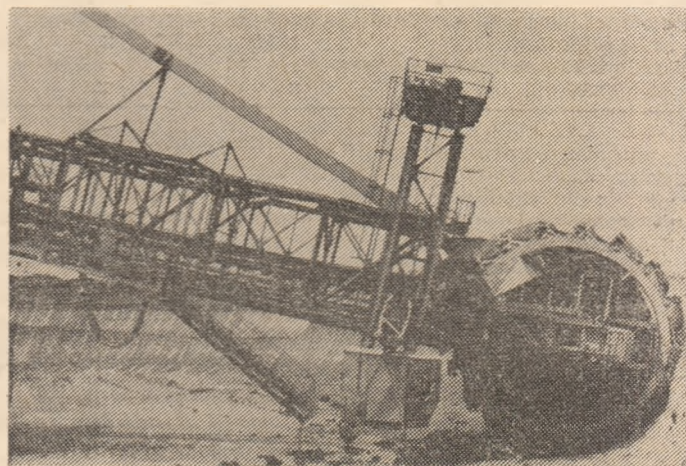
Realizări de prestigiu ale creației tehnice românești

Excavator cu rotor port-cupe

TREI dintre marile noastre unități industriale constructoare de mașini (Întreprinderea „UNIO”-Satu Mare, „1 Mai”-Ploiești și Întreprinderea mecanică Bocșa), și-au unit eforturile în vederea executării uneia dintre cele mai complexe instalații miniere: excavatorul cu rotor port-cupe. Acest modern utilaj de excavare, prevăzut cu nouă cupe cu o capacitate nominală de 1400 litri fiecare, este destinat exploatarea lignitului ca și a altor materiale cu caracteristici similare. Această instalație modernă se compune dintr-un excavator cu infrastructură pe șenile, suprastructură rotativă și un braț cu un rotor cu cupe; de asemenea, dintr-un pod de legătură cu

bandă transportoare deplasabilă, un cărucior de încărcare cu infrastructură pe șenile, suprastructură rotativă și un braț cu mișcări de ridicare și de coborâre. Rotorul port-cupe are diametrul de 11,5 metri și poate funcționa cu două viteze de tăiere, înălțimea de săpare fiind de circa 30 metri, iar adâncimea de circa 7 metri.

Pentru asigurarea unui înalt grad de securitate, cutia contra-greutății cu cabestanul este fixată printr-o articulație, putându-se astfel roti în jurul propriului său ax orizontal. Adoptarea acestei soluții constructive înlătură total pericolul de instabilitate a acestui colos în cazul în care accidental

se sprijină pe plan. Într-un singur minut acest excavator, care înaintează cu o viteză de tăiere de 2,6 m/sec, poate descărca nu mai puțin de 39 de

cupe, randamentul teoretic fiind de 3280 m³/oră. Greutatea acestei instalații în timpul lucrului este de 1980 tone, iar încărcată cu material 2050 tone.

CITITORII AU CUVÎNTUL

Actualizare

CATALOGELE de prețuri la fire și țesături se referă la prețuri franco-furnizor și ele datează de un deceniu. Potrivit acestor norme, toate cheltuielile ocazionale de transportul mărfurilor de la depozitul furnizorului și pînă la beneficiar cad în sarcina beneficiarului. Între timp, însă, la C.F.R. a apărut transportul în transcontinentare mari. De la terminalul stației C.F.R. și pînă la depozitul furnizorului ar fi normal ca cheltuielile de transport, în gol, să le plătească tot beneficiarul. Dar beneficiarii se opun acestor plăți, invocînd cataloagele care prevăd plata numai de la depozit la ei.

În dorința de a pune capăt unor litigii interminabile, propun actualizarea cataloagelor de prețuri la fire și țesături.

Constantin LĂZUREANU

director comercial la Întreprinderea textilă „Maramureș”, din Baia Mare

Recuperatoare

COLECTIVUL de muncă de la Întreprinderea de utilaj minier din Petroșani și-a propus să folosească — prin utilizarea unor recuperatoare de căldură — gazele arse în cuptoarele existente, care au la baza coșului o temperatură de circa 860°C. Din păcate, nici un institut de specialitate nu a angajat încă proiectarea și realizarea instalației respective. În consecință s-a hotărît ca, pe baza documentației concepute în unitate, valorificînd și materialele refolosibile, să se execute un prototip de recuperator care să fie montat și experimentat aici.

După executarea acestui prototip, solicităm însă sprijinul specialiștilor de la Inspekția teritorială pentru controlul gospodăririi combustibililor și energiei din Sibiu pentru avizul necesar executării altor noi recuperatoare.

C. NASTASE

Petroșani

ECOURI

Energie

REFERINDU-NE la nota intitulată „Energie”, apărută în nr. 40 al „R. E.”, menționăm că în Normativul privind metoda de întocmire și analiză a bilanțurilor energetice în întreprinderile industriale și similare se prevede că elementele componente ale bilanțurilor energetice se exprimă, de regulă, în cantități pe oră, zi, an. Pentru agregatele cu funcționare ciclică, elementele bilanțului se exprimă în cantități pe ciclu de funcționare.

În Normativ este prevăzut modul cum trebuie să se procedeze pentru a se analiza activitatea pe întreaga perioadă pentru care se elaborează bilanțul. Se arată, de asemenea, că bilanțurile energetice sînt bilanțuri simple, care se referă la o singură formă sau purtător de energie, și în bilanțuri complexe, cele care se referă la două sau mai multe forme de energie (punctul 2.9), respectiv cumulate. De asemenea, în instrucțiune se arată modul de elaborare a celor două tipuri de bilanțuri energetice, precum și modul de determinare a randamentelor și consumurilor specifice de energie (inclusiv complex) pentru realizarea unui produs (punctul 2.17.2).

Metodica de elaborare a bilanțurilor energetice, așa cum este prezentată în normativul amintit, are în vedere tocmai analiza proceselor tehnologice, instalațiilor și agregatelor pentru determinarea pierderilor și a consumurilor exagerate de energie sub toate formele cu scopul de a găsi căile, metodele și măsurile ce trebuie luate pentru reducerea lor. Menționăm că pentru întocmirea bilanțurilor energetice s-au elaborat și unele metodologii specifice care acoperă în mare parte activitățile din industria constructoare de mașini (pentru cazanele de abur, pentru cuptoare care folosesc combustibil, pentru cuptoare electrice cu arc schimbătoare de căldură ș.a.).

Pentru a se veni în sprijinul celor care elaborează bilanțurile energetice, Editura Tehnică a publicat lucrarea „Întocmirea și analiza bilanțurilor energetice în industrie”, care cuprinde atît partea teoretică, cit și exemple practice.

Mircea BREAZU

inspector de stat șef,

Inspekția pentru controlul gospodăririi combustibililor și energiei

Bilanț energetic

ARTICOLUL „Bilanțurile energetice și economisirea energiei”, apărut în Revista economică nr. 30, a fost analizat și dezbătut de către factorii de răspundere din cadrul combinatului și prelucrat cu marea masă de siderurgiști, în scopul intensificării acțiunii de reducere a consumurilor energetice, pentru recuperarea și folosirea integrală a resurselor energetice refolosibile.

Utilizarea gazelor naturale la laminorul de tablă groasă nr. 2 și la laminorul de semifabricate în locul gazelor recuperate se datorește unor lucrări de investiții la conductele termoenenergetice. În prezent se fac eforturi pentru ca odată cu darea în exploatare a obiectivelor, să fie terminate și rețelele energetice, astfel încît întreaga cantitate de gaze produse la furnalul 6 și bateriile 7 și 8 să fie utilizată pe toată platforma.

În privința recuperării și utilizării resurselor energetice refolosibile putem aprecia că s-au obținut rezultate bune, gazele recuperate fiind utilizate în proporție de peste 98%. În momentul de față sînt în fază de realizare și de studiu noi soluții de recuperare a acestor resurse. Avem în vedere un nou tip de recuperator de căldură la cuptoarele adînci de la Slebing conservarea căldurii produselor calde și altele, care în final vizează reducerea permanentă a consumului de energie primară.

La nivelul combinatului s-au făcut eforturi deosebite pentru întocmirea bilanțurilor energetice și utilizarea lor pentru eliminarea risipei. Avem întocmite bilanțuri pentru majoritatea agregatelor siderurgice mari consumatoare de energie și acțiunea continuă pentru toate agregatele și instalațiile. Avînd în vedere volumul mare de muncă la întocmirea acestor bilanțuri, un colectiv de cadre tehnice a găsit o soluție nouă, folosind tehnica de calcul. Metoda utilizată de noi a fost preluată și de alte unități. Considerăm utilă o dezbateră pe această temă, la care să participe cadre tehnice din unitățile economice și ministere.

A. GEORGESCU

director în Centrala industrială siderurgică — Galați

REFERINDU-NE la cele semnalate în „R. E.” nr. 30, menționăm că avem întocmit un program de înlocuire a cazanelor cu abur cu randament redus. În planul actual de investiții se prevede înlocuirea încălzirii țiteiului cu abur prin folosirea încălzitoarelor cu ilacă directă ce se vor monta la parcuri și stații de țitei. Acțiunea continuă, realizîndu-se în concordanță cu livrarea utilajelor de către unitatea producătoare din Mediaș.

Prin realizarea instalației generale de recuperare a condensatului de pe platforma petrochimică Pitești (termen de execuție decembrie 1980), se va asigura posibilitatea recuperării și a condensatului de la instalația de deetanizare. Cadrele tehnice sînt antrenate pentru elaborarea bilanțurilor energetice pînă la 30 decembrie, astfel încît să se incheie sarcina de a realiza 150 bilanțuri. Totodată, continuă lucrarea la o tensiune adecvată în zona de exploatare, se urmărește optimizarea funcționării instalațiilor electrice și termice și, în final, urmărîm eliminarea oricărei risipe de energie și combustibil prin măsuri tehnice și tehnologice etc.

N. TILIVEA

director, Trustul petrolier — Pitești

AM analizat cu multă atenție articolul „Bilanțurile energetice și economisirea energiei” și am apreciat bogatul conținut de idei și ampla documentare care a stat la baza elaborării acestuia. Ne permitem să facem unele precizări pe marginea problemelor sesizate, și anume:

Întocmirea și actualizarea bilanțurilor energetice pe utilaje, instalații, secții și întreprinderi și, pe baza acestora, stabilirea de măsuri tehnice și organizatorice pentru îmbunătățirea activității energetice, înlocuirea eșalonată a cazanelor vechi cu randamente inferioare (pentru care, prin măsuri tehnice nu se pot asigura randamente peste 80%), înlocuirea proceselor tehnologice învechite, modernizarea și, după caz înlocuirea instalațiilor necorespunzătoare energetice, recuperarea și valorificarea resurselor energetice refolosibile, reducerea pierderilor de energie, asigurarea producției, a dotării și funcționării aparatului de control, măsură, reglaj și automatizare, precum și alte măsuri similare sînt stabilite ca sarcini ale titularilor de plan. Este evident că în traducerea în viață a acestor sarcini se constată neajunsuri care impun organelor competente din întreprinderi, centrale industriale, ministere și celor ale Inspekției pentru controlul gospodăririi combustibililor și energiei (din Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe) să acorde o atenție mai mare urmării lor.

Necesitatea întocmirii unui bilanțuri energetice pe zone, platforme industriale sau chiar pe grupe de întreprinderi vechi este de asemenea o acțiune eficientă.

Problema ridicată în articol o considerăm ca mobilizatoare pentru o mai bună cunoaștere a realităților energetice locale și pentru folosirea mai intensă a tuturor posibilităților de economisire a combustibililor și energiei, inclusiv prin cooperarea energetică dintre platformele industriale și eventualii alți consumatori din vecinătatea acestora.

Comitetul de Stat al Planificării

Generalizarea experienței întreprinderilor model

FIECARE FACTOR AL PRODUCTIVITĂȚII MUNCII — OBIECT DE ANALIZĂ ȘI OPTIMIZARE

ÎN ORIENTAREA asupra metodelor pe care întreprinderile industriale, centralele, ministerele urmează să le ia, în prima jumătate a anului viitor, pentru o folosire mai rațională a personalului muncitor în vederea acoperirii necesarului de forță de muncă pe ansamblul economiei, un îndrumar practic de deosebită utilitate îl constituie **generalizarea experienței acumulate de unitățile selecționate din diferite ramuri, unde în 1980 s-a desfășurat o acțiune specială de perfecționare a organizării producției și a muncii.**

Extinderea acțiunii la fiecare centrală

MINISTERUL Industriei Ușoare, care a avut în experimentare trei întreprinderi, a luat inițiativa de a extinde acțiunea pe plan departamental, astfel încât ea să cuprindă **cel puțin o unitate din fiecare centrală industrială.** În afară de efortul direct asupra activității productive a colectivelor de muncă vizate, se obțin pe această cale elemente necesare definirii cimpului de intervenție specific profilelor diverselor subramuri și desprinderii unor concluzii mai bine fundamentate în vederea rezolvării unor probleme de ansamblu — îmbunătățirea grupării personalului muncitor și elaborarea unor noi normative de personal.

Dintre unitățile componente ale Centralei industriale de pielărie, cauciuc și încălțăminte a fost stabilită în acest sens întreprinderea „Pionierul”-București, realizarea acțiunii fiind încredințată secției de cercetare-proiectare în organizare din cadrul centralei, în colaborare cu consiliul oamenilor muncii și compartimentele de specialitate din această fabrică de încălțăminte. Obiectivul urmărit a fost ca prin îmbunătățirea organizării producției și a muncii, să se obțină o **utilizare cât mai rațională a forței de muncă și reducerea substanțială a personalului neproductiv, iar pe această cale, creșterea producției și a productivității muncii.**

Metodologia adoptată s-a bazat pe **analiza factorială,** folosind ca instrumente de lucru analiza-diagnostic și metode ale creativității de grup, în aplicarea cărora au fost antrenați deopotrivă specialiști și oameni ai muncii din producție. În acest fel, pornind de la stabilirea punctelor slabe (domenii de activitate cu personal fie supranumeric, fie insuficient în raport cu sarcinile) s-au identificat cauzele, s-au conturat domeniile de intervenție, s-au precizat măsurile tehnico-organizatorice adecvate și s-a estimat efectul lor economic. Au fost relevate, totodată, implicațiile posibile și necesare în ce privește optimizarea utilizării altor resurse — fondurile fixe, materiile prime și materialele, așa încât rezultatul global al investigației se va materializa în **creșterea pe multiple planuri a eficienței economice.**

Programul elaborat, a cărui aplicare se află într-un stadiu avansat, integrează 8 studii de bază și 2 adiacente. Considerind că detaliile relative la specificul de organizare și fabricație al întreprinderii prezintă doar un interes scăzut pentru toate unitățile, reținem, în cele ce urmează, ca relevante doar direcțiile în care au fost orientate cercetarea și rezolvările.

Un set de studii privind problemele-cheie

● 1 : **PERFECȚIONAREA FLUXURILOR DE PRODUCȚIE.** Studiul a abordat următoarele aspecte :

— organizarea rațională a **depozitării și circulației** materiilor prime, materialelor, semifabricatelor și produselor. Soluțiile găsite pentru scurtarea traseelor parcurse de acestea au diminuat volumul de transport intern și manipulari ;

— îmbunătățiri ale **organizării proceselor de producție.** Analizate la nivelul fiecărei subunități, ele au fost echilibrate pe ansamblul întreprinderii, eliminându-se unele disproporții (subîncărcare sau locuri înguste) ;

— mai buna **delimitare a profilului și adâncirea specializării producției,** astfel încât să se evite pierderi de capacitate pentru adaptarea la comenzi ce se abat de la fabricația curentă ;

— aplicarea celei mai adecvate metodologii de **programare, lansare, urmărire și optimizare a loturilor de fabricație,** eliminându-se dificultățile determinate de o pregătire sumară.

● 2 : **FOLOSIREA RAȚIONALĂ A CAPACITĂȚILOR DE PRODUCȚIE.** Au fost identificate posibilități de ocupare mai judicioasă a suprafețelor de producție, în vederea completării dotării cu utilaje suplimentare, destinate unor operații la care se iveau gîturii. În cazul unor mașini și instalații care funcționau sub parametrii proiectați au fost găsite cauzele slăbii randament — unele de natură tehnică, dar cele mai multe de ordin organizatoric, ținînd de ritmicitatea aprovizionării locurilor de muncă, de nivelul calificării executanților etc. — și s-au definit măsurile de remediere. S-a avut, de asemenea, în vedere creșterea duratei de funcționare a echipamentului, prin măsuri în do-

meniu întreținerii, reviziilor, reparațiilor, asigurării cu piese de schimb.

● 3 : **CREȘTEREA GRADULUI DE MECANIZARE ȘI AUTOMATIZARE A PROCESELOR DE PRODUCȚIE.** S-a constatat că în condițiile particulare ale întreprinderii, resursele de diminuare a volumului de muncă manuală se localizează în două segmente ale progresului tehnic : **adaptări ale utilajelor existente** în scopul de a lărgi gama operațiilor pe care le execută și **introducerea unor sisteme moderne de transport intern.** Punerea în practică a ideilor și propunerilor formulate în acest sens, cu un efort de investiții cât mai mic, presupune **dezvoltarea activității de autoutilare,** pentru care s-a determinat organizarea adecvată.

● 4 : **UTILIZAREA RAȚIONALĂ A FORȚEI DE MUNCĂ.** Acest studiu a îmbrățișat aspecte de-acum clasice : organizarea locurilor de muncă, perfecționarea profesională și policalificarea, lucrul la mai multe mașini, creșterea gradului de ocupare a diferitelor categorii de personal, reducerea fluctuației. Un exemplu de detaliere și soluționare a acestei problematice îl oferă unul dintre studiile corelate :

● 4 a : **Valorificarea resurselor de capacitate profesională ale oamenilor muncii din atelierul de croit.** Este vorba de un set de operații — croirea părții superioare a încălțămintei — care cer o calificare superioară și de care sînt direct legate reducerea consumului de materiale, reintroducerea în circuitul tehnologic a celor refolosibile. Pentru ca muncitorii de aici (cu atît mai mult cu cît unii dintre ei au o vechime redusă) să fie apti să-și îndeplinească sarcinile la un nivel calitativ ridicat, a fost pus la punct un program intensiv de pregătire practică în vederea utilizării celor mai economice combinații de tipare.

● 5 : **ORGANIZAREA RAȚIONALĂ A ACTIVITĂȚII DE APROVIZIONARE ȘI DESFACERE.** Influența acestei activități asupra nivelului productivității se exprimă prin modul în care locurile de muncă sînt aprovizionate cu materii prime, materiale, semifabricate, repere, produse în propria unitate sau obținute prin cooperare cu alte întreprinderi ; în consecință, în urma analizei situației existente au fost aduse îmbunătățiri organizatorice care au mărit operativitatea la încheierea contractelor economice și în circuitul depozitelor (magazie) — loc de muncă.

● 6 : **IMBUNĂTĂȚIREA ACTIVITĂȚII DE CERCETARE UZINALĂ.** Cercetarea și proiectarea tehnică și tehnologică la nivelul întreprinderii „Pionier-

REDRISTIBUIREA EFICIENTĂ A FORȚEI DE MUNCĂ

ORGANIZAREA MUNCII pe baze științifice impune ocuparea la fiecare loc de muncă a unui număr optim de muncitori, în funcție de necesități, excluzând concentrarea la unele locuri a unui surplus de executați și lipsa acestora în altele. În contextul sarcinii trasate de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 14-15 octombrie, cu privire la utilizarea eficientă a forței de muncă — urmînd ca pînă în iunie 1981, peste 100 000 de oameni care lucrează în sectoarele neproductive să treacă în sectoarele productive — prezentăm, pe baza unui exemplu real, o modalitate de determinare a necesarului de muncitori într-o secție a unei întreprinderi.

În urma mecanizării transportului intern, se puneau problema ca 7 muncitori ce lucrau în acest domeniu să fie calificați și repartizați într-o secție de producție. Pornind de la faptul că la o secție de montaj cutii de viteze, în primele 6 luni ale anului în curs s-a înregistrat o rămînere în urmă față de planul fizic de 2%, am efectuat o analiză a corelării planului cu încărcarea locurilor de muncă. Am constatat, cu acest prilej, că în calculul anterior pentru stabilirea locurilor de muncă pe bandă de montaj și a gradului de încărcare a acestora nu s-a ținut cont de toate rezervele de creștere a producției. Ca atare, am procedat la o redeterminare a locurilor de muncă.

Procesul tehnologic de montare are 9 operații, cu următorii timpi operativi: operația 1 — 3 minute; 2 — 7 min.; 3 — 2,3 min.; 4 — 2,6 min.; 5 — 5 min.; 6 — 7,45 min.; 7 — 5 min.; 8 — 5,1 min.; 9 — 1,4 min. Pentru calculul numărului locurilor de muncă pe bandă am determinat:

- **tactul fluxului benzii** — care este timpul ce separă două faze operative identice la două piese consecutive de pe bandă. Din fondul de timp nominal (de regim) al benzii pentru perioada considerată se scade timpul de întreruperi reglementate (odihnă, reparații, verificarea benzii etc.), valoarea rămasă împărțindu-se la numărul de produse programate pentru perioada considerată. În cazul nostru, pentru o zi de lucru în două schimburi, rezultă că tactul benzii este de (960-60):370=2,43 min.;

- **ritmul benzii** — care este inversul tactului, avînd rolul unei frecvențe. Deci, 380:(960-60)=0,41 buc./min.;

- **numărul locurilor de muncă pentru fiecare operație.** Acesta se determină pe baza raportului dintre timpul operativ și tactul benzii, care se prezintă astfel: operația 1 (3:2,43)=1,23 min.; 2 — 2,88 min.; 3 — 0,45 min.; 4 — 1,07 min.; 5 — 2,06 min.; 6 — 3,07 min.; 7 — 2,06 min.; 8 — 2,10 min.; 9 — 0,58 min.;

- **gradul de încărcare al fiecărui loc de muncă.** din care rezultă exact numărul de locuri ce trebuie adoptat. Făcînd raportul între numărul de locuri calculat și cel adoptat, rezultă: la operația 1 — 61,5%; 2 — 96%; 3 — 95%;

4 — 53,5%; 5 — 68,7%; 6 — 76,7%; 7 — 68,7%; 8 — 70%; 9 — 58%.

Știînd că la un grad de încărcare de peste 50% se adoptă un loc de muncă pe bandă, înseamnă că atunci cînd numărul locurilor de muncă, calculate depășește un număr întreg (indiferent cu cîte zecimi sau sutimi), se adoptă numărul întreg următor. De exemplu: calculat 1,07, adoptat 2, întrucît $(1,07:2) \times 100 = 54\%$

Ținînd cont de gradul de încărcare al tuturor locurilor de muncă, rezultă următoarea situație:

Operația	Timp operativ	Numărul locurilor de muncă			
		calculat	adoptat după analiză	existent înainte de analiză	Gradul de încărcare
1	3,00	1,23	2	1	0,615
2	7,00	2,88	3	2	0,960
3	2,30	0,95	1	1	0,950
4	2,60	1,07	2	1	0,535
5	5,00	2,06	3	2	0,687
6	7,45	3,07	4	3	0,767
7	5,00	2,06	3	2	0,687
8	5,10	2,10	3	2	0,700
9	1,40	0,58	1	1	0,580
x		16	22	15	x

Gradul de încărcare mediu pe total operații de 72% deci **necesarul real de locuri de muncă este de 22, și nu 15** (existent înainte de analiză). Rezultă că cei 7 muncitori care au devenit disponibili prin mecanizarea transportului intern pot fi repartizați la secția de montaj cutii de viteze, pentru a se califica și a fi încadrat în funcție de nevoile reale ale acesteia, aportul lor făcînd posibile realizarea și depășirea planului producției fizice.

Considerăm că folosirea, în diferite întreprinderi și secții, a acestei metode de determinare a necesarului de locuri de muncă va contribui la o utilizare eficientă a capacităților de producție, la creșterea productivității muncii și, implicit, a eficienței economice.

asist. univ. Anica ILLEȘI

Universitatea Brașov

Mariana POPA

Scoala interjudețeană de partid Brașov

urmăresc să amelioreze procesele de fabricație, dar mai cu seamă concepția constructivă și estetică a produselor, pentru a îmbina economicitatea consumurilor materiale și de muncă vie cu funcționalitatea, cu satisfacerea cerințelor beneficiarilor interni și externi. În acest context — și ținînd seama de hotărîrea colectivului întreprinderii de a lărgi oferta la export, de a-i mări competitivitatea și a obține un aport valutar net sporit — a fost elaborat și implementat studiul:

- **6-a: Întărirea colectivului de creatori industriali.** 32 de oameni ai muncii din întreprindere au fost supuși unei examinări profesionale și psihologice, 6 dintre ei primînd avizul pentru a fi cuprinși în activitatea de creație. S-a asigurat astfel capacitatea necesară pentru conceperea unor modele proprii, care să fie oferite spre contractare partenerilor străini.

- **7: PERFECȚIONAREA ACTIVITĂȚII DE CONDUCERE.** În afară de o mai bună delimitare a sarcinilor și atribuțiilor pe fiecare treaptă ierarhică,

compartiment și funcție — potrivit necesităților impuse de creșterea gradului de complexitate al activității întreprinderii — cu actualizarea corespunzătoare a regulamentului de organizare și funcționare și a fișelor de post, studiu a abordat și **raționalizarea sistemului informațional și de evidență.** A fost simplificat conținutul unor documente, altele — care s-au dovedit inutile — au fost eliminate, s-a îmbunătățit circulația datelor, creîndu-se premise pentru accelerarea trecerii la mecanizarea și automatizarea prelucrării lor, la introducerea sistemelor de conducere asistată de calculator.

Efecte economice pe multiple planuri

POTRIVIT programului care însușește concluziile acestor studii și alte măsuri, în etapa I se realizează o economie relativă de forță de muncă de 207 oameni, din care: 11 la activități funcționale; 52 la activități indirect

productive; 144 muncitori direct productivi. Redistribuirea acestora rezolvă nevoi de personal în sectoarele de producție — la liniile de pregătit-cusut, la atenerul de produse din materiale refolosibile, la tăbăcării.

Se apreciază că o astfel de îmbunătățire a utilizării personalului va permite ca în anul 1981 să se obțină suplimentar o producție de 230 mii perechi de încălțăminte.

Totodată, prin valorificarea materialelor refolosibile, prin reducerea consumurilor (inclusiv de combustibil, energie electrică, apă), cheltuielile materiale vor putea fi diminuate cu circa 2,5 milioane de lei.

Prin generalizarea la celelalte întreprinderi a metodelor de analiză și a unora dintre măsurile aplicate la „Pionierul”, centrala industrială va dispune, încă din primul an al noului cincinal, de posibilități sporite pentru realizarea sarcinilor privind creșterea producției fizice, a exportului, sporirea productivității muncii, economisirea unor însemnate cantități de materii prime scumpe.

C. DAMIAN

Colocviul național

„Orientări actuale în gândirea economică contemporană“

ÎN ZILELE de 5 și 6 decembrie a.c. a avut loc la București Colocviul național „Orientări actuale în gândirea economică contemporană“ organizată de Institutul de economie socialistă. Manifestarea — care a reunit cercetători, cadre universitare din București, Iași, Cluj-Napoca, Craiova, Timișoara și Galați — se înscrie în preocupările economiștilor români de a răspunde sarcinilor trasate de Programul dezvoltării multilaterale a României socialiste, la Congresul al XII-lea al partidului, sarcini aflate în fața lucrătorilor din domeniul științei economice — de a participa la marile confruntări de idei ce au loc astăzi în lume în jurul problemelor dezvoltării economico-sociale.

În organizarea Colocviului s-a pornit de la faptul că — după cum a subliniat în cuvântul de deschidere directorul științific al I.E.S., *dr. Constantin Grigorescu* — victoria socialismului în numeroase state ale lumii, afirmarea principiilor sale nobile pe plan internațional, au generat o gândire economică revoluționară, caracterizată prin inovație permanentă, căutare de soluții noi pentru situații noi. Un exemplu strălucit în această direcție îl constituie gândirea creatoare a Partidului Comunist Român, a secretarului său general, tovarășul *Nicolae Ceaușescu*, care a adus o contribuție de mare însemnătate în ce privește dezvoltarea și aprofundarea teoriei creșterii economiei socialiste, a teoriei lichidării subdezvoltării, la făurirea unui nou tip de relații internaționale. Analiza, în lumina propriei noastre experiențe și a experienței teoretice și practice internaționale, a unor probleme ale gândirii economice contemporane presupune un larg schimb de idei — condiție esențială a progresului cunoașterii științifice. „Dezvoltarea științei la nivelul cerințelor contemporane, arată tovarășul *Nicolae Ceaușescu*, presupune manifestarea liberă a individualității creatorilor în sfera cercetării, îndrăzneală și spirit înnoitor, înlăturarea oricărei rigidități, îngustimi de vederi și lipsă de obiectivitate științifică, desfășurarea unui larg schimb de opinii științifice, confruntarea deschisă a punctelor de vedere“. Dialogul deschis de păreri, ca o condiție a dezvoltării gândirii creatoare, necesită, totodată, așa cum a subliniat de ne-numărate ori secretarul general al partidului „*rigoare teoretică, exigență ideologică*“, combaterea de pe pozițiile clasei muncitoare a tuturor teoriilor și concepțiilor care prezintă, într-o formă denaturată, realitățile din lumea capitalistă, ca și a teoriilor și concepțiilor care denigrează realizările țărilor socialiste.

În spiritul gândirii creatoare, revoluționare, deschise și combative a președintelui *Nicolae Ceaușescu*, timp de două zile au fost prezentate și dezbătute peste 40 de comunicări științifice consacrate unei largi game problematice a gândirii economice contemporane: teoria economică a socialismului, criza gândirii economice occidentale în contextul relațiilor lumii capitaliste și evoluția acestei crize, metodologia investigării gândirii economice.

Prof. dr. Ivanciu Nicolae-Văleanu și *conf. dr. Vasile Ioța*¹⁾ au prezentat unele considerații privind metodologia analizei și respectiv aprecierii fenomenului ideatic. Dezvoltând contribuții mai vechi în acest esențial domeniu al „științei critice“, *I. Nicolae-Văleanu* a relevat marea diversitate, în continuă amplificare, a frontului teoretic și ideologic economic contemporan; a fost subliniată necesitatea analizei uneia sau alteia teorii economice prin prisma unui sistem de criterii care cuprinde criterii fundamentale (criteriul epocii, criteriul social — de clasă, criteriul național-internațional și al progresului general) și criterii complementare (al independenței relative a teoriei față de realitățile economice, al „datelor empirice“, al finalității practice, ale raportului dintre ansamblul concepției și componentele acesteia, al interferenței teoriei economice cu teorii ale altor științe ș.a.).

ÎN CENTRUL atenției analizei concrete a diferitelor orientări din gândirea economică contemporană au stat, evident, problemele teoriei economice a socialismului. Interesul participanților s-a polarizat în jurul unor asemenea grupe de probleme ca: legea valorii și prețurile — conținut și funcții în practica conducerii economiei; creșterea economică în socialism — mobil, factori, tipuri, direcțiile dezvoltării teoriei economice a socialismului ș.a. — în toate comunicările și intervențiile fiind deosebit de marcantă preocuparea pentru finalitatea practică a analizelor și schimbului de opinii.

Comunicările²⁾ și discuțiile consacrate problemelor teoriei valorii muncă, folosirii legii valorii în practica construcției socialiste și formării și evoluției prețurilor au pus în evidență

aspecte cu implicații majore în viața economică. *Dr. C. Tudoran*, referindu-se la procesul real al evoluției prețurilor în economia socialistă, proces ce nu confirmă legea raportului de inversă proporționalitate dintre creșterea productivității muncii și cea a valorii (respectiv prețurilor) a trecut în revistă o serie de concepții privitoare la acest „paradox“ și a analizat o serie de factori ce acționează în direcția creșterii prețurilor, conchizând că o asemenea evoluție nu o consideră logică. Dezvoltând această idee și pornind de la unitatea dialectică dintre valoare și valoarea de întrebuintare, *dr. Traian Lazăr* a pus în evidență „procesul obiectiv de reducere a valorii pe unitate de valoare de întrebuintare“, pledând pentru „apropierea prețurilor de valoarea mărfurilor și serviciilor“.

În aceeași direcție a fundamentării teoretice a practicii de formare a prețurilor a reținut atenția comunicarea *dr. Francisc Kiss*, după care orice marfă cuprinde, pe lângă corelația valoare — valoare de întrebuintare, o serie de alte corelații și anume: valoare-preț, valoare de întrebuintare-calitate și calitate-preț, această din urmă corelație implicând o abatere a prețurilor (stabilite pe baza cheltuielilor sociale de producție) de la valoare. În opinia autorului importanța calității ca factor de formare a prețurilor face necesară calcularea costului de producție nu numai pe produs ci și pe unitatea de utilitate a mărfii.

În comunicări, ca și în dezbateri, au fost evidențiate numeroasele și importante funcții și semnificații ale utilizării categoriilor și, respectiv, pirghiilor valorice, ca instrumente de reglare a producției sociale în conformitate cu obiectivele economico-sociale, în contextul noului mecanism economic-financiar, al organizării activității economice pe principiile autoconducerii muncitorești și autogestunii, concomitent cu creșterea rolului planului național unic.

În abordarea problematicii creșterii economice în socialism, s-a pornit de la determinarea funcției — obiectiv a acesteia, de la evidențierea faptului că în socialism creșterea economică nu constituie un scop în sine, ci, subordonată fiind satisfacerii cerințelor mereu crescânde, materiale și spirituale ale tuturor membrilor societății. este chemată, în același timp, să contribuie prin orientarea și structura sa, la modelarea unui „mod de viață“, și a unei „calități a vieții“ specifice noii orânduirii. O contribuție la definirea conținutului acestor categorii a adus-o comunicarea *dr. Constantin Grigorescu*³⁾. Trecând în revistă marea diversitate de noțiuni prin care în literatura de specialitate se desemnează condiția omului în societate, ca și diversitatea de conținut ce se conferă acestor noțiuni, autorul stabilește un set criterii obiective în funcție de care aceste noțiuni pot fi determinate. În acest sens a fost elaborată o structură ierarhică a categoriilor menționate în mod deosebit prin prisma sferei de cuprindere a realității existențiale a individului social: „nivel de trai material și cultural“, „bunăstare“, „mod de viață“ și „calitate a vieții“. În acest cadru au fost evidențiate deosebiri esențiale între „modul de viață“ și „calitatea vieții“ în socialism și capitalism, cărora le corespund și tipuri diferite de creștere economică.

Conceptul de creștere economică în socialism a fost abordat de *dr. Angelica M. Vrabie*⁴⁾, prin prisma relațiilor socialiste de producție și a corelației lui cu alte categorii economice — dezvoltare economică, evoluție, expansiune, progres economic, reproducție lărgită etc., categorii utilizate adeseori în literatura economică (în special în cea nemarxistă) nediferențiat.

În cercetarea problematicii creșterii economice un rol important revine și analizei statutului principalei forțe de producție a societății — forței de muncă, căreia i-a fost consacrată comunicarea lui *dr. Dumitru Roșian*⁵⁾. Trecând în revistă concepțiile existente în literatura economică socialistă referitoare la factorul uman al producției socialiste, autorul își exprimă dezacordul cu acei teoreticieni care, disociind între proprietatea asupra mijloacelor de producție și proprietatea asupra forței de muncă afirmă, explicit sau implicit, că ea constituie și în socialism o categorie a circulației mărfurilor. Autorul a

¹⁾ prof. dr. I. Nicolae-Văleanu, Sistemul criteriilor de apreciere a teoriilor economice; conf. dr. V. Ioța, Necesitatea unei optici noi, revoluționare în abordarea doctrinelor economice contemporane

²⁾ dr. Traian Lazăr, Valențe actuale ale teoriei valorii-muncă; dr. Francisc Kiss, Folosirea legii valorii în procesul făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate; dr. C. Tudoran, Unele teorii privind evoluția prețurilor în economia socialistă

³⁾ dr. Constantin Grigorescu, În legătură cu conceptul „mod de viață“
⁴⁾ dr. Angelica M. Vrabie, Conceptul de creștere economică în socialism

⁵⁾ dr. D. Roșian, Elemente actuale de gândire economică privind factorul uman în producția socialistă

desprins concluzia că o asemenea optică, care afirmă înstrăinarea forței de muncă de purtătorul său, blochează practic, sub aspect teoretic, conceperea organizării conducerii producției sociale ca autoconducere muncitorească și autogestivă, cu implicarea importantă asupra însăși conținutului social al creșterii.

Departat de a avea un caracter scolastic, comunicarea lui D. Mihalcea⁶⁾ s-a referit la o serie de probleme privind sfera de cuprindere a conceptului de muncă productivă în socialism. Au fost subliniate neajunsurile neluării în considerare — în analiza procesului creșterii economice — a unor activități privite în prezent ca neproductive, deși cu rol important în dinamica creșterii. Pe un plan practic, sublinia autorul asemenea situații influențând deciziile de alocare a resurselor, adeseori în dauna procesului de creștere. Se pledează pentru includerea în sfera muncii productive a unor activități ca: învățământul de toate formele și gradele, ocrotirea sănătății și asistența socială, cercetarea științifică în întregul ei.

Analizând opiniile afirmate în literatura economică în corelație cu realitatea mișcării structurii producției sociale din unele țări socialiste (în perioada de după încheierea procesului industrializării de bază, desfășurat inerent extensiv), Vasile Pilat⁷⁾ a pus în evidență legătura de intercondiționare dintre structurile constituite, forțele inertiiale proprii sistemelor dinamice complexe (cu efecte potențatoare sau distorsionate asupra deciziilor) sistemul de priorități în alocarea planică a resurselor și dinamica obiectivă a acestor structuri. A fost subliniat caracterul propagat și multiplicator al implicațiilor pe care întârzierile în trecerea la tipul intensiv de creștere economică le are asupra calității, respectiv structurii calitative a factorilor de producție și economiei în general, implicit asupra eficienței muncii sociale.

În epoca contemporană, în condițiile crizei energetice și a materilor prime, un rol decisiv în procesul creșterii economice îl are valorificarea cu maximă eficiență a resurselor — reciclarea constituind o cale principală în acest sens. În comunicarea sa Ecaterina Deaconescu⁸⁾ abordează problema reciclării resurselor ca o cerință esențială a dezvoltării în continuare a economiei românești.

În cadrul colocviului și-a găsit reflectarea și importanța pe care analiza microeconomică o are pentru edificarea unei teorii integrale și a unei strategii integrate a creșterii economice. În acest sens Daniel Dăianu⁹⁾ pleacă de la rolul esențial pe care comportamentul subiecților economici îl are în valorificarea cu maximă eficiență a potențialităților pe care spațiul acțiunii lor îl oferă, de la cercetările efectuate pînă în prezent în această problemă, a încercat construirea unei funcții — obiectiv specifice întreprinderii autoconduse din țara noastră.

În strînsă legătură cu noul statut creat întreprinderii din țara noastră prin aplicarea noului mecanism economico-financiar, dr. Gh. Macovei¹⁰⁾ a analizat rolul conducerii moderne, ca fundament al autoconducerii și autogestivității întreprinderii socialiste și, în același timp, ca instrument al trecerii la o nouă calitate.

În cadrul colocviului a existat și o încercare de definire a stadiului actual al teoriei economice a socialismului. Prof. dr. I. Trăistaru¹¹⁾ exprimîndu-și dezacordul cu tezele privind „subdezvoltarea” sau „criza” teoriei economice a socialismului, a afirmat necesitatea „ca teoria economică a socialismului să treacă la definirea categoriilor și legilor proprii”, la reconsiderarea conținutului categoriilor cu care se operează în prezent. În acest spirit, dr. Mircea Boța¹²⁾ a încercat să fundamenteze propunerea de a reformula categoria „produs pentru sine”, în sensul aprecierii ei ca „produs pentru muncă”.

Mai multe comunicări au fost consacrate stării actuale a teoriei economice burgheze. Au fost relevante aspecte larg dezbătute în literatura economică occidentală privind criza economiei politice burgheze, diviziunea internațională a muncii, relațiile economice dintre state, crizele pe plan mondial, strategia de dezvoltare a țărilor rămase în urmă ș.a.

În comunicarea sa consacrată crizei gândirii economice burgheze contemporane, dr. Sorica Sava¹³⁾ a evidențiat faptul că în ultimul deceniu, mai mult ca oricînd, accentuarea crizei de sistem a capitalismului a dus nu numai la îngrijorarea crescîndă a economiștilor nemarxiști — și de aici diversitatea preocupărilor și divizarea orientărilor respective — dar a generat și criza, prin această autoarea înțelegînd starea critică a teoriei economice occidentale actuale. A fost subliniat faptul că depășind punctul de recunoaștere propriu-zisă a crizei, numeroși economiști occidentali, dintre care unii proeminenți, abordează explicit în analizele lor formele de manifestare ale acestei stări critice: divizarea extremă a concepției economiștilor — transformată în divergențe, sciziuni și schisme teoretice și practice însoțite de calificări care au ajuns pînă la contestarea și abandonarea nejustificată a unor concepte, noțiuni și instrumente ale analizei economice; criza de identitate a științei economice; inca-

pacitatea de a da soluții și a face față realităților economice deteriorate; scăderea respectului reciproc între economiști și chiar pentru profesia lor etc.

Constatănd că pe măsura mutațiilor ce au loc în specializarea internațională, teoriile moderne privind diviziunea internațională a muncii se înmulțesc, conf. dr. Maria Sevortov¹⁴⁾ constată că problema alegerii criteriilor de specializare este cea care se află tot mai mult în centrul unor serioase controverse pe plan teoretic (dar și practic). Referindu-se la unele teorii occidentale actuale — chiar și în cele mai perfecționate variante — autoarea remarcă unele limite științifice ale acestora, determinate în principal de faptul că pornesc de la ipoteze restrictive, dovedesc un caracter static în abordare, ignoră multitudinea factorilor și condițiilor care determină specializarea internațională a țărilor, mai ales a celor în curs de dezvoltare. Abordînd noțional fenomenul postbelic al apariției așa-numitelor „societăți mulți — sau transnaționale”, conf. dr. Nedelea Părăluță¹⁵⁾ și-a exprimat părerea că noțiunile de „monopol internațional”, „societate transnațională” și „societate multinațională” nu sînt operaționale pentru a surprinde coordonatele calitative și cantitative noi și specifice care delimitează acel număr mic de monopoli ce domină în economia mondială în ultimele decenii, propunînd utilizarea categoriei de „supramonopol” — care ar include în același timp și aspectul de trans — și supra-național și aspectul de monopol internațional, cu toate caracteristicile sale clasice.

Cu deosebit interes a fost urmărită și comunicarea prof. dr. C. Moisuc¹⁶⁾, care a susținut necesitatea adoptării unui sistem de criterii pentru analiza și gruparea crizelor din economia mondială. Acest sistem de criterii include în opinia sa: raportul dintre om (societatea umană) și natură (forțele de producție), raporturile dintre oameni (clase) și mijloacele de producție (relațiile de producție); raporturile dintre factorii și condițiile dezvoltării economice (tip de creștere economică, tip de progres economic, dotare cu resurse etc.); raporturile economice dintre națiuni (tipurile și modelele de diviziune internațională a muncii, mecanismele economice internaționale ș.a.); raporturile politice dintre state (raportul național-internațional, independență — interdependență; suveranitate-colaborare); raporturile între realitățile economice și gîndire (teoria economică); raporturile dintre obiectivele economice și mijloacele realizării lor (politici economice) ș.a. În concepția autorului între aceste criterii există o strînsă interdependență și aplicarea lor este cu atît mai necesară cu cît oricare dintre crizele din economia mondială are un caracter multidimensional.

În sensul acestei ultime afirmații, au venit și considerațiile dr. Lucian Ionescu¹⁷⁾. Relevînd complexitatea surprinderii, în gîndirea economică, a problematicii crizelor din economia mondială autorul a precizat că aceasta cuprinde aspecte referitoare la cauzele crizelor, formele de manifestare, efectele ca și la posibilitatea de contracarare a acestora ș.a. Din orice unghi de vedere ar fi abordate, crizele pe plan internațional sînt, după părerea sa, rezultatul interdependenței dintre o multitudine de factori economici, sociali și politici.

Teoria costurilor comparative, ca și principiul avantajului relativ în comerțul internațional au constituit o temă larg dezbătută în cîteva comunicări. Prof. dr. Sultana Sută-Selejean¹⁸⁾, subliniînd contribuția hotărîtoare pe care au adus-o gînditorii marxiști la demitizarea teoriei costurilor comparative, a apreciat că principiul avantajului relativ (grefat pe teoria valorii muncă) poate constitui un instrument util de investigare a unor relații funcționale din economia și comerțul exterior ale unei țări la un moment dat. După opinia sa însă, în folosirea principiului avantajului relativ, în practica economică trebuie să se țină cont de multitudinea de condiționări ce-i limitează operaționalitatea.

(Continuare în pag. 30)

6) D. Mihalcea, Unele aspecte teoretice și practice ale sferei de cuprindere a muncii productive în socialism

7) Vasile Pilat, Problematika structurii economiei în gîndirea economică din țările socialiste

8) Ecaterina Deaconescu, Reciclarea resurselor și creșterea economică

9) Daniel Dăianu, Funcția obiectivă a întreprinderii autoconduse. Elementele de analiză comparativă.

10) dr. Gheorghe Macovei, Conducerea modernă — fundament al autoconducerii întreprinderii socialiste

11) prof. dr. Ion Trăistaru, Noua etapă de dezvoltare a teoriei economice a socialismului

12) dr. Mircea Boța, Produsul pentru muncă — categorie economică specifică socialismului

13) dr. Sorica Sava, Criza teoriei economice occidentale. Abordări nemarxiste

14) conf. dr. Maria Sevortov, Diviziunea internațională a muncii în dezbateri teoretice contemporane

15) conf. dr. Nedelea Părăluță, Conceptul de monopol internațional în gîndirea economică contemporană

16) prof. dr. Constantin Moisuc, Tipologia crizelor economice internaționale în gîndirea economică contemporană

17) dr. Lucian Ionescu, Problematika crizelor din economia mondială în gîndirea economică occidentală

18) prof. dr. Sultana Sută-Selejean, Valențe și carnet cognitive ale principiului avantajului relativ în comerțul internațional

INFLUENȚA COMERȚULUI EXTERIOR ASUPRA CREȘTERII ECONOMICE

EXPERIENȚA mondială evidențiază strinsa dependență, chiar reciprocitatea, între dezvoltarea economică și participarea crescândă și eficientă la circuitul economic mondial. Cu atât mai mult, noile condiții, generate de revoluția tehnico-științifică, accentuează interdependențele dintre țări, amplifică participarea la fluxurile de valori materiale și spirituale și fac din relațiile externe un instrument al dezvoltării fiecărei națiuni. „Partidul — se arată în Programul P.C.R. — pornește de la faptul că lărgirea schimburilor economice și cooperarea în producție cu alte state, participarea activă la diviziunea internațională a muncii reprezintă o latură inseparabilă a procesului de dezvoltare a fiecărei națiuni. Aceasta constituie o necesitate obiectivă și pentru progresul economic și social al țării noastre¹⁾).

Reflectarea acestui adevăr pe plan teoretic conduce la recunoașterea faptului că, indiferent de țara în care are loc, creșterea economică este influențată, într-o măsură însemnată și de acțiunea factorului extern, în principal sub forma comerțului exterior. Aportul schimburilor comerciale externe asupra creșterii economice este, în general, reflectat de dinamica mai rapidă a comerțului exterior față de aceea a investițiilor interne, producției industriale sau produsului social. Semnificativ este faptul că țara noastră se aliniază acestei tendințe: în perioada 1950—1979, volumul comerțului exterior a crescut de 33,74 ori, de la 2,735 miliarde lei valută la peste 92,3 miliarde lei valută. Pe această bază, România și-a modificat ponderea în comerțul mondial de la 0,37%, în 1960 la 0,63%, în prezent. În cincinalul următor, volumul investițiilor va spori cu 130—135%, al producției globale industriale cu 147—154%, iar al comerțului exterior cu 150—157,5%. Cele două laturi ale comerțului exterior influențează într-un mod specific creșterea economică. Importul, deși a crescut mai lent decît exportul (între 1950—1979 de 33,26 ori față de 33,75 ori), în mărime absolută a depășit constant exportul, ceea ce credem că impune ca investigarea privind influența comerțului exterior asupra dezvoltării economiei noastre să înceapă tocmai cu acesta.

O PRIMĂ posibilitate de apreciere a poziției importului în procesul creșterii economice o constituie analiza evoluției coeficientului de deversare a dinamicii venitului național de către dinamica importului.

Calculule noastre relevă că în întreaga perioadă, 1950—1979, creșterea economiei românești a fost însoțită de o dinamică mai accentuată a importului, tendință care, de altfel, s-a accentuat, coeficientul menționat evoluind de la 1,34 în 1970, la 1,76 în 1975 și la 2,37 în 1976 (luînd ca bază anul 1950). Și indicatorul importului specific pe unitatea de venit național (calculat prin raportarea volumului importului la volumul venitului național) atestă că producerea unui lei venit național a necesitat un import specific mereu în creștere (de 0,097 lei valută în 1979, față de 0,055 lei valută în 1970 și 0,045 lei valută în 1965).

Desigur, această tendință este determinată și de o serie de factori obiectivi, dar și de o serie de factori subiectivi, în speță, apelul la importuri chiar și atunci cînd ele nu se justifică din punct de vedere tehnic sau economic. În ceea ce privește factorii obiectivi, aceștia se referă, pe de o parte, la necesitatea susținerii dezvoltării economiei naționale și în special a industrializării și prin importuri de tehnică și tehnologie modernă, chiar într-o fază superioară a dezvoltării industriale ca aceea pe care o parcurem. Pe de altă parte, tocmai puternica dezvoltare a industriei a determinat și determină o creștere considerabilă a importurilor de materii prime și energie, știut fiind că resursele noastre sînt limitate. În același timp, un factor exogen, dar nu mai puțin obiectiv, este creșterea puternică, uneori exagerată și nejustificată, a prețurilor unor materii prime și mai ales ale petrolului, ceea ce nu poate să nu mărească, chiar dacă în acest caz artificial, valoarea importurilor.

Așadar, influența importului asupra creșterii economice trebuie neapărat considerată în legătură cu aspectul său structural. În acest sens, descreșterea ponderii grupei mașini, utilaje și mijloace de transport la 37,1% în 1978, față de 40,0% în 1965 constituie o tendință pozitivă, dar întrucît această pondere se menține ridicată, trebuie depuse eforturi corespunzătoare pentru accentuarea reducerii ei. Dacă în perioada de început a făuririi economiei socialiste, fără acoperirea din exterior a necesarului de asemenea mijloace, ar fi fost practic de necon-

ceput refacerea țării noastre distrusă de război, înfăptuirea industrializării socialiste, dotarea agriculturii și celorlalte ramuri cu mijloace mecanice moderne de mare randament, progresul economic general, în prezent, acest lucru nu se mai justifică și devine un factor care poate împiedica asupra ritmurilor dezvoltării. „Industria noastră — considera tovarășul Nicolae Ceaușescu — trebuie să-și facă un titlu de cinste din a asigura cu forțe proprii mașinile și instalațiile, aparatura de măsură și control, utilajele de cercetare și piesele de schimb necesare economiei noastre, într-o măsură tot mai mare“²⁾.

Limitarea importului de mașini și utilaje la strictul necesar prezintă o serie de avantaje privind creșterea economică, în sensul că stimulează dezvoltarea industriei proprii constructoare de mașini, gîndirea creatoare, concepția științifică și tehnică proprie, cu consecințe favorabile pentru creșterea producției, îmbunătățirea calității produselor, ridicarea gradului de tehnicitate a economiei, valorificarea mai înaltă a resurselor proprii materiale, folosirea mai deplină a potențialului uman, accelerarea vitezei de rotație a mijloacelor circulante și scurtarea sensibilă a termenelor de punere în funcțiune a noilor capacități de producție. Concomitent, se creează condiții și pentru sporirea exportului de utilaje, cu implicații pozitive asupra dinamicii economiei, ridicarea prestigiului produselor românești pe piața internațională.

Desigur, o limitare a importurilor de mașini și utilaje fără să afecteze ci, din contra, să stimuleze dezvoltarea, devine posibilă atunci cînd economia națională atinge un grad de dezvoltare care îi permite ațit asigurarea din interior și în condiții de eficiență a utilajelor necesare cît și un export corespunzător de asemenea produse, situație la care România a și ajuns, de altfel, în prezent. De aceea, recent, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că: „Nu trebuie să mai facem importuri, mai cu seamă în domeniul construcțiilor de mașini, decît prin acorduri de compensație din același domeniu“³⁾.

Reducerea ponderii mașinilor și utilajelor în totalul importului a fost însoțită de sporirea corespunzătoare a ponderii grupei produselor destinate acoperirii de nevoi ale industriei prelucrătoare cum sînt: combustibili, materii prime minerale, metal, pondere care a ajuns la 37,7% în 1978 față de 31,4% în 1965. Dinamismul industriei românești va necesita și în viitor importarea unor cantități însemnate de materii prime principale: petrol, minereu de fier, cărbune, cocs, minerale pentru îngrășăminte, bumbac, volumul actual al acestor importuri fiind recent menționat de secretarul general al partidului, ceea ce va face ca importul să sporească în cincinalul următor, așa cum, de altfel, s-a arătat și la Congresul al XII-lea, cu circa 45%.

Condițiile situației economice mondiale foarte complicate din ultima perioadă, ale agravării crizei economice, implicit a celei energetice, ale sporirii rapide a prețurilor unor materii prime de bază și mai ales ale purtătorilor de energie primară afectează în mod evident și situația economiei țării noastre. „Ținînd seama că România este o mare importatoare de materii prime, de petrol și alte surse de energie primară — a precizat tovarășul Nicolae Ceaușescu — aceasta a exercitat.. o influență negativă și ne-a cerut să facem eforturi serioase pentru a putea asigura realizarea dezvoltării patriei noastre în ritmurile pe care le-am realizat“⁴⁾. Se impun cu stringență, ca atare, eforturi sporite pentru reducerea volumului importului, îndeosebi prin creșterea mai accentuată a producției de petrol și alte surse energetice cît și prin reducerea substanțială a consumurilor materiale — economisirea strictă a tuturor resurselor.

EXPORTUL, care în perioada 1950—1979 a sporit de circa 30 de ori, de la 1,2742 miliarde lei valută la 43,5 miliarde lei valută are, spre deosebire de import, o influență în general dinamizatoare asupra creșterii economice. Desigur că și în această privință trebuie făcută precizarea că este vorba

¹⁾ Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Ed. politică, București, 1975, p. 174.

²⁾ Nicolae Ceaușescu — România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, Vol. 11, Ed. politică, București, 1975, p. 901.

³⁾ Nicolae Ceaușescu — Cuvîntare la Plenara C.C. al P.C.R. din 14—15 oct. 1980, Ed. politică, București, 1980, p. 32.

⁴⁾ Nicolae Ceaușescu — Cuvîntare la Plenara C.C. al P.C.R. din 14—15 octombrie, Ed. politică, 1980, p. 11.

de un export eficient, care susține creșterea venitului național, nu de un export de dragul exportului, care nu ține seama de cheltuielile naționale de muncă și care, în asemenea condiții, se poate transforma într-un canal de scurgere în exterior a venitului național. Tocmai de aceea, așa cum vom vedea în continuare, partidul și statul nostru s-au preocupat permanent de îmbunătățirea structurii exporturilor noastre, de creșterea continuă a competitivității produselor românești pe piața internațională. Depășirea dinamicii venitului național de către dinamica exportului, coeficient în creștere (numai în perioada 1965—1979 de la 1,24 ori la 2,10 ori) întărește concluzia anterioară, privind rolul sporit al exportului, demonstrând justetea politicii partidului nostru privind participarea din ce în ce mai activă a României la diviziunea internațională a muncii.

O altă posibilitate de evidențiere a rolului exportului în procesul creșterii economice o reprezintă și mărimea exportului aferent unei unități de venit național (calculat prin raportarea volumului exportului în lei valută la volumul venitului național în lei). Din calcule reiese că la fiecare leu venit național a corespuns în anul 1979 un export în lei valută mai mult decât dublu față de 1965, ceea ce reflectă rolul tot mai însemnat al comercializării în exterior a produselor românești odată cu progresul întregii țări. În paralel cu creșterea volumului exportului, s-a accentuat și calitatea acestuia, în sensul sporirii la export a ponderii produselor înalt prelucrate. Astfel, România, care datorită caracterului ei de țară agrară subdezvoltată economic, în preajma celui de al doilea război mondial exporta o cantitate neînsemnată de produse ale industriei prelucrătoare, în anii fărâșirii societății socialiste multilateral dezvoltate se afirmă tot mai mult pe piața externă cu produse industriale cu un înalt grad de prelucrare caracterizate printr-un nivel tehnic ridicat.

În cadrul grupei produselor prelucrate a crescut cu precădere ponderea grupei mașini și utilaje de la 3,2% în totalul exportului anului 1959 și 18,2% în 1965, la circa 30% în prezent. Faptul că față de anul 1950 când se exportau doar 11 tipuri de mașini s-a ajuns în prezent la câteva sute de familii de mașini și utilaje, absorbind peste 25% din producția de rulmenți, circa 20% din producția de mașini-unelte pentru așchiere metalelor, peste 60% din producția de tractoare, locomotive Diesel etc., evidențiază noul potențial al economiei românești de a exporta produse tot mai diversificate, de înaltă complexitate și tehnicitate, cu cote ridicate de plusprodus. Se consideră însă că exportul unor asemenea utilaje devine cu adevărat un factor puternic de stimulare a creșterii economice atunci când ponderea lor în producția industrială totală este depășită de ponderea deținută în totalul exportului. Urmărind evoluția corelației respective, între anii 1975—1978, constatăm că față de partea construcțiilor de mașini și prelucrării metalelor (fără subgrupa reparațiilor) care a reprezentat în producția globală 28,6% și respectiv 30,9%, ponderea acestora în structura exportului a fost de numai 25,3% și respectiv, 28,4%. De aceea, cu toată evoluția rapidă a exportului de mașini și utilaje, ponderea României în exportul mondial de asemenea produse este aproximativ jumătate față de ceea ce deține în grupa respectivă a producției mondiale. Tocmai de aceea eforturile trebuie continuate pentru asigurarea producției destinate exportului, în mod special la construcțiile de mașini. De aceea, cu referire și la acest sector, tovarășul Nicolae Ceaușescu evidențiază că: „Este necesar să se înțeleagă — și în sistă asupra acestei probleme — că nu putem asigura dezvoltarea noastră economică fără un export corespunzător“⁵⁾.

În structura exportului, partea materiilor prime și semifabricatelor, deși a scăzut substanțial, se menține totuși ridicată (în anul 1978, anumite sorturi de combustibil, materii prime și metale, dețineau 22,4%, iar materiile prime alimentare 5,7%), fapt ce subliniază necesitatea îmbunătățirii în continuare a structurii exportului în favoarea produselor cu grad ridicat de prelucrare, cu atât mai mult cu cât la această grupă prețurile pe piața internațională au evoluat mai lent comparativ cu materiile prime pe care le importăm.

Așa cum menționam, pentru ca activitatea de comerț exterior să contribuie efectiv și într-o măsură cât mai însemnată la creșterea economică, schimbul trebuie să se desfășoare în condiții de eficiență. „Nu putem să admitem ca pe calca comerțului exterior să se irosească o parte din plusprodusul poporului“⁶⁾ — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu. Teoria mar-

xistă a valorii și acțiunea legii valorii în relațiile internaționale demonstrează că valoarea națională a produselor, comparativ cu cea internațională, condiționează rolul comerțului exterior de factor al creșterii economice sau de canal de scurgere în exterior a unei părți din venitul național.

Intrucât elementele fundamentale pentru asigurarea eficienței comerțului exterior se referă la prețul extern și cheltuielile de producție și circulație efectuate pentru realizarea mărfurilor destinate exportului, obținerea unor prețuri superioare la nivelul celor mai bune de pe piața externă, la produse identice sau similare, concomitent cu diminuarea cheltuielilor de producție constituie mijlocul principal de mărire a aportului comerțului exterior la creșterea economică. În acest sens, potrivit indicațiilor secretarului general al partidului la Conferința de lucru de la C.C. al P.C.R. din luna mai și Plenara C.C. al P.C.R. din luna octombrie a.c., se impune, mai ales în cazul produselor pentru export, o productivitate sporită a muncii, reducerea în continuare a consumurilor materiale, cu deosebire la combustibili și energie, pe seama încheierii cât mai grabnice a lucrărilor de tipizare și normare, organizarea științifică a producției și muncii, îmbunătățirea și modernizarea tehnologiilor de fabricație, îmbunătățirea calității produselor, adaptarea permanentă a producției la cerințele pieței externe, eliminarea exporturilor acelor produse care datorită unor condiții nou apărute au o eficiență necorespunzătoare, perfecționarea în continuare a mecanismului economico-financiar, aplicarea mai hotărâtă a acestuia și în domeniul comerțului exterior, conform legislației în vigoare. Referindu-se la aceste probleme, tovarășul Nicolae Ceaușescu preciza: „Desigur, atrag atenția în primul rând construcțiilor de mașini ale țării produse au un rol hotărâtor în dotarea economiei naționale, au o pondere însemnată în export și au de făcut față unei concurențe destul de puternice pe plan internațional“⁷⁾.

Mai ales în condițiile actuale ale accentuării fenomenelor de criză și instabilitate economică pe plan mondial, ale creșterii accelerate a prețurilor unor produse de bază, devine din ce în ce mai acută și problema negocierii și încheierii unor contracte cât mai avantajoase, atât la import cât și la export, pe baza unei cât mai temeinice documentări asupra evoluțiilor și tendințelor condițiilor de pe piețele internaționale. Îmbunătățirea activității unor întreprinderi de comerț exterior prin trecerea la autoconducerea și autogestiunea economico-financiară în viitorul apropiat, potrivit recentelor documente de partid, are menirea de a perfecționa întreaga activitate de comerț exterior, de a spori eficiența economică a acestuia.

ÎN MOD NECESAR influența comerțului exterior asupra creșterii economice trebuie considerată și în legătură cu situația balanței comerciale și de plăți.

În acest punct de vedere, trebuie menționat că există un sold pasiv al balanței comerciale, ceea ce a influențat în mod negativ și balanța de plăți, sold care se ridică la 3 300 milioane lei valută în anul 1979. Cauzele unei atari situații sînt, pe lângă dimensiunile sporite ale importurilor, unele nerealizări la export și, desigur, creșterea considerabilă a prețurilor produselor primare pe piața mondială.

Este evident că perpetuarea unui asemenea dezechilibru între export și import este de natură să afecteze potențialul de dezvoltare al unei țări, deoarece pentru acoperirea deficitului este necesară recurgerea la credite externe. Iar situația existentă în prezent pe piața internațională a creditelor, dobînzile sămătorești care se percep (în medie de 10—12%, în unele perioade chiar de 20%), fac din datoria externă o povară pentru economie. Practic, anual, pentru fiecare miliard de dolari dăm din venitul național 120 milioane de dolari. De aceea, secretarul general al partidului subliniază: „Este necesar să acționăm acum cu toată forța pentru ca, într-o perioadă cât mai scurtă, să punem capăt acestei situații pentru că, în fond, prin lăbînzi dăm o parte din venitul național băncilor, marii finanțieri din străinătate“⁸⁾. În aceste condiții apare deosebit de prețioasă indicația dată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, de fapt o adevărată modalitate practică de acțiune în vederea echilibrării balanței comerciale și de plăți a țării noastre: „În ce privește sarcinile de import ele trebuie considerate maxime... Sarcinile de export trebuie considerate minime și toți trebuie să acționăm, să depunem eforturi, pentru a găsi noi surse de export în vederea asigurării echilibrului balanței de plăți... Avem în vedere ca, într-un anumit număr de ani, să lichidăm datoria externă, să nu mai recurgem la credite. Trebuie să acționăm în așa fel încît cincinalul viitor să fie hotărâtor și din acest punct de vedere“⁹⁾. Un comerț exterior astfel articulat, un adevărat comerț pentru dezvoltare, este o condiție esențială pentru accelerarea creșterii economiei naționale, pentru reducerea decalajelor care ne despart de statele avansate ale lumii.

Angelica M. VRABIE
Galati

⁵⁾ Nicolae Ceaușescu — Cuvîntare la Plenara C.C. al P.C.R. din 14—15 octombrie 1980, Ed. politică, București, 1980, p. 15.

⁶⁾ Nicolae Ceaușescu — România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 4, Ed. politică, București, 1979, p. 28.

⁷⁾ Nicolae Ceaușescu — Cuvîntare la Plenara C.C. al P.C.R. din 14—15 octombrie 1980, Ed. politică, 1980, p. 19—20.

⁸⁾ Nicolae Ceaușescu — Cuvîntare la Plenara C.C. al P.C.R., 14—15 oct. 1980, Ed. politică, p. 32.

⁹⁾ Nicolae Ceaușescu — Cuvîntare la Sedința plenară lărgită a Consiliului Național al Oamenilor Muncii, 13 iunie 1980, Ed. politică, București, 1980, p. 37.

IN CONDIȚIILE economiilor rămase în urmă, după opinia profesorului indian Raj, „creșterea ofertei de bunuri de consum” va putea fi realizată prin „expansiunea, pe cât de mult posibil, a producției casnice și manuale”, proces apt să contribuie, în măsură însemnată, la asigurarea hranei populației, la creșterea puterii de cumpărare și ocuparea forței de muncă din mediul rural. „Dezvoltarea industriilor de bază” se află, după părerea sa, în sarcina sectorului public, iar „producția de uzină a bunurilor de consum” trebuie dezvoltată în mod deosebit, cind este necesară „pentru creșterea ofertei de anumite bunuri esențiale (antibiotice, medicamente fine etc), sau pentru export”.³⁾

A. Chandavarkar, analizind creșterea economică în țările lumii a treia – „remarcabilă” după părerea sa ca ritm anual al produsului național brut (P.N.B.) dar „insuficientă pentru a face să scadă numărul absolut al oamenilor fără ocupație efectivă” – demonstrează existența unui „conflict posibil între obiectivele producției și cele ale ocupării forței de muncă în țările mai puțin dezvoltate în care există o abundență relativă de mină de lucru și o penurie relativă de capital”. De aceea, în optica sa, determinant în stabilirea structurii producției și a tehniciilor acesteia este „elementul ocupării”. Din acest unghi de abordare, el relevă valențele reale ale industriilor mici și mijlocii, ale ocupațiilor meșteșugărești din mediul rural. „Imense posibilități pentru a satisface cerințele consumatorilor locali și pentru export se oferă în țările mai puțin dezvoltate prin producția de articole a căror fabricație cere o proporție mare de mină de lucru – scrie acesta. Este posibil să se facă față anumitor nevoi de bunuri esențiale (alimente, îmbrăcăminte și locuințe) prin substituție, adică folosind orez pisat manual în locul celui pisat în uzină, stofe țesute cu mina în locul textilelor făcute cu mașina, case de

Considerații privind rolul industriilor mici și mijlocii în procesul de modernizare a economiilor rămase în urmă (II)

lemn sau cărămidă în locul cărărilor din beton etc.”⁴⁾.

În concepția economiștilor indieni amintiți, problema reală este deci nu opțiunea exclusivistă, tranșantă, ci stabilirea de priorități, de ritmuri și modalități de dezvoltare a sectoarelor, a ramurilor, a tehnicilor etc. Insistind asupra ideii că „nici o soluție în afara industrializării și utilizării tehnologiei moderne” nu poate fi dată creșterii economice în țările rămase în urmă, Baljit Singh precizează că ritmul industrializării nu este totuși „deplin independent” de ritmul expansiunii agriculturii și industriilor rurale, „ritmul proporțional (dar nu egal) al acestora fiind o condiție necesară a industrializării”⁵⁾. În același sens, prof. K.N. Raj susține că „nu este corect să gândim că o strategie care dă multă importanță dezvoltării «industriilor grele» (în înțelesul de industrie de cărbuni, electricitate, fier, oțel, ciment, chimică) implică în mod necesar neglijarea agriculturii”⁶⁾.

Evoluția din ultimele două decenii a economiei Indiei atestă, în viziunea

acestor autori, tocmai urmările nefaste ale adoptării unei strategii care a subevaluat activitățile din mediul rural. După cum apreciază Pradham Prasad, „relativa stagnare” a acestora a avut „consecințe foarte grave pentru dezvoltarea generală. Creșterea insuficientă de bunuri de consum și de materii prime agricole pentru industrie a avut un efect paralizant asupra dinamicii economice a țării, a avut ca rezultat o scurgere imensă de avuție prin schimburi externe și o dependență crescută față de asistența din exterior”⁷⁾.

Prin această prismă se poate înțelege și o altă idee, frecvent exprimată și cu o acceptare mai largă în rândul economiștilor indieni, ideea corespunzător căreia începutul modernizării economiilor în curs de dezvoltare, și implicit al industrializării lor, nu poate fi rupt de promovarea agriculturii și a industriilor mici și mijlocii, a industriilor sătești, a meșteșugurilor tradiționale.

Este util, credem, să precizăm ce înțeleg economiștii amintiți prin industria mică și mijlocie, prin ocupații tradiționale artizanale. Este vorba în primul rând de acel fel de industrie care se desfășoară în ateliere (sau chiar fabrici și uzine) cu un număr redus de lucrători (de obicei sub 20), servind de regulă prelucrării produselor agricole, adesea și pentru a preveni deteriorarea lor și chiar pentru a stimula „cultivarea mai diversificată a pământului”. Ca atare, aceste unități funcționează, îndeosebi, în mediul rural, deși uzine mici, prelucrătoare de produse primare pot fi și la orașe. Această „industrie sătească”, aceste „fabrici de țară” folosesc predominant o tehnologie meșteșugărească, transmisă din generație în generație, de cele mai multe ori fără să apeleze la energie mecanizată și este răspândită în producția alimentară, textilă (țesături, confecții), pielărie, construcții, olărit ș.a. Economiștii

FIȘE

SEPTIMILU CHELCEA, IOAN MĂRGINEAN,
ȘTEFAN ȘTEFĂNESCU, CĂTĂLIN ZAMFIR, MIHAI ZLATE

Dezvoltarea umană a întreprinderii

Coordonator:
CĂTĂLIN ZAMFIR

● În concepția partidului nostru omul reprezintă factorul de bază capabil să traducă în practică amplul program de perfecționare a conducerii activității economico-sociale, de ridicare continuă a calității în toate sectoarele vieții sociale. Lărgirea democrației socialiste, promova-

rea fermă a principiilor autoconducerii muncitorești și ale autoștiinței economico-financiare constituie o dovadă de netăgăduit în acest sens. Totodată, pe măsura perfecționării cadrului organizatoric de desfășurare a activității, a sarcinilor noi ale procesului de dezvoltare, însuși factorul uman înregistrează importante mutații în planul relațiilor sociale, în planul conștiinței. Unor asemenea aspecte, a căror cunoaștere este indispensabilă pentru asigurarea progresului, le este consacrat volumul recent apărut la Editura Academiei „DEZVOLTAREA UMANĂ A ÎNTEPRINDERII”. Autorii – S. Chelcea, I. Mărgineanu, Șt. Ștefănescu, C. Zamfir, M. Zlate – s-au oprit asupra problemelor ce privesc factorul uman la nivel de întreprindere. În volum sînt expuse o serie de considerații asupra unor aspecte lega-

de constituirea și desfășurarea activității în colectivele de muncă industriale, de stilul de conducere, privind influența factorilor organizatorici asupra relațiilor psihosociale etc. etc – așa cum au rezultat ele în urma unor aprofundate investigații de teren.

Agricultură

● Agricultura va constitui unul dintre factorii cei mai însemnați în procesul de trecere de la stadiul de țară cu economie mediu dezvoltată la cel de societate industrială avansată, subliniază E. Cizmădia în articolul ELEMISZER-GAZDASAGUNK A 80-AS EVTIZED KUSZÖBEN (Economia alimentară a Ungariei la pragul deceniului '80), inserat în numărul 5 al publicației KOZ-GAZDASAGI SZEMLE. Această apreciere vizează deopotrivă capacitatea agriculturii și, implicit,

a industriei alimentare de a răspunde exigențelor tot mai înalte ale populației privind asigurarea unei alimentații optime, rațional dimensionate și posibilitatea acestor sector de a contribui eficient la export.

Pentru a răspunde sarcinilor de perspectivă se prevede ca agricultura maghiară să rezolve o serie de probleme specifice actualei etape. Între ele, autorul menționează oportunitatea de a fi dezvoltate atât unitățile agricole de dimensiuni mari cât și cele de dimensiuni mici; creșterea eficienței utilizării fondurilor fixe – nivelul acestuia situându-se sub cel înregistrat în industrie; creșterea mai accentuată a activităților de mică industrie.

Manifestări științifice

● În Capitală își deschide astăzi lucrările cel de-al II-lea Simpozion național de ingineria sistemelor și cibernetica indus-

indieni au, de asemenea, în vedere meșterii și „artiștii” țărani individuali, independenți, cu ateliere familiale, cu meserii și artă tradiționale, ca și activitatea casnică desfășurată (acasă) atît pentru nevoile familiei cît și pentru o anume comercializare. Toate acestea pot fi, incontestabil, după părerea lor, „sursă de locuri de muncă”, „sursă de venituri”, „sursă de ofertă de produse” și implicit „sursă de cerere de produse”.

Argumentînd extinderea industriilor mici și mijlocii, economiștii indieni sînt conștienți și de faptul că trecerea de la economia rurală la cea industrială presupune investiții uriașe de capital, forță de muncă de un anume grad de calificare și specializare, investiții sociale determinate de migrarea populației de la sate la orașe, importuri masive de mașini, echipamente etc. „Dezvoltarea industrială cere fonduri mari de investiții pe persoană, scrie P. Prasad. Țara va avea nevoie de o sumă colosală de resurse dacă încearcă să transfere numai 10% din populația sa din agricultură în industrie”.⁸⁾

Astfel, pe fondul susținerii necesității creării unei economii moderne, industrializate, autorii indieni relevă avantajele pe care le presupune extinderea industriilor mici și mijlocii prin excelență la sate. Asupra lor merită, spun ei, să se mediteze, mai ales vis-a-vis de problemele cu care se confruntă India și țările care, ca și ea, se află în curs de dezvoltare. Industriile mici și mijlocii, sectoarele artizanale sînt „mai intensive de forță de muncă”, respectiv „mai puțin intensive de capital”; utilizează mai bine, decît industria mare, resursele de forță de muncă existente, deoarece necesarul de forță de muncă pentru aceeași producție este mai mare; au nevoie de forță de muncă cu nivel – relativ – mai scăzut de instrucție și de pregătire profesională;

formează forța de muncă cu calificarea necesară, ca și personal de conducere într-un timp scurt; permit mobilizarea economiilor locale pentru scopuri productive; se pot adapta mai ușor la piețele și resursele locale (de materii prime), realizează economii la cheltuielile cu transporturi, permit descentralizarea industriilor și implicit reducerea decalajelor regionale ș.a.

Așa cum reiese însă din scrierile economiștilor indieni, avantajele acestor industrii sînt potențiale, transformarea lor în realitate și, ca atare, funcția lor eficientă în procesul dezvoltării societăților rămase în urmă poate să aibă loc doar cu condiția unei treptate și continue perfecționări a tehnologiilor, a folosirii intensive a utilajului și a timpului de lucru, a creșterii alfabetizării și pregătirii lucrătorilor etc. În optica respectivă, statului îi revine un rol major atît în sprijinirea și promovarea activităților din mediul sătesc cît și în eficientizarea lor. Statul este cel care trebuie să asigure condiții pentru realizarea unei producții mai mari și mai bune, pentru stabilitatea veniturilor și locurilor de muncă, pentru creșterea consumului familial, pentru înlăturarea piedicilor din calea extinderii acestor industrii.

În majoritatea studiilor se pune accent pe orientarea programelor de formare profesională și în scopul dezvoltării artizanatului și micii industrii; se promovează ideea integrării treptate a acestor activități în sectoarele moderne (datorită pregătirii lucrătorilor și îmbunătățirii de gestiune). Deopotrivă este subliniată cerința ca statul să acorde împrumuturi, „în condiții de favoare”, să asigure furnizarea de tehnici perfecționate și de asistență, comenzi preferențiale ș.a. V.K.V. Rao subscie și la necesitatea asigurării unui „control al statului în sfera distribuției bunurilor și serviciilor”, apropiindu-se

prin aceasta de ideile lui M. Ahluwalia și V. V. Bhatt referitor la cîmpul de intervenție a puterilor publice, care ar trebui să includă politica veniturilor și politica de reglementare și control a prețurilor produselor, serviciilor, capitalului, ca și a salariilor.

V. V. Bhatt, plecînd de la faptul că „nivelul veniturilor în industria mare” din mediul urban este de cîteva ori mai mare decît „nivelul celor din sectorul tradițional” și de la „condițiile de viață grele ale micilor fermieri și meșteșugari”, pune un accent deosebit pe necesitatea înlăturării unor transformări sociale, structurale, a adoptării unor obiective sociale în mediul rural, pe reglementarea de către stat a venurilor în favoarea celor mai desmoștenite pături ale populației.

Reconsiderarea rolului și pozițiilor industriei mici și mijlocii, a industriilor sătești și a meșteșugurilor în conceptul de modernizare a economiilor rămase în urmă, ca și evaluarea locului lor în strategia imediată a dezvoltării prezintă, fără îndoială, dincolo de anumite limite, atribute de luciditate și realism.

Eufrosina IONESCU

¹⁾ K.N. Raj : „Linkages in industrialization and development strategy : some basic issues”, Journal of development planning, no. 8, U.N. New York, 1975, p. 113.

²⁾ A. Chandavarkar : „Plus de croissance ou plus d'emploi? Un défi pour le tiers monde”, Finance et développement, tome 9, no. 2, 1972, p. 32, 33.

³⁾ B. Singh : „A planned market economy — India's model”, Studies on developing countries No 6, Center for Afro-Asian research of the Ungarian Academy of Sciences, Budapest, 1969, p.4.

⁴⁾ K.N. Raj : Op. cit. p. 113.

⁵⁾ P.H. Prasad, „Limits to investment planning”, Economic theory and planning”, Calcuta. Oxford University Press, 1974, p. 263, 264.

⁶⁾ Idem p. 263.

tială, sub egida Institutului politehnic București — catedra de Organizare și conducere industrială. Simpozionul își propune să realizeze o sinteză a celor mai recente și semnificative rezultate obținute în învățămînt, cercetare, proiectare tehnologică și producție, precum și detalierea orientărilor de viitor în legătură cu : cibernetică industrială; ingineria sistemelor industriale; sistemele informatice pentru conducere; organizarea sistemelor industriale; energia și mediul; progresul tehnic și eficiența în sistemele industriale. Pe parcursul a trei zile vor fi prezentate 240 de comunicări. În afara dezbaterilor în cadrul celor 6 secțiuni, sînt programate mese rotunde avînd ca teme : perfecționarea structurii secțiilor mecano-energetice și gospodărirea rațională a consumurilor energetice din cadrul întreprinderilor industriale; utilizarea minicalculatoarelor în organizarea producției și

în procesul de învățămînt; participarea tinerilor specialiști din unitățile industriale la perfecționarea activității de organizare și conducere; perfecționarea pregătirii disciplinelor de Organizare și conducere a întreprinderilor și Sisteme informatice și analiza activității întreprinderilor, în concordanță cu noul mecanism economico-financiar.

● Institutul de economia comerțului interior și a turismului a organizat la București și Brașov, în zilele de 12-14 decembrie, o sesiune de comunicări științifice urmată de o aplicație în teren avînd ca temă serviciile suplimentare în activitatea de turism. Cele 34 de comunicări au abordat diverse aspecte organizatorice și economice ale dezvoltării, diversificării și modernizării serviciilor oferite în cadrul prestațiilor turistice, atît pentru mai buna satisfacere a cerințelor oamenilor muncii în acest domeniu, cît și pentru sporirea aportului va-

lutar prin valorificarea posibilităților pe care țara noastră le posedă pentru turismul internațional.

● South-Sud. Sub această denumire își anunță apariția o nouă publicație — subintitulată „THE THIRD WORLD MAGAZINE” (Revista Lumii a treia) — consacrată problemelor țărilor în curs de dezvoltare, al cărei număr

FIȘE

inaugural a fost lansat în luna octombrie a acestui an. Revista își propune să acopere o gamă largă de probleme : politice, economice, sociale, informațiile fiind, la rîndul lor, prezentate într-o varietate de stiluri publicistice. Astfel, potrivit cadrului problematic în care și-a cantonat preocupările, revista prezintă în primul său număr un grupaj de articole — studiu privind relațiile financiare internaționale și poziția țărilor în curs de dezvoltare în acest sistem, o serie de materiale documentare asupra evoluțiilor consemnate în economiile unor țări în curs de dezvoltare — Brazilia, India, Salvador etc. —, precum și numeroase note și comentarii pe marginea unor evenimente internaționale.

REZULTATE ȘI PRIORITĂȚI LA CONFLUENȚA A DOUĂ DECENII ALE O.N.U. PENTRU DEZVOLTARE

S-AU IMPLINIT, recent, 20 de ani de la adoptarea în cadrul O.N.U. a Declarației cu privire la acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale. În toată această perioadă România a militat activ pentru dezvoltarea liberă, independentă — atât pe plan politic, cât și economico-social — a noilor state apărute pe harta globului.

Atașamentul țării noastre la această cauză justă, la eforturile care trebuie depuse în direcția rezolvării problemelor majore ale lumii con-

temporane — între care un loc central îl ocupă eliminarea disparităților de dezvoltare economică între țările lumii — este, o dată în plus, puternic afirmat în mesajul tovarășului Nicolae Ceaușescu adresat cu prilejul acestei aniversări Adunării Generale a O.N.U., mesaj care s-a bucurat de un viu interes în rândul participanților la dezbateri. În mesaj se arată că România acordă „o însemnată deosebită întărire colaborării cu noile state independente, cu toate țările în curs de dezvoltare,

cu statele nealiniate, în lupta pentru lichidarea politicii imperialiste și neocoloniale, de reimpărțire și consolidare a sferelor de influență, pentru apărarea independenței și libertății, pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale, bazată pe deplina egalitate și echitate“. Această colaborare este imperios necesară în contextul în care în lume persistă numeroase probleme, inclusiv de natură economică, ce își așteaptă rezolvarea.

NE AFLĂM, astăzi, la confluența a două Decenii — al II-lea și al III-lea — ale Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, moment care, în contextul problemelor economice acute cu care continuă să fie confruntate majoritatea țărilor lumii, dar în special cele în curs de dezvoltare, incită la unele reflecții pe marginea împlinirilor și, din păcate, mai ales a neîmplinirilor în ceea ce privește atenuarea și, în cele din urmă, eradicarea gravelor decalaje economice care caracterizează lumea contemporană.

Este de netăgăduit faptul că anii '70 evidențiază conștientizarea tot mai largă a majorității țărilor, a popoarelor, a opiniei publice mondiale asupra necesității reducerii și eliminării decalajelor dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, obiectiv central al procesului de făurire a unei noi ordini economice internaționale. Mărturie a acestor eforturi stă adoptarea de către Națiunile Unite a unor importante documente cu caracter programatic — Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor, Declarația și Programul de acțiune privind edificarea unei noi ordini economice internaționale — documente menite să contureze mai exact cadrul de desfășurare a preocupărilor statelor în vederea soluționării treptate a problemelor subdezvoltării, ale inechității în relațiile economice internaționale. Documentele respective continuă, însă, să reprezinte și în prezent, pentru unele țări, simple declarații de intenții, nici pe departe urmate de acțiuni concrete, coerente, angajante și eficiente în direcția făuririi unei noi ordini economice internaționale; o analiză chiar și sumară arată că, în anii din urmă, asistăm la deteriorarea continuă a situației economice internaționale, la multiplicarea și agravarea crizelor globale, la înrăutățirea sensibilă a pozițiilor economice ale țărilor în curs de dezvoltare.

Pe fondul ansamblului acestor elemente, care este „bilanțul“ ultimilor 10 ani pentru țările în curs de dezvoltare, în preajma debutului celui de-al III-lea Deceniu al O.N.U. pentru Dezvoltare ?

Adâncirea decalajelor economice

ÎN CIUDA EFORTURILOR întreprinse pentru a face față problemelor dificile cu care au fost confruntate, precum și a unor rezultate parțiale obținute în această direcție, în deceniul pe care de a se încheia țările în curs de dezvoltare, în ansamblul lor, nu au marcat decât ritmuri modeste ale creșterii economice. Cu excepția celor exportatoare de țitei, țările în curs de dezvoltare au înregistrat în deceniul 1970—1980 ritmuri medii de creștere economică, nu numai insuficiente pentru eliminarea cauzată a subdezvoltării, dar chiar sensibil mai reduse în comparație cu cele din deceniul anterior (5,1% față de 10,7%); cauzate de creșterea demografică, aceste ritmuri sînt insuficiente mai puțin să se are în vedere creșterea economică exprimată prin produsul național brut pe locuitor.

Creșterea P.N.B. și a P.N.B./locuitor în țările în curs de dezvoltare în deceniile 1960—1970 și 1970—1980 — ritmuri medii anuale; în % la prețurile din 1977 —

	P.N.B.		P.N.B./locuitor	
	1961-1970	1971-1980	1961-1970	1971-1980
Total țări în curs de dezvoltare	5,6	5,3	3,1	2,9
din care :				
— Țări importatoare de țitei	5,6	5,1	3,1	2,7
din care :				
— Țări cel mai puțin dezvoltate	4,1	3,3	1,6	0,9
— Țări exportatoare de țitei	5,5	6,1	2,8	3,5

Sursa : calcule și estimări ale Băncii Mondiale.

În atari condiții, nu poate fi vorba decât de o prelungire în timp a „supraviețuirii“ economiilor naționale în stare de subdezvoltare, nicidecum de punerea în practică a unor strategii efective de dezvoltare la nivelul fiecărei țări, strategii împiedicînd opțiuni majore în orientarea și reorientarea sectorială și globală a proceselor de dezvoltare economică la nivel național, care să permită atingerea unor obiective fixate pe termen mediu și lung. Așa se și explică de ce, de exemplu, industria prelucrătoare nu este în măsură să contribuie, pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare, decât cu circa 19% la formarea produsului intern brut (și numai cu 9% în cele mai puțin dezvoltate țări).

Este adevărat faptul că, pe parcursul ultimului deceniu, majoritatea țărilor în curs de dezvoltare — și în special cele mai puțin dezvoltate dintre ele — au devenit principalele victime ale situațiilor de criză pe plan mondial, ale majorării cu mult peste limitele economice justificabile a prețurilor țiteiului, ale incertitudinilor în domeniul prețurilor materiilor prime de bază, ale recrudescenței protecționismului. Tot atât de adevărat este însă și faptul că creșterea economică nu a fost în suficientă măsură susținută de mobilizarea eforturilor proprii (ponderea investițiilor în produsul intern brut fiind încă scăzută : 24% la nivelul ansamblului țărilor în curs de dezvoltare și numai 16% în cazul celor mai puțin dezvoltate dintre ele) și nici de respectarea angajamentelor țărilor dezvoltate în ceea ce privește ajutorul public pentru dezvoltare (care a reprezentat numai 0,3% față de 0,7% din P.N.B. al acestora, așa cum se stabilise prin strategia pentru cel de-al doilea Deceniu — 1970-1980 — al O.N.U. pentru Dezvoltare). Ca urmare, prin ritmul său total insuficient, creșterea economică nu numai că nu a contribuit la atenuarea decalajelor existente față de țările dezvoltate, ci a condus, din păcate, la adâncirea în continuare a acestora.

Schimburile comerciale și povara datoriei externe

ÎN PLANUL comerțului internațional, deceniul 1970—1980 a marcat o diminuare a ritmului de creștere a volumului aces-

tuia, de la 8% la 6%. De remarcat este faptul că ritmul mediu de creștere (5,4%) a volumului exporturilor țărilor în curs de dezvoltare s-a situat sub acest nivel mediu, în scădere pronunțată față de deceniul anterior, ceea ce, practic, a antrenat o diminuare relativă a participării țărilor sărace la schimburile comerciale internaționale. Această tendință iese cu și mai mare pregnanță în evidență dacă nu se iau în calcul exporturile de țifei ale țărilor în curs de dezvoltare producătoare. Mai mult, referindu-ne cu precădere la țările cel mai puțin dezvoltate, se observă că volumul exporturilor lor a înregistrat chiar o scădere, de aproape 1%, în anii '70.

O situație cu totul nesatisfăcătoare se remarcă în privința participării țărilor în curs de dezvoltare la comerțul mondial cu produse manufacturate, domeniu în care, pe baza planului de acțiune de la Lima (1975), se preconiza sporirea ponderii acestor țări la 30% până în anul 2000, dar unde ceea ce s-a realizat până în prezent nu îndrituiește în nici un fel posibilitatea atingerii obiectivului stabilit. Astfel, țările în curs de dezvoltare nu furnizează în prezent decât aproape 8% din exporturile mondiale de astfel de produse, acestea din urmă ne-reprezentând decât circa 17% — pondere în scădere ușoară față de sfârșitul deceniului trecut — din exporturile totale ale țărilor respective. Și aici trebuie menționat că, în fapt, majoritatea țărilor în curs de dezvoltare au marcat regres pe această linie, căci aproximativ 77% din exporturile totale de produse manufacturate ale acestor țări erau realizate, la nivelul anului 1978, de numai 10 dintre ele.

Protecționismul tot mai accentuat adoptat de țările dezvoltate la importul din țările în curs de dezvoltare și-a adus o contribuție de netăgăduit la frinarea desfacerilor în străinătate ale țărilor mai puțin dezvoltate. În același sens au acționat și fluctuațiile masive de prețuri la unele materii prime nepetroliere de primă importanță. Astfel, fluctuația medie, de la an la an, a prețurilor pentru 33 produse nepetroliere incluse în Indicele Băncii Mondiale al prețurilor produselor primare — care a fost de 4,7% în perioada 1951—1960 și de 4,8% între 1961—1970 — a crescut la 12,4% în cursul perioadei 1971—1980; fluctuațiile au fost mai acute în anii '70 pentru toate grupele de produse, însă mai pronunțate pentru produsele alimentare (15,8%).

Paralel cu situația nesatisfăcătoare din domeniul exporturilor, volumul valoric al importurilor a continuat să crească, uneori în ritmuri sustinute, ca urmare, în special, a creșterii galopante a prețurilor la țifei, precum și a majorării inflaționiste a prețurilor produselor prelucrate provenind din țările dezvoltate.

Creșterea exporturilor țărilor în curs de dezvoltare în deceniile 1961—1970 și 1971—1980

— ritmuri medii anuale, în % —

	1961—1970	1971—1980
Total exporturi mondiale din care :	7,8	6,0
— total exporturi țări în curs de dezvoltare din care :	6,5	5,4
— total exporturi țări cel mai puțin dezvoltate	5,0	—0,8*

*) Perioada 1970—1978

Sursa : calcule și estimări ale Băncii Mondiale

În condițiile deteriorării raportului de schimb, ca urmare a majorărilor fără precedent ale prețurilor țifeiului și produselor petroliere și a creșterii prețurilor produselor manufacturate importate, paralel cu încetinirea sensibilă a creșterii exporturilor, țările în curs de dezvoltare (în afara celor producătoare de petrol) s-au văzut confruntate, pe tot parcursul deceniului, cu deteriorări profunde ale situației plăților externe. Astfel, deficitul global al balanțelor plăților curente a înregistrat un ritm de creștere amețitor, majorându-se de la circa 8,3 miliarde dolari în 1970 la peste 39 miliarde dolari în 1975 și, conform estimărilor, la aproximativ 43 miliarde dolari la finele anului 1979. Cvintuplarea soldului negativ al plăților curente și-a pus în mod nemijlocit amprenta asupra procesului de dezvoltare din țările respective, acestea fiind puse în situația de a încerca o serie de reconsiderări și reajustări ale obiectivelor de dezvoltare, în limitele unor marje de manevră foarte înguste, care s-au concretizat, practic, în „blocarea” procesului de dezvoltare prin reducerea masivă a investițiilor destinate acestui scop.

Situația și așa precară a resurselor financiare ale țărilor în curs de dezvoltare, agravată de acumularea unor deficite masive în plățile cu străinătatea și de insuficiența asistenței financiare externe, a dus la o accentuare a necesității acestor

țări de a apela la finanțare externă în condiții departe de a fi avantajoase pentru susținerea dezvoltării lor economice (termene de rambursare mai reduse și rate nominale ale dobânzilor mai înalte decât în trecut).

În aceste condiții, nu este deloc surprinzător faptul că datoria externă contractată de țările în curs de dezvoltare din surse oficiale și private (în valută străină) a crescut între începutul anului 1971 și sfârșitul lui 1979 de 6 ori (în termeni nominali), atingând nivelul estimat de 376 miliarde dolari. De asemenea, serviciul datoriei externe a crescut în mod corespunzător, de la 9,4 miliarde dolari în 1971 la un nivel estimat de 69 miliarde dolari în 1979; rezultă, prin urmare, că, dacă la începutul deceniului sumele necesare rambursării datoriei externe reprezentau circa 6,5% din totalul veniturilor în devize obținute de aceste țări din exporturi, la sfârșitul perioadei acestea „înghiteau” peste 1/4 din veniturile astfel realizate!

★

IATĂ, așadar, foarte succint, tabloul economic al țărilor în curs de dezvoltare la finele celui de-al doilea Deceniu al O.N.U. pentru Dezvoltare și în preajma unei noi perioade de 10 ani care se dorește a reprezenta un nou pas, de data aceasta efectiv, pe calea reducerii decalajelor economice din lumea contemporană, pe calea realizării unei noi ordini economice. Obiectiv care poate părea ambițios, date fiind experiența de până în prezent, precum și rezultatele nesatisfăcătoare ale ultimei sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrată noii ordini economice internaționale, dar imperios necesar în contextul actual al economiei mondiale.

Tocmai de aceea se impune, în primul rând, renunțarea de către țările dezvoltate la încercările de a segmenta și de a limita rezolvarea marilor probleme economice ale lumii contemporane fie la nivelul unora sau altora din organismele internaționale specializate — care nu permit abordarea coerentă a ansamblului acestor probleme —, fie la nivelul unor cercuri restrinse, care să excludă majoritatea țărilor de la procesul de luare a deciziilor. Această renunțare trebuie să creeze posibilitatea adoptării — în cadrul actualei sesiuni ordinare a Adunării Generale a O.N.U. — a deciziei privind lansarea neîntârziată a negocierilor globale în problemele energiei, materiilor prime, comerțului, dezvoltării, precum și relațiilor valutar-financiare. O astfel de decizie ar conferi cu totul alte dimensiuni și alt cadru — mai propice — punerii în practică a celei de-a III-a strategii internaționale a dezvoltării pentru deceniul 1981—1990.

Este necesar, în al doilea rând, să se găsească modalitățile și căile cele mai potrivite pentru realizarea efectivă a obiectivelor înscrise în noua strategie internațională pentru dezvoltare și anume, între altele: atingerea unui ritm mediu anual de creștere a produsului intern brut de cel puțin 7% și de dezvoltare a industriei prelucrătoare de minimum 9% pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare; alocarea, în scopul investițiilor, până în 1990, a circa 28% din P.I.B. anual al acestor țări; realizarea și, pe cât posibil, depășirea obiectivului de alocare de către țările dezvoltate a 0,7% din produsul lor național brut ajutorului public pentru dezvoltare în condiții avantajoase.

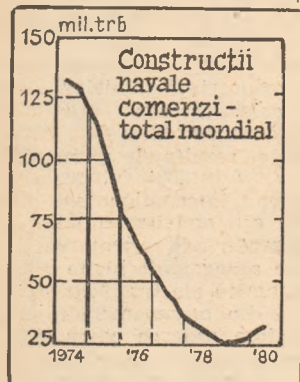
Obținerea unor rezultate concrete pe linia reducerii, și, în cele din urmă, eliminării gravelor decalaje economice din lumea contemporană implică însă abordarea realistă și soluționarea ansamblului acestor cerințe imperioase, ceea ce necesită, din partea tuturor țărilor lumii, dovada voinței lor politice cu privire la angrenarea plenară în procesul de edificare a unor noi relații economice între state.

Căci, așa cum arăta secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — În Mesajul adresat Adunării Generale a O.N.U. — referindu-se la rolul Organizației Națiunilor Unite, al instituțiilor ei specializate, la sarcinile care revin tuturor statelor membre, este necesar să se „acționeze cu mai multă hotărâre pentru lichidarea stării de subdezvoltare pentru statornicirea unor raporturi de colaborare echitabile între toate țările, care să stimuleze progresul economic, tehnologic și social al întregii omeniri, și în special al țărilor rămase în urmă, pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale”. Aceasta este, dealtfel, poziția constantă a României, afirmată în numeroase ocazii, în sensul că țara noastră nu privește acest proces istoric complex care este făurirea noii ordini economice internaționale ca o confruntare între diferite state sau grupuri de state, ci ca o colaborare strânsă între toate acestea, indiferent de nivel de dezvoltare și de orînduire socială, în scopul soluționării în comun a stringentelor probleme economice ale contemporaneității.

Adrian CONSTANTINESCU
Costea MUNTEANU
Institutul
de economie mondială

Inceput de revenire în construcțiile navale

ULTIMELE statistici indică începutul unei reveniri în industria construcțiilor de nave. Volumul comenzilor pe ansamblul țărilor nesocialiste a crescut cu 1,6 mil. trb în trimestrul II, ajungând la 32,5 mil. trb (comparativ cu nivelul record de 133,4 mil. trb din martie 1974 și nive-

Sursa: Lloyd's Register of Shipping

lul minim de 25,1 mil. trb înregistrat în martie 1979). Pe lista principalilor beneficiari figurează Japonia (cu comenzi însumând 12 mil. trb), urmată de Brazilia (2,3 mil. trb), Coreea de Sud (2,2 mil. trb), Spania (1,9 mil.) și Polonia (1,7 mil. trb).

Se constată continuarea tendinței de declin a comenzilor pentru petroliere (acestea reprezentând 30,4% din total), paralel cu creșterea in-

teresului pentru nave destinate transportului în vrac.

Stocuri strategice

UN studiu al Comisiei senatoriale pentru energie din Congresul S.U.A. apreciază că Statele Unite trebuie să fie pregătite pentru o eventuală criză-șoc, impunându-se în acest sens atît acordarea planurilor și alianții săi occidentali cît și completarea rezervelor strategice de petrol. Studiul citat consideră că în următorii 10 ani este aproape certă o diminuare importantă în livrările mondiale de țiței — situație pentru care S.U.A. nu sînt încă de ajuns de pregătite în prezent. Astfel, depozitarea rezervelor de petrol în minele părăsite în Louisiana și Texas nu a progresat la nivelul dorit. După o perioadă de relativă stagnare, acțiunea de depozitare a fost reluată în august 1980 la o rată de 100 mii barili/zi, în prezent ajungîndu-se la nivelul de 135 mii barili/zi. Stocurile acumulate — de 100 mil. barili — sînt considerate drept total insuficiente, fiind necesar să se ajungă cel puțin pînă la 1 miliard barili, ceea ce ar asigura Statelor Unite o independență de cîteva luni în caz de forță majoră.

Stocurile de țiței ale țărilor occidentale dez-

voltate însumează în prezent 400 mil. t, respectiv echivalentul consumului lor numai pentru un interval de aproximativ o lună.

Producția mondială de hirtie

CAPACITATEA industriei mondiale a hirtiei este așteptată să crească simțitor în deceniul viitor și în special în cea de-a doua parte a sa — apreciază surse ale FAO. Pînă în 1984 capacitatea industriei de cherestea va crește cu 13,2%, la 155,1 mil. t, iar capacitatea de producție pentru hirtie și carton — cu 15,2%, la 221,5 mil. t.

Cea mai rapidă creștere este așteptată la capacitățile pentru tipărituri care, potrivit FAO, se vor majora cu circa 25%, respectiv cu 7 mil. t între 1979 și 1984. O extindere însemnată în această direcție va avea loc, în perioada menționată, în America de Nord, precum și America Latină și Finlanda. Capacitatea pentru tipărituri va înregistra o creștere de 4,6% pe an în medie, respectiv o rată dublă față de cea a ultimilor 5 ani.

În sectorul cherestelei cea mai rapidă creștere este așteptată la capacitatea de prelucrare mecanică care se va majora cu o rată anuală de 3,2% pe an.

Programe de dezvoltare

Mauritania: valorificare superioară a resurselor naturale

PENTRU valorificarea resurselor interne și impulsivitatea exporturilor (care în prezent acoperă numai aproximativ 50% din valoarea importurilor) cel mai important proiect de dezvoltare a economiei Mauritaniei este începerea exploatarea zăcămintelor de minereu de fier de la Guello el Rhein. Prioritatea absolută a acestui obiectiv este dublată de faptul că zăcămintele actuale de la Kedia d'Idjil și Tazadit — deși cu o producție în creștere acum — se vor epuiza în perspectiva anilor '90. Proiectul Guello va asigura în 1992 o producție de 12 milioane tone, iar în 1994 14 milioane tone. Rezervele de la Guello, formate din mai multe zăcămintele, sînt estimate în totalitatea lor la 1 miliard tone minereu de fier, din care 285 milioane tone zăcămintul Guello el Rhein — primul care va intra în exploatare și care necesită pentru aceasta investiții de 500 milioane dolari. Odată cu exploatarea noilor zăcămintele, economia Mauritaniei va intra într-o nouă etapă de dezvoltare prin începerea programului de realizare a industriei siderurgice proprii, concretizată în construirea primului combinat siderurgic al țării.

O importanță asemănătoare se acordă realizării unor noi proiecte agricole în scopul diminuării deficitului alimentar, cifrat în prezent la circa 3 miliarde ouguiya (41 ouguiya = 1 dolar). Cele mai importante dintre ele se referă la amenajarea unor sisteme de irigații reprezentînd în total circa 50 000 ha. În valea Senggalului, va fi încheiată în 1983 construirea barajului Dioma începută în 1980.

Pe locul al treilea în ordinea priorităților se află proiectul valorificării marilor bogății piscicole din apele maritime teritoriale, ceea ce va permite dezvoltarea progresivă a unei industrie naționale de exploatare și prelucrare a peștelui. Pentru valorificarea acestor resurse, în cursul anului 1980 a fost definită o nouă politică în domeniul pescuitului maritim care să favorizeze o mai mare participare a firmelor locale în pescuitul maritim și totodată să permită dezvoltarea unei industrie naționale de prelucrare a peștelui. În 1980 producția de pește este estimată la 332 000 tone, dar potrivit unui program elaborat în colaborare cu F.A.O. urmează să se ajungă în scurt timp la 532 000 tone pe an.

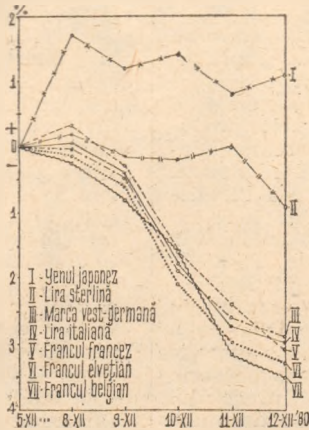
Relațiile economice româno-mauritanieni se desfășoară în cadrul unor acorduri comerciale, de credit și de cooperare economică. Deși pînă de curînd structura exporturilor românești se baza pe livrările de produse textile, materiale de construcții, produse alimentare sau articole de uz casnic, în cea a importurilor pe livrările de minereu de fier, o serie de acțiuni de cooperare din ultimii ani în domeniul minier, piscicol sau în industria materialelor de construcții aduc o contribuție substanțială la îmbunătățirea acestei structuri și deschid noi perspective de dezvoltare a relațiilor în viitor.

Marin FRĂNCU

EVOLUȚII MONETARE

ÎN SĂPTĂMÎNA 8-12 DECEMBRIE 1980 dolarul S.U.A. a continuat să înregistreze o puternică mișcare de depreciere față de restul valutei occidentale. Această evoluție a fost sprijinită în continuare de accentuarea tendinței de creștere a dobînzilor la dolarul S.U.A. pe piața internă (dobînda preferențială „prime rate” a atins nivelul de 20% p.a. precum și pe piața eurodepozitelor unde pentru perioada de o lună nivelul dobînzii s-a apropiat de 25% p.a.). În acest context sînt menționate și efectele pozitive datorate creșterii indicelui vânzării cu amănuntul cu 1,6% în luna noiembrie în S.U.A. Pe fondul tendinței de depreciere a dolarului s-au resimțit intervențiile repetate ale diverselor bănci naționale care au încercat să frîneze deprecierea monedelor lor.

Lira sterlină a avut, în pofida unui recul în raport cu dolarul S.U.A., o poziție relativ fermă față de restul valutei occidentale. Această evoluție a reflectat efectele datorate evoluției balanței de plăți care a înregistrat pe luna noiembrie un excident de 1,08 miliarde lire precum și înregistrarea unei creșteri lunare a inflației în aceeași perioadă de 13,50% față de 13,75% în luna precedentă. Lira a cotel la închiderea de 2,32 dolari cu circa 0,9% sub nivelul închiderii precedente. Francul elvețian a înregistrat o depreciere accentuată în raport cu dolarul S.U.A. față de care s-a situat la închiderea la un nivel de aproximativ 1,8275 franci, deprecierea săptămînală fiind de 3,3%. Marca vest-germană a atins în acest interval unul dintre cele mai joase nivele din ultimii doi ani — la un curs de închidere de circa 2,0175 mărci/1 dolar. Intervențiile băncii centrale a R.F.G.-ului precum și realizarea în luna noiembrie a unei creșteri de 0,7% a produsului național brut (față de luna corespunzătoare

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 8-12 XII; bază: cursurile din ziua de 5 XII a.c.

toare a anului trecut) nu au putut ajuta prea mult moneda vest-germană care resimte puternic handicapul unei diferențe de dobînzii deosebit de mari în raport cu dolarul S.U.A. (raport de peste 1 la 2). Francul belgian și francul francez au înregistrat la rîndul lor o depreciere însemnată față de dolarul S.U.A. în raport cu care au terminat intervalul la circa 32,60 franci belgieni (depreciere de circa 3,5%) și la circa 4,6850 franci francezi (depreciere de aproximativ 3,1% în raport cu închiderea precedentă). Lira italiană a înregistrat la rîndul său o depreciere constantă față de dolarul S.U.A. și a cotel la închiderea la circa 959,99 lire/1 dolar. Yenul japonez a continuat să evolueze într-o manieră deosebită față de restul valutei occidentale în raport cu care a realizat o depreciere, concretizată în relația cu dolarul S.U.A. într-o depreciere de circa 1,1% față de închiderea de referință la cursul de 210,25 yeni/1 dolar.

Nivelul dobînzilor la perioada de șase luni a înregistrat o creștere la toate valutele, creșterea cea mai sensibilă fiind cea de la eurodepozitele în dolari S.U.A. — 20,125% față de 17,75% în săptămîna anterioară. Euro mărcile vest-germane s-au negociat la aceeași perioadă la circa 10,1875% iar eurofrancii elvețieni la circa 7%.

Peștul aurului a înregistrat o scădere puternică, explicată parțial și prin creșterea deosebită a dobînzilor la eurodepozite, atîngînd la ultimul fixing la Londra al săptămîinii nivelul de 562,75 dolari pentru o uncie.

Paul DUMITRĂSCU
Gheorghe MUNTEAN

COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ ÎN PROCESUL DE RECICLARE A MIJLOACELOR FINANCIARE (II)

Reticența băncilor comerciale

IMPRUMUTURILE de pe piețele de capital au constituit în perioada 1974—1979 o cale importantă de finanțare a deficitelor plăților curente ale țărilor în curs de dezvoltare. Suma cumulată a acestora între 1974 și 1979 s-a ridicat la 141,6 miliarde dolari, din care: 126,7 miliarde dolari, respectiv 90%, sub formă de credite pe termen mediu și lung, acordate de syndicate de bănci private, 6% prin emisiuni de obligațiuni internaționale și 4% prin emisiuni de obligațiuni pe piețele naționale de capital din țările dezvoltate. Răspunzând cel mai bine necesităților de finanțare ale balanțelor de plăți, împrumuturile acordate de consorțiile bancare au crescut într-un ritm foarte rapid, depășind ritmul de creștere a fondurilor proprii ale băncilor, ceea ce a determinat o anumită deteriorare a bilanțurilor băncilor comerciale.

În consecință, băncile comerciale manifestă în prezent reticență în acordarea de noi împrumuturi țărilor în curs de dezvoltare, cu atât mai mult cu cât în cercurile de afaceri occidentale s-a făcut o campanie exagerată asupra riscurilor pe care le prezintă creditele acordate lumii a treia. Pentru ca împrumuturile acordate de băncile private să joace și în perioada 1981—1985 același rol important în procesul reciclării ca și în ultimii șase ani, se estimează că ele ar trebui să crească cu 20% pe an, ceea ce este puțin probabil din mai multe considerente: fondurile proprii ale băncilor private nu vor putea crește într-un asemenea ritm, având în vedere că acțiunile băncilor nu sînt foarte bine cotate și în consecință largirea capitalului propriu este dificilă; autoritățile monetare din țările occidentale au întărit în ultimii ani controlul activității bancare, după experiența cu falimentele băncilor Herstatt, Franklin National, Hamilton National, National of San Diego.

Totuși, băncile comerciale occidentale vor continua să furnizeze și în perioada următoarelor ani importante împrumuturi țărilor deficitare, constituind un canal principal al reciclării. Estimările făcute de specialiști subliniază că în acest an și în cel următor două treimi din excedentele țărilor membre ale OPEC vor fi plasate sub formă de depozite la băncile comerciale occidentale, ceea ce va spori considerabil capacitatea de împrumut a băncilor. Desigur, ponderea plasamentelor bancare se va diminua în anii următori, dar, cel puțin pentru început, băncile comerciale vor dispune de suficientă lichiditate pentru a acorda noi credite țărilor deficitare, inclusiv țărilor în curs de dezvoltare.

Structura pe categorii de debitori a angajamentelor externe ale băncilor comerciale occidentale arată, de asemenea, o situație tolerabilă. O mare parte din împrumuturile externe acordate de acestea au ca destinație țările dezvoltate,

iar din cele 141,6 miliarde dolari acordate țărilor în curs de dezvoltare aproape 90% au ca destinație grupurile țărilor în curs de dezvoltare cu venit mediu și cu venit ridicat (între 550 și 2500 dolari pe locuitor, după statistici ale Băncii Mondiale), după cum urmează: 25,3% către țările membre ale OPEC (din care 22,3% țărilor exportatoare de petrol cu populație numeroasă, care au înregistrat în mai mulți ani deficite); 28,3% țărilor în curs de dezvoltare cu venit ridicat (din care 16,7% Braziliei); 33,9% țărilor în curs de dezvoltare cu venit mediu pe locuitor (din care 19,5% Mexicului) și numai 10,3% țărilor în curs de dezvoltare cu venit scăzut pe locuitor (sub 500 dolari). Semnificativ este faptul că deși această ultimă grupare de țări a înregistrat aproape 75% din deficitul cumulat al plăților curente ale lumii a treia în perioada 1974—1979, ele au beneficiat de numai 10% din creditele bancare. Dirijarea împrumuturilor bancare spre un număr mai mare de țări în curs de dezvoltare ar răspunde nu numai necesităților reale ale acestor țări, dar ar diminua considerabil și concentrarea excesivă a riscurilor, care dezavantajează, desigur, băncile amintite.

Rolul aparte al F.M.I.

TOCMAI avînd în vedere rolul în descreștere pe care îl vor juca, probabil, băncile comerciale occidentale în procesul reciclării, majoritatea cercurilor de specialitate apreciază că, spre deosebire de perioada 1974—1976, în următorii cinci ani va crește importanța instituțiilor financiare internaționale. În acest context, o sarcină aparte revine Fondului Monetar Internațional.

În perioada 1974—1979, F.M.I. a asigurat mai puțin de 5% din necesitățile de finanțare ale țărilor în curs de dezvoltare. Deși Fondul dispune încă de lichiditate, capacitatea sa de împrumut apare limitată comparativ cu necesitățile prezente rezultate din reciclare. Disponibilitățile Fondului constau din rezervele de aur și valute; or, este cunoscut că vânzările de aur ale F.M.I. au încetat în acest an (și reluarea lor nu poate fi hotărîtă decît cu o majoritate de 85% din puterea de vot a Fondului), iar disponibilitățile în monede convertibile ale Fondului reprezintă în mare măsură drepturi asupra unor țări cu o poziție slabă a plăților externe. Flexibilitatea Fondului este, de asemenea, limitată de faptul că posibilitatea lui de a deține o monedă convertibilă depinde de cota de participare la F.M.I. a țării în cauză.

Din aceste considerente, este salutară preocuparea oficialităților F.M.I. de a extinde resursele acestei instituții financiare, de a lărgi accesul țărilor membre la creditele sale și de a lăsa debitorilor perioade mai îndelungate în decursul cărora să se poată adapta condițiilor cerute de programele de creditare ale Fondului. Așa cum arăta di-

rectorul executiv al F.M.I., J. de Larosiere, Fondul trebuie să fie pregătit să se angajeze direct în activități de reciclare, respectiv să ia cu împrumut fonduri din țările excedentare și, pe această bază, să acorde credite țărilor deficitare. Există, de asemenea, propuneri ca Fondul Monetar Internațional să poată să lanseze împrumuturi pe piețele de capital, obținînd pe această cale fondurile de care are nevoie pentru a finanța o parte tot mai importantă a dezechilibrelor din plățile internaționale. Paralel cu lărgirea capacității de împrumut a F.M.I., trebuie să se aibă în vedere și noul program de asistență financiară pentru ajustări structurale ale economiilor naționale adoptat în acest an de Grupul Băncii Mondiale.

În sfîrșit, în afara acestor trei canale principale ale reciclării, un alt canal a cărui importanță poate spori în perioada următoare sînt **împrumuturile directe** pe care le acordă țările membre ale OPEC țărilor cu deficite ale balanțelor de plăți. În ultimii șase ani, instituțiile financiare ale țărilor membre ale OPEC au acordat împrumuturi interguvernamentale sau de altă natură în valoare totală de 33 miliarde dolari. Se remarcă în prezent activizarea băncilor arabe în ceea ce privește creditarea țărilor deficitare. În iulie a.c., cîteva instituții financiare din Kuweit au acordat Braziliei un împrumut de 120 milioane dolari; cîteva bănci arabe participă în prezent la un sindicat bancar care acordă un împrumut de 300 milioane dolari aceleiași țări. Ministerul de Finanțe al R. Germania a contractat împrumuturi de circa 5 miliarde mărci vestgermane de la instituțiile financiare ale Arabiei Saudite, pe care, se pare, le folosește în procesul reciclării.

★

Din prezentarea celor cîteva aspecte legate de procesul reciclării, rezultă că fenomenele și mecanismele implicate prezintă o complexitate aparte. Ca orientare generală, se pare că în anii următori — avînd în vedere sumele implicate — reciclarea se va efectua în mai mică măsură în mod „automat”, prin intermediul piețelor de capital, fiind în mai mare măsură dirijată prin instituțiile financiare oficiale și semioficiale, naționale și internaționale. Tocmai ținînd seama de caracterul dirijat al reciclării, o importanță deosebită trebuie acordată problemelor complexe care confruntă în prezent economia mondială. În acest sens, avînd în vedere imperativele lichidării subdezvoltării, ale diminuării decalajelor, România apreciază că este necesar să se acorde o atenție mai mare cooperării internaționale pentru reorientarea procesului de reciclare a mijloacelor financiare ale țărilor care au surplusuri și legarea lui în mai mare măsură de nevoile de finanțare ale țărilor în curs de dezvoltare, în interesul accelerării dezvoltării lor economice și sociale.

În formularea strategiei generale a reciclării fondurilor financiare, nu trebuie omis faptul că între problemele economice majore care se pun astăzi se

numără și datoria externă a țărilor în curs de dezvoltare față de țările dezvoltate, care a atins proporții îngrijorătoare. Ținând seama de această situație deosebit de gravă, România socotește necesar să se identifice și să se convină măsuri de ușurare a datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare și de echilibrare a balanțelor de plăți. Țara noastră a propus de aceea comunității internaționale anularea datoriei externe a țărilor cu un venit național sub

500—600 dolari pe locuitor, ca și reduceri, instituire de moratorii și alte măsuri de reeșalonare a plăților, inclusiv aminarea acestora fără dobândă pe termen de 15—20 ani, pentru alte țări în curs de dezvoltare confruntate cu această problemă.

Țările în curs de dezvoltare resimt, totodată, din greu înăsprirea condițiilor de acces pe piața creditelor internaționale, în mod deosebit datorită tendinței de creștere a ratei dobânzilor înregist-

trată în ultimii ani. Creditul nu numai că nu înlesnește o dezvoltare economică pe măsura nevoilor țărilor în curs de dezvoltare, ci a devenit o frână în realizarea proiectelor lor naționale. De aceea, România consideră deosebit de actuală adoptarea unor măsuri care să țină dobânzile în limite rezonabile, să faciliteze accesul echitabil al țărilor în curs de dezvoltare la piețele financiare, la creditele pe termen lung, la piețele de capital.

Mugur ISĂRESCU

Gîndirea economică contemporană

(Urmare din pag. 21)

Scotînd în evidență unele insuficiențe ale teoriei costurilor comparative și a modelului Heckscher-Ohlin privind înzestrarea cu factori, dr. A. Iancu¹⁹⁾ a precizat cîteva cerințe principale care, după părerea sa, trebuie avute în vedere la construcția modelelor privind structura și evoluția comerțului exterior în condițiile actuale: redefinirea factorilor și determinarea raportului cantitativ al acestora în relațiile comerciale externe; redimensionarea factorilor tehnologici și luarea lor în considerare în dezvoltarea relațiilor economice externe; analiza tipurilor de progres tehnic care contribuie la amplificarea relațiilor de comerț exterior etc.

Referindu-se la teoriile privind transferul de tehnologie din țările avansate industrial spre țările în curs de dezvoltare, asist. univ. Șt. Marinescu²⁰⁾ a întreprins o analiză critică a concepției lui J. Galtung privitoare la această problemă, relevînd aspectele pozitive ca și limitele din gîndirea savantului. În același context al cercetării temelor schimburilor internaționale, asist. univ. V. Stoianescu²¹⁾ a prezentat cîteva concluzii reieșite dintr-un studiu de caz efectuat împreună cu o grupă de studenți de la Academia de Studii Economice, cu privire la prognoza raportului de schimb pînă în anul 2000.

Abordînd problema crizei sistemului monetar internațional, conf. dr. Mariana Negruș²²⁾ a relevat distanța dintre poziția diferitelor state și teorii privind redresarea acestuia pe de o parte și evoluția reală a sistemului, pe de altă parte. Autoarea a insistat asupra faptului că, după părerea sa, disputa privind reforma sistemului monetar internațional s-a transformat dintr-o dispută teoretică, într-una cu caracter politic.

UN LOC IMPORTANT au ocupat în dezbaterile colocviului problemele țărilor în curs de dezvoltare și în mod deosebit cele referitoare la creșterea economică și căile de modernizare a economiei. În acest context, prof. dr. I. Bulborea²³⁾ a relevat contribuția unor cercetători englezi de orientare marxistă (M. Dobb, J. Woodis, G. Kay) la analiza esenței, cauzelor, căilor de eliminare a subdezvoltării ca și a acțiunilor de politică economică ce trebuie întreprinse de fostele colonii pentru înscrierea lor pe orbita dezvoltării industriale independente. Totodată, a evidențiat poziția critică a gîndirii marxiste engleze cu privire la diversele teorii colonialiste și neocolonialiste vehiculate în literatura burgheză contemporană.

În același sens, dr. M. Rozorea și dr. D. Mureșan²⁴⁾ au relevat progresul continuu din gîndirea africană a ultimului deceniu privind analiza și caracterizarea științifică a economiei sud-africane; în acest context a fost evidențiată utilizarea tot mai largă de către economiștii africani a instrumentarului metodologic marxist pentru surprinderea esenței și particularităților economiei sud-africane în cadrul unei analize sistematice, atotcuprinzătoare.

Prezentînd succint evoluția încercărilor de formalizare matematică a creșterii economice în țările subdezvoltate, lector Sanda Arsene²⁵⁾ a evidențiat în comunicarea sa aspectele valoroase ca și limitele unor modele ale creșterii economice în aceste țări, bazate pe analiza input-output. Autoarea a subliniat ideea că eforturile de modelare macroeconomică a creșterii în aceste țări, cu toate că sînt de dată mai recentă, au adus și pot aduce o contribuție teoretică, dar mai ales practică, la stabilirea căilor și strategiilor de eradicare a subdezvoltării.

Relevînd reconsiderarea politicii de dezvoltare a sectorului agricol în strategia globală a țărilor Americii Latine, Marina Rudăreanu²⁶⁾ a prezentat concepțiile unor economiști latino-americani cu privire la necesitatea vitală pentru țările lor a creșterii producției agricole într-un ritm mult mai accelerat decît în ultimele decenii.

Restabilirea cu luciditate și realism a locului industriei mici și mijlocii în conceptul de modernizare a economiilor rămase în

urmă a fost relevată de Eufrosina Ionescu²⁷⁾ pe exemplul gîndirii economice indiene actuale. În opoziție cu această abordare, conf. dr. Gh. Ciulbea²⁸⁾ a evidențiat anacronismul unor concepții care estimează exclusivist și supraapreciază rolul agriculturii și al satului în emanciparea societății indiene.

Un interes particular a trezit comunicarea referitoare la „noi economiști” a dr. Dan Popescu²⁹⁾. Autorul a subliniat contextul social-economic și politic în care a luat naștere și evoluează acest curent de gîndire și acțiune cu orientare de dreapta, evidențind totodată elementele de raportare la keynesismul tradițional și la varianta sa modernă. Aprecieri finale au reliefat pericolul pe care îl prezintă pentru cuceririle maselor populare punerea în aplicare a măsurilor de politică economică preconizate de exponenții acestui curent. Conf. dr. Ioan Cristescu³⁰⁾ a întreprins o incursiune în istoria relativ scurtă a prospectivei economice nemarxiste, relevînd asaltul pe care ea îl suportă în condițiile multiplicării problemelor „fără soluții”.

Un grup de trei comunicări a pledat în favoarea unei mai strînse legături între științele naturii și cele sociale, în vederea abordării mai cuprinzătoare și eficiente a problematicii economice. Dealtfel, una dintre comunicări³¹⁾ are un titlu semnificativ în acest sens. Autorii argumentează ideea potrivit căreia cercuirile din științele naturii trebuie să-și găsească reflectarea în așincirea înțelegerii fenomenului economic, exemplificările făcute fiind din domeniul fizicii. O altă comunicare³²⁾ a relevat importanța tot mai mare pe care o capătă analiza legăturii existente între ecologia umană, știința interrelațiilor populației cu mediul inconjurător și economie, știința relațiilor de producție din societate. S-a desprins concluzia că această analiză trebuie să faciliteze adaptarea tuturor activităților economice la scopurile permanente și progresului umanității, într-o orientare superioară. În sfîrșit, o ultimă comunicare³³⁾ din acest grup prezintă reflecțiile unui cadru tehnic (ing. I. Olaru) cu privire la locul și rolul analizei valorii în gîndirea și practica economică.

Colocviul a prilejuit lui S. Toma³⁴⁾ accentuarea ideii că, pentru deciderea caracterului dezvoltării diverselor localități se impune clarificarea unor concepte referitoare la mișcarea pendulatoare a simbolurilor valorice între mediul urban și cel rural.

★

PRIN VARIETATEA problematică și marea actualitate teoretică, politică și ideologică a comunicărilor și dezbaterilor, prin rigoarea teoretică și spiritul de înaltă exigență ideologică în care s-au desfășurat, lucrările primului Colocviu național consacrat orientărilor actuale din gîndirea economică contemporană, organizat de Institutul de economie socialistă, au constituit o reușită în crearea unui cadru favorizant pentru o cit mai largă mobilizare a frontului gîndirii economice românești la cercetarea, cunoașterea și valorificarea creației științifice contemporane din domeniul teoriei economice.

19) dr. Aurel Iancu, Înzestrarea cu factori și progresul tehnic în opțiunea teoriei contemporane ale comerțului exterior

20) Ștefan Marinescu, Transferul de tehnologie ca proces în concepția lui J. Galtung

21) Virgil Stoianescu, Cîteva considerații cu privire la teoria schimbului

22) conf. dr. Mariana Negruș, Curente în gîndirea monetaristă contemporană și evoluția sistemului monetar internațional

23) prof. dr. Ioan Bulborea, Dezvoltarea și subdezvoltarea economică în opțiunea gîndirii marxiste în Anglia

24) dr. Dumitru Mureșan, dr. M. Rozorea, Criterii de analiză a caracterului economiei sud-africane în gîndirea anticolonialistă contemporană

25) Sanda Arsene, Modele ale creșterii economice în țările subdezvoltate — valențe și limite

26) Marina Rudăreanu, Un punct de vedere latino-american cu privire la dezvoltare

27) Eufrosina Ionescu, Industrie mică și mijlocie în conceptul de modernizare a economiilor rămase în urmă

28) conf. dr. Gh. Ciulbea, Mai există azi fiziocrații?

29) dr. Dan Popescu, Considerații privind teoriile „nollor economiști”

30) conf. dr. Ioan Cristescu, Prospectiva economică nemarxistă sub incidența impactelor crizante

31) B. Cotigaru, H. Minti și alții: Relația dintre științele naturii și științele sociale. Fizica în gîndirea economică modernă

32) M. Barnea, Conceptia de ecologie umană și economie

33) I. Olaru, Reflecții privind locul și rolul analizei valorii în gîndirea și practica economică socialistă

34) S. Toma, Continuum rural-urban... Pro sau contra

Prețul petrolului — sursă de decalaje în OCDE

PRIMA CRIZĂ a petrolului (din 1974) a afectat, după cum se știe, în primul rând țările în curs de dezvoltare neproducătoare de țiței. Ceea ce s-a observat mai puțin este influența acestui fenomen în rândul țărilor industrializate, anume faptul că țările mai puțin industrializate au fost cele care au suportat efectul aproape în întregime, preluând și „șocul” țărilor cele mai avansate din așa-numitul „grup al celor zece” (Gr. 10) și mărind, astfel, decalajele ce le separă.

Explicațiile pot fi considerate ca derivând din: dificultățile țărilor OCDE mai puțin dezvoltate de a penetra pe piețele OPEC cu mărfuri solicitate de „petroliștii lumii” (construcții portuare, fabrici petrochimice, rezervoare) și furnizate în proporție de 90% de țările

ționale de forță de muncă calificată, precum și asigurarea unei mobilități sporite a noilor muncitori calificați. Prin continuarea procesului de contopire a unor profesii tangente, numărul profesiilor pentru care sînt pregătiți de acum încolo muncitorii calificați a fost redus la 128, față de 190 pînă nu demult. Pregătirea acestora, în cazul unui număr de 25 de specializări (din cele 190), a fost trecută direct în sarcina întreprinderilor.

A avut loc și o anumită reorganizare a rețelei unităților școlare, care să permită ameliorarea condițiilor de pregătire și educare a viitorilor muncitori calificați. Numărul profesiilor cu profil general crescînd de la 22 la 36, implicit va spori efectivul muncitorilor calificați înzestrați cu cunoștințe de specialitate mai largi, acțiune ce va fi continuată în funcție de ritmul progresului tehnic și de mutațiile în structura producției din economia ungară.

Hydroenergia, o resursă prea puțin valorificată

SE APRECIAZĂ că în prezent ponderea hidroenergiei în consumul mondial de energie primară reprezintă doar circa 5%, ea asigurînd aproximativ 20% din producția mondială de energie electrică. Potențialul hidroenergetic eco-

circa 15% în 1978, față de circa 30% la mijlocul deceniului al patrulea. Se apreciază că în prezent s-ar justifica economic să se construiască hidrocentrale la o zecime din cele circa 50 mii de baraje existente în țară.

În acest cadru construirea de hidrocentrale de mică putere a fost stimulată atît de înscrierea ei în programul energetic al Administrației cît și de includerea în această categorie a hidrocentralelor pînă la 25 MW (în loc de 15 MW, anterior). Departamentul energiei a trecut la realizarea a 7 hidrocentrale demonstrative de mică putere, investițiile necesare în acest scop fiind evaluate la 22 mil. dolari.

În ansamblu, programul guvernamental își propune să ridice pînă la mijlocul deceniului următor capacitatea totală a hidrocentralelor de mică putere la 1000 MW, ceea ce reprezintă doar un procent redus din capacitatea totală economic instalabilă pentru această categorie de hidrocentrale (de circa 8800 MW). În cercurile de specialitate se estimează că, prin fabricarea în serie a turbinelor de mică putere, costul acestora s-ar putea reduce la jumătate, ceea ce va stimula construirea unor asemenea hidrocentrale.

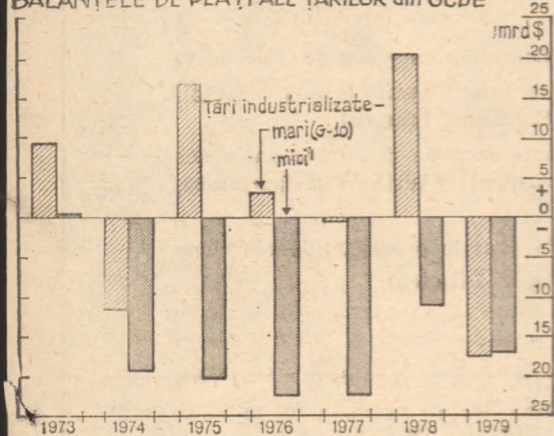
U. R. S. S.: obiective energetice

ÎN UNIUNEA SOVIETICĂ a fost elaborată schema repartizării mai raționale a principalelor producții energointensive, respectiv noile întreprinderi siderurgice și de metalurgie neferoasă, ale industriei chimice sau celei de celuloză și hîrtie vor fi construite cu precădere în regiunile răsăritene (care dețin circa 90% din zăcămintele de petrol, cărbune, gaze naturale și resurse hidroenergetice, existente pe teritoriul țării).

Concomitent, se află în curs de desfășurare un amplu program de construire a centralelor atomice în partea europeană a Uniunii Sovietice, unde balanța energetică se menține încordată. În perioada 1976—1979 în asemenea centrale au fost puse în funcțiune capacități însumînd 5300 MW, astfel că la începutul acestui an se aflau în exploatare centrale atomice cu o putere totală de peste 10 mii MW, altele fiind în construcție.

Printre orientările fundamentale ale dezvoltării energeticii U.R.S.S. în următoarele decenii se numără extinderea cu precădere a producției de energie electrică, inclusiv pe calea promovării celor mai raționale metode de transformare a altor tipuri de energie în cea electrică; găsirea celor mai economice mijloace de transport al energiei electrice la mari distanțe; sporirea randamentului util al termocentralelor, hidrocentralelor și centralelor nucleare, prin mărirea capacității agregatelor instalate (de pildă, în cazul termocentralelor, trecerea de la puterea unitară maximă, atinsă în prezent, a turboagregatelor de 1,2 mii MW la 2,5—3 mii MW); realizarea — cu aplicabilitate industrială — a fuziunii nucleare dirijate (avînd drept combustibil hidrogenul greu) ș.a.

BALANȚELE DE PLĂȚI ALE ȚĂRILOR din OCDE

puternic dezvoltate; imposibilitatea de a stăvili inflația, așa cum au făcut țările mai bogate prin restructurarea rapidă a producției, identificarea de noi piețe de desfacere la produse competitive ca preț și calitate și utilizarea resurselor lor financiare pentru achitarea datoriilor externe contractate. Astfel, în timp ce în anii de după 1974 grupul celor zece a realizat importante excedente, partenerii lor mai puțin dezvoltati au înregistrat un deficit mediu anual al balanței de plăți de 19 mlrd. dolari în perioada 1974—79, fără o perspectivă de îmbunătățire radicală a situației lor în viitorul previzibil.

Ungaria: perfecționarea învățămîntului profesional

MĂSURILE de perfecționare a sistemului de pregătire a muncitorilor calificați în R.P. Ungară, care aduc — începînd din această toamnă — o serie de corective structurii învățămîntului respectiv, conținutului materialelor didactice și metodelor de pregătire (ținînd seama de cerințele economice, tehnice și de altă natură, în continuă schimbare) urmăresc satisfacerea cît mai completă a nevoilor economiei na-

nomicește exploatabil este evaluat de specialiști la 9600 mlrd. kWh/an, din care în prezent se utilizează circa 17%.

După cum se vede din tabelul de mai sus, chiar și într-o zonă cu un grad înalt de utilizare a potențialului hidroenergetic ca Europa occidentală, în anul precedent izbucnirii „crizei” energetice, valorificarea acestei surse de energie se afla într-un stadiu avansat doar în Suedia, R.F.G. și Elveția, în celelalte țări existînd rezerve ample (în cazul Turciei, Islandei, Greciei) sau încă apreciabile, care așteaptă să fie valorificate.

Extinderea construcției de hidrocentrale mici

ÎN ULTIMELE decenii ponderea hidrocentralelor în capacitatea totală instalată a uzinelor electrice din S.O.A. s-a redus la jumătate, respectiv la

Țara	Potențialul economic valorificabil (mlrd. kWh/an)	Gradul de utilizare (%)
Norvegia	104,5	69
Turcia	71,8	4
Franța	64,5	73
Italia	64,1	61
Suedia	60,0	99
Spania	47,1	62
Austria	32,9	58
Elveția	32,0	87
Islanda	30,0	7
Finlanda	18,0	57
Grecia	15,6	14
R.F.G.	15,5	99
Portugalia	9,9	74
Anglia	8,6	53

Sursa: „Referativni sbornik — ekonomika promišlennosti”, nr. 10/1980.

Revista ECONOMICA

Editată de Consiliul Suprem al Dez-
voltării Economice și Sociale — Insti-
tutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 51 din 19 decembrie 1980

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Rodnic bilanț al cincinalului. Legătura
indisolubilă între creșterea puternică
a economiei naționale și ridicarea ni-
velului de trai (M. Mehedințu) 3
- Creșterea calitativă a activității — tră-
sătură a prezentului, imperativ al per-
spectivei (Iulian Ploștinaru) 6
- Actualizarea prețurilor de producție și
de livrare, stimulent pentru sporirea
eficienței economice (Viorel Băscă) 8
- Accelerarea punerii în funcțiune a in-
vestițiilor (Gh. Drăghici) 10
- Pregătirea producției pe anul 1981 (B.
Vasile, L. Țintea) 11
- Producția de cărbune la nivelul cerin-
țelor economiei (V) (Vasile Boescu,
Bogdan Pădure) 13
- Relația organizare-eficiență în activi-
tatea fermelor de vaci de reproducție
(II) (Letiția Zahiu) 15
- Cititorii au cuvîntul 17

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- Fiecare factor al productivității muncii
— obiect de analiză și optimizare (C.
Damian) 18
- Redistribuirea eficientă a forței de
muncă (Anica Ilieși, Mariana Popa) 19

TEORII ● IDEI

- Colocviul național „Orientări actuale în
gîndirea economică contemporană” 20
- Influența comerțului exterior asupra
creșterii economice (Angelica M. Vrabie) 22
- Școli ● curente ● economiști. Conside-
rații privind rolul industriei mici și
mijlocii în procesul de modernizare a
economilor rămase în urmă (II) (Eu-
frosina Ionescu) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- Rezultate și priorități la confluența a
două decenii ale O.N.U. pentru dez-
voltare (Adrian Constantinescu, Costea
Munteanu) 23
- Tendințe-conjuncturi 28
- Cooperarea internațională în procesul
de reciclare a mijloacelor financiare
(II) (Mugur Isărescu) 29
- Mondorama 31

IN SUPLIMENTUL NUMĂRULUI :

- Curier economic-legislativ
- Lecții în sprijinul candidaților la exa-
menul de admitere în învățămîntul superior
economic

IN THIS ISSUE

- Qualitative growth of the labour: a characteristic of the present,
an imperative of the future (Iulian Ploștinaru) 6
- The national colloquium „Nowadays directions in the contempo-
rary economic thought” 20
- The influence of the foreign trade on the economic growth
(Angelica M. Vrabie) 22
- Schools ● trends ● economists. Considerations regarding the
role of the small and mid industries in the moderni-
zation process of economies lagging behind (II) (Eufrosina
Ionescu) 24
- Results and priorities at the confluence of two U.N. deve-
lopment decades (Adrian Constantinescu, Costea Munteanu) 26
- The international cooperation in the recycling process of the
financial means (II) (Mugur Isărescu) 29

DANS LE NUMÉRO

- La croissance qualitative de l'activité — trait caractéristique
du présent, impératif de la perspective (Iulian Ploștinaru) 6
- Le colloque national „Orientations actuelles de la pensée
économique contemporaine” 20
- L'influence du commerce extérieur sur la croissance économique
(Angelica M. Vrabie) 22
- Ecoles-courants-économistes. Considérations sur le rôle de la
petite et moyenne industrie dans le processus de modernisation
des économies retardées (II) (Eufrosina Ionescu) 24
- Résultats et priorités à la confluence de deux décennies des
Nations Unies pour la développement (Adrian Constantinescu,
Costea Munteanu) 26
- La coopération internationale dans le processus de recyclage
des moyens financiers (II) (Mugur Isărescu) 29

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Качественный рост деятельности — черта настоящего, повели-
тельное требование в будущем (Июлиан Плоштинару)..... 6
- Национальный коллоквиум «Актуальные направления в совре-
менном экономическом мышлении» 20
- Влияние внешней торговли на экономическое развитие (Анже-
лика М. Врание) 22
- Школы ● течения ● экономисты. Соображения относительно
роли мелкой и средней промышленности в процессе модерниза-
ции остальных народных хозяйств (II) (Еуфросина Ионеску) 24
- Результаты и приоритеты на стыке двух десятилетий О.О.Н. для
развития (Адриан Константинеску, Костя Мунтяну)..... 26
- Международное сотрудничество в процессе рециркулирования
финансовых средств (II) (Мугур Исэреску) 29

Abonamentele se încheie la oficiile poștale, factorii poștali și difuzo-
rii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abona-
ment (inclusiv suplimentul săptămînal) : pentru întreprinderi și instituții
— 260 lei anual ; pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic
și profesional, elevi, studenți — 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei
pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului : 15 ale lunii an-
terioare perioadei de abonare.

Redacția și administrația: București Bd. Magheru nr. 28—30 etaj I, 70159,
sectorul I. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1
București. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Scinteli”

LUNA CADOURILOR — LUNA DECEMBRIE

Cadouri utile puteți procura din magazinele întreprinderilor
comerciale ale **DIRECȚIEI GENERALE COMERCIALE A MUNICIPIULUI BUCUREȘTI**

● ȚESATURI DIN BUMBAC ȘI LINA, MĂTASURI

RUXANDRA, Calea Victoriei 114 ;
SATURN, str. Lipscani 45 ;
INTIM, str. Băcani 35 ;
LINA DE AUR, Calea Victoriei 31 ;
SOMEȘANA, bd. Gheorghe Gheorghiu-Dej 7 ;
CALEIDOSCOP, bd. General Magheru 1—3.

● TRICOTAJE ȘI ARTICOLE DE GALANTERIE

BUCUR-OBOR, șos. Colentina 2 ;
VULTURUL DE MARE, str. Bărăției 31 ;
magazinele MATERNA din Calea Dorobanți bloc 8 ;
bd. 1 Mai bloc 35 ; bd. Metalurgiei 7 ; șos. Iancului
bloc 113 ;
MACUL ROȘU, str. Lipscani 37 ;
SANTAL, str. Lipscani 47 ;
Complexul DUNĂREA, str. Biserica Enei 2—4 ;
magazinele din Calea Victoriei 12 și 55 ; bd. N. Băl-
cescu 36 ; bd. I. Șulea bloc 2 ; șos. Giurgiului 1.

● CONFECȚII MODERNE PENTRU TOATE VIRSTELE

GALERIA MODEI, șos. Pantelimon bloc 47 ;
FAMILIA, str. Lipscani 55 ;
MODA ZILEI, Calea Victoriei 33 ;
MODERN, bd. Gheorghe Gheorghiu-Dej 8 ;
MAGAZINUL TINERETULUI, Calea Dorobanți
bloc 10.

● INCĂLȚĂMINTE „FLEXIN“ (DIN IMITAȚIE DE PIELE ȘI DIN CAUCIUC)

ELEGANT, str. 13 Decembrie 1 ;
SELECT, bd. Gheorghe Gheorghiu-Dej 5 ;
SUPERB, Piața Palatului

● CONFECȚII, TRICOTAJE, INCĂLȚĂMINTE PENTRU COPII, JUCĂRII ȘI JOCURI IN- STRUCTIV-EDUCATIVE

AȘCHIUȚĂ, Calea Griviței 210 ;
VOINICEL, str. Șelari 5 ;
VULTURUL DE MARE, str. Bărăției 31 ;
LUMEA COPIILOR, str. Lipscani 69 ;
magazinele din Calea Griviței 163 ; str. Drumul Ta-
beriei bloc C 15 ; str. Lipscani 41 și 56 ; șos. Giurgi-
lui 119.

● ARTICOLE PENTRU SPORT-TURISM

MAGAZINUL SPORTIVILOR, str. Lipscani 85 ;
CABANA, bd. 1848 nr. 3 ;
ALPIN, bd. N. Bălcescu 24.

● ARTICOLE METALO-CHIMICE, PODOABE PENTRU POMUL DE IARNĂ LA TOATE UNITĂȚILE A.B.C. DIN :

șos. Alexandriei bloc C 11 ;
bd. General Magheru 29 ;
str. Bibescu-Vodă 24 ;
pasajul N. Bălcescu ;
piața Cosmonauților ;
șos. Pantelimon bloc 59—60 ;
str. Lipscani 29 ;
șos. Giurgiului 125.

● ARTICOLE FOTO-MUZICA.

Calea Griviței 142 ;
Pasajul N. Bălcescu ;
Bd. Gheorghe Gheorghiu-Dej 10 ;

● ARTIZANAT ȘI BIJUTERII

BUCUR-OBOR, șos. Colentina 2 ;
magazinele din Calea Griviței 88 și 122 A ; Calea
Dorobanți bloc 9 ; Bd. Gării de Nord 2—4.

LUNA DECEMBRIE - LUNA CADOURILOR

În magazinele întreprinderilor comerciale ale **DIRECȚIEI GENERALE COMERCIALE**
A MUNICIPIULUI BUCUREȘTI găsiți cadouri potrivite pentru cei dragi

